

Handleiding
voor de
Gemeenschappelijke Onderwerpsontsluiting (GOO)

derde, herziene editie

bewerkt door

Peter de Bode
en
Ron van der Schee

Den Haag
Koninklijke Bibliotheek
2006

Inhoudsopgave

1. De opbouw van GOO.....	7
2. Toelichting op de Nederlandse Basisclassificatie	8
2.1. Achtergronden van de Basisclassificatie	8
2.2. Ontwerp.....	8
2.3. Uitgangspunten.....	8
Opbouw van de BC.....	9
3. Algemene BC-richtlijnen en toepassingen	10
3.1. Richtlijnen voor GOO.....	10
3.2. Andere toepassingen van de BC.....	10
4. Structuur van de GOO-trefwoordthesaurus (GTT)	11
4.1. Algemeen	11
4.2. Gewone descriptoren.....	11
4.3. Geografische descriptoren.....	11
4.4. Corporatienamen.....	11
4.5. Titels of namen van (kunst)werken.....	11
4.6. Vormdescriptoren	12
4.7. Genredescriptoren	12
4.8. Unica.....	12
4.9. Zoekleiding in de GTT.....	12
4.10. Relaties, Scope Notes, stuurtekens.....	12
4.10.1. De volgende typen relaties worden aangebracht in de thesaurus.	12
4.10.2. De volgende typen Scope Notes worden in de GTT opgenomen.....	12
4.10.3. Zoekleiding d.m.v. stuurtekens.	12
4.11. Extra ingang.....	13
4.12. Bredere term.....	14
4.12.1. Generieke relaties worden gelegd tussen een klasse of categorie en de leden daarvan.....	14
4.12.2. Partitieve relaties worden gelegd in gevallen, waar dat voor de zoekleiding noodzakelijk is, bijv. bij organisaties, wetenschaps- en vakgebieden, lichaamssystemen, enz.	15
4.13. Verwante term.....	15
4.13.1. Tussen descriptoren die tot dezelfde categorie behoren.	15
4.13.2. Descriptoren uit verschillende categorieën.	16
4.14. Algemene verwijzingen	16
4.15. Procedures.....	16
4.15.1. Zoeken in de GTT	16
4.15.2. Invoeren van nieuwe descriptoren in de GTT	18
4.15.3. Controle van nieuwe descriptoren.....	19
4.15.4. Mutaties in bestaande descriptoren	19
5. Richtlijnen voor descriptoren en tijdsaanduidingen.....	20
5.1. Begrippen.....	20
5.1.1. Gemeenschappelijke Trefwoordthesaurus (GTT)	20
5.1.2. Publicatie.....	20
5.1.3. Descriptoren, Trefwoorden	20
5.1.4. Soortnamen	20
5.1.5. Eigennamen.....	20
5.1.6. Samengestelde descriptoren	20
5.2. Algemene regels.....	21
5.2.1. Zelfstandigheid van de toekenning van descriptoren	21
5.2.2. Inhoudsanalyse.....	21
5.2.3. Specificiteit	21
5.2.4. Onderwerp en andere inhoudskenmerken	21
5.2.5. Aantal descriptoren	22
5.2.6. Globale indexering.....	23
5.2.7. Onderwerpen met een eigenaam	23
5.2.8. Sociale en culturele context	24

5.2.9. Mensen, niet-menselijke wezens.....	25
5.2.10. Aanduidingen voor de sekse	25
5.2.11. Aspecten van een onderwerp	26
5.2.12. Aanduidingen voor groepen personen of verschijnselen naar land, herkomst of taal	27
5.2.13. Eigen- en soortnamen.....	28
5.3. Thesaurus, taal, spelling en vorm.....	30
5.3.1. De thesaurus.....	30
5.3.2. Taal van de descriptoren	30
5.3.3. Natuurlijke taal.....	30
5.3.4. Spelling, interpunctie, diakritische tekens, hoofdletters.....	30
5.3.5. Enkelvoud/meervoud	30
5.3.7. Afkortingen	32
5.3.8. Woordsoorten.....	32
5.3.9. Samengestelde descriptoren	33
5.4. Vorm- en genredescriptoren.....	37
5.4.1. Algemeen	37
5.4.2. De materiaalsoorten	37
5.4.3. Vormdescriptoren.....	37
5.4.4. Genredescriptoren	37
5.5. Titels als descriptoren	39
5.6. De persoonsnaam als onderwerp.....	40
5.7. Geografische namen.....	41
5.7.1. Definitie	41
5.7.2. Taal	41
5.7.3. Spelling	41
5.7.4. Bronnen.....	42
5.7.5. Homoniemen.....	42
5.7.6. Afkortingen.....	43
5.7.7. Synoniemen en naamsveranderingen	43
5.7.8. Gebiedsindelingen.....	43
5.7.9. Historisch-geografische eenheden.....	44
5.7.10. Niet-exacte gebiedsaanduidingen.....	44
5.7.11. Groepsaanduidingen.....	44
5.7.12. Soortindicator.....	45
5.7.13. Relaties in de thesaurus.....	45
5.7.14. Algemene verwijzing	46
5.7.15. Regiocode CCK	46
5.8 Corporatienamen.....	47
5.8.1. Definitie	47
5.8.2. Taal	47
5.8.3. Afkortingen.....	47
5.8.4. Toevoegingen.....	47
5.8.5. Invoer in GTT	48
5.8.6. Toepassing	50
5.9. Tijdsaanduidingen.....	51
5.9.1. Algemeen	51
5.9.2. Tijdsaanduidingen in jaartallen	51
5.9.3. Ontbrekende of onbekende jaren.....	51
5.9.4. Levensjaren bij personen.....	52
5.9.5. Begrippen als tijdsaanduiding	53
6. Toepassingsrichtlijnen GOO.....	54
6.1. Algemene toepassingsrichtlijnen	54
6.1.1. Materiaalsoorten en GOO	54
6.1.2. Ontsluiting van koepel/deeltitels in GOO	55

6.2. Toepassingsrichtlijnen GOO per vakgebied	55
TR 15 Geschiedenis	56
TR 17-18 Taal- en letterkunde	58
TR 20-21 Kunst.....	61
TR 24 Theaterwetenschap, film- en televisiewetenschap	68
TR 83 Economie / TR 85 Bedrijfskunde.....	69
TR 86 Recht	70
7. Beschrijving van het GOO-formaat	74
7.1 Inleiding	74
7.2. GOO-titelformaat	75
7.2.1. Overzicht kenmerkcodes	75
7.2.2. Formaat per kenmerkcode.....	76
7.3. Formaat GOO-trefwoordthesaurus (GTT)	87
7.3.1. Overzicht kenmerkcodes	87
7.3.2. Formaat per kenmerkcode.....	88
8. Geografische tabel	103
8.1. Toelichting	103
8.2. Gebruik	103
9. Lijst van vormdescriptoren	113
10. Lijst van genredescriptoren	129
11. Lijst van taalcodes.....	134
12. Lijst van standaardperiodes.....	145
13. Lijst van naslagwerken	146

1. De opbouw van GOO

De Gemeenschappelijke Onderwerpsontsluiting (GOO) bestaat in hoofdzaak uit twee elementen: een woordsysteem en een classificatie. Het is de bedoeling om de hoofdinhoud van de non-fictie publicaties met trefwoorden volledig op onderwerp te ontsluiten. Met nadruk wordt hier over de hoofdinhoud van de publicatie gesproken, want op het gemeenschappelijk niveau van GOO houdt men zich bezig met globaal-indexeren en niet met diepte-indexering. Met trefwoorden, die zo specifiek mogelijk dienen te zijn, worden hier afzonderlijke descriptoren bedoeld en geen trefwoordenstrings. Al deze afzonderlijke descriptoren zijn in de GOO-trefwoordthesaurus (GTT) vastgelegd. Ook de persoons- of corporatiennaam als onderwerp, aanvullende gegevens als de inhoudskarakteristieken, de bibliografische vorm en de tijdsperiode of het land waarover de publicatie gaat, maken deel uit van dit gedeelte van GOO. De persoonsnamen zijn in een aparte thesaurus vastgelegd.

Daarnaast wordt elke publicatie voorzien van een code uit de BC. De classificatie geeft een (beperkt) hiërarchisch verband en duidt gezien de grofmazigheid ervan niet zozeer het onderwerp aan, maar de discipline waar het onderwerp toe behoort. Het toekennen van BC-codes geschiedt onafhankelijk van het ontsluiten met trefwoorden en aanverwante gegevens. **Er is geen vooraf vastgestelde relatie tussen de trefwoorden en de BC.** Een bepaald trefwoord kan op titelniveau samen met elke basiscode voorkomen. In de OPC zijn indexen aanwezig waar de relatie tussen basiscode(s) en trefwoord(en) nadrukkelijk zichtbaar gemaakt wordt. Bij het zoekproces kunnen alle elementen van het woordsysteem en de classificatie zowel in samenhang als onafhankelijk van elkaar gebruikt worden.

Voor het gemeenschappelijk kunnen (blijven) gebruiken van GOO is het van essentieel belang dat alle deelnemers de classificatie, de trefwoorden en de andere onderdelen van GOO toekennen overeenkomstig de hiervoor geschetste uitgangspunten. GOO is ontworpen om in een online publiekscatalogus (OPC) gebruikt te worden.

2. Toelichting op de Nederlandse Basisclassificatie

2.1. Achtergronden van de Basisclassificatie

De Nederlandse Basisclassificatie (BC) is ontworpen voor de Gemeenschappelijke Onderwerpsontsluiting (GOO). GOO is opgezet om de onderwerpsontsluiting door wetenschappelijke bibliotheken gezamenlijk uit te kunnen voeren binnen het Gemeenschappelijk Geautomatiseerd Catalogiseersysteem (GGC) van Pica. Binnen het GOO-systeem wordt de BC op titelniveau gebruikt naast een gedetailleerd woordsysteem dat bestaat uit trefwoorden, aanduidingen van plaats en tijd, persoonsnamen als onderwerp en zo meer. Bovendien wordt voorzover nodig de vorm van de publicatie vastgelegd. In dit systeem van onderwerpsontsluiting zorgt het woordsysteem voor de specifieke ontsluiting en biedt de BC de disciplinaire context van het geheel van woordingen dat aan een titel is toegekend. Alle afzonderlijke gegevens worden in het GGC in eigen velden vastgelegd. Door het indexeren van deze velden zijn er uitgebreide zoekfaciliteiten binnen het GGC en binnen de lokale online publiekscatalogi.

2.2. Ontwerp

De tweede herziene editie van de BC verscheen in 1992; de herziene derde druk in 1998. Volgens afspraak is vijf jaar later de voorbereiding begonnen van de vierde herziene uitgave. Hiertoe verzocht de landelijk coördinator GOO de directies van GOO-bibliotheken wijzigingsvoorstellen in te dienen. De vakreferenten beoordeelden vervolgens allereerst verschillende, reeds in de loop der jaren verzamelde wijzigingsvoorstellen. In de loop van 2003 heeft de Beheerscommissie GOO tal van wijzigingsvoorstellen ontvangen. De inhoud van de voorstellen varieerde van het aanbrengen van enkele wijzigingen in de tekst tot een geheel nieuwe opzet van een rubriek. In deze nieuwe editie is wederom geen index opgenomen. Reden hiervoor is dat de Beheerscommissie GOO het online gebruik van de BC in het GGC wil stimuleren. Al met al leverde deze complexe operatie een nieuwe BC met een grotere consistentie op.

Begin 2004 werd de tekst van de nieuwe BC vastgesteld door de Stuurgroep GOO en de Stuurgroep CvC. Beide stuurgroepen constateerden dat de herziening van de BC een goed resultaat heeft opgeleverd en voor vele vakgebieden tot verbetering heeft geleid. Deze vierde editie van de BC uit 2004 bevat de thans geldende regels en voorschriften.

2.3. Uitgangspunten

Bij het opstellen van de classificatie als zodanig werden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- 1 / Aangezien in het GOO-systeem een woordsysteem is voorzien voor de specifieke ontsluiting, dient de classificatie globaal te blijven en zoveel mogelijk de disciplinaire context voor het geheel van woordingen te geven.
- 2 / Aanduidingen van plaats, tijd en vorm dienen zoveel mogelijk buiten de classificatie te blijven.
- 3 / De classificatie dient geschikt te zijn voor de huidige stand van de wetenschap.
- 4 / De afzonderlijke hoofdrubrieken dienen een doorzichtige en gestructureerde opbouw te hebben.
- 5 / Hoewel de classificatie in eerste instantie voor een wetenschappelijke collectie is ontworpen, dient hij ook geschikt te zijn om er niet-wetenschappelijke literatuur mee te ontsluiten.
- 6 / De classificatie dient geschikt te zijn om in de online catalogus gebruikt te worden.
- 7 / De classificatie dient als instrument ter verkrijging van inzicht in de samenstelling van de collecties van de Nederlandse (wetenschappelijke) bibliotheken.
- 8 / De classificatie dient geschikt te zijn om collecties te lokaliseren.

Bij het opstellen van de BC werd naast de expertise van de meewerkende vakreferenten onder andere gebruik gemaakt van externe bronnen zoals vakclassificaties, internationale classificaties (UDC en DDC) en van thesauri als de UNESCO-Thesaurus en de ROOT-Thesaurus. Voorts vond een duidelijke oriëntatie plaats op vakclassificaties: wiskunde (Mathematics Subject Classification), natuurkunde (Physics and Astronomy Classification Scheme), informatica (classificatie van Computing Reviews), geneeskunde (National Library of Medicine Classification), politicologie (Politicologische literatuurgids) en economie (classificatie van Journal of Economic Literature). De mate waarin de betreffende indelingen gevolgd werden, varieert per vakgebied en kan niet in algemene termen worden uitgedrukt. De geografische indeling die voor GOO gebruikt wordt, is gebaseerd op de regiocodering van de Centrale Catalogus van Kaarten.

Opbouw van de BC

De BC bestaat uit 48 hoofdrubrieken die in een vijftal clusters zijn gegroepeerd:

- 1 / Algemeen,
- 2 / Geesteswetenschappen,
- 3 / Exacte wetenschappen,
- 4 / Technische wetenschappen,
- 5 / Sociale wetenschappen.

Alle hoofdrubrieken hebben een nummer dat uit twee cijfers bestaat. De verdere onderverdeling binnen de hoofdrubriek wordt in de notatie aangegeven met een tweede groepje van twee cijfers, zodat er per hoofdrubriek maximaal 100 rubrieken beschikbaar zijn. De beide cijfergroepjes worden door een punt gescheiden. De complete notatie van een rubriek die altijd uit vier cijfers met een punt bestaat, wordt basiscode genoemd. Voorbeeld: 20.64

De indeling en de nummering van de hoofdrubrieken zijn zoveel mogelijk op een gestandaardiseerde wijze uitgevoerd. De algemene onderwerpen van de hoofdrubriek worden veelal aan het begin van de desbetreffende hoofdrubriek met vaste nummers opgevoerd. Voorbeeld:

- 42.00 Biologie: algemeen
- 42.01 ● Geschiedenis van de biologie
- 42.02 ● Filosofie en theorie van de biologie
- 42.03 ● Methoden en technieken van de biologie
- 42.04 ● Onderwijs, beroepsuitoefening, organisaties

Door de specifieke opbouw van het vak, door de combinatie van vakken in één hoofdrubriek of de grootte van het vak zijn deze rubrieken niet altijd aanwezig, maar niettemin blijft de algemene structuur zichtbaar. De hiërarchische structuur in de BC wordt weergegeven door middel van zwarte stippen. Het aantal stippen geeft het niveau aan van de betreffende rubriek. De eerst hoger gelegen rubriek is de eerste rubriek met een stip minder.

Bij de verdere onderverdeling zijn samenhangende rubrieken zoveel mogelijk in groepen van maximaal tien rubrieken geplaatst onder een gemeenschappelijke kop. Dit bevordert niet alleen de herkenbaarheid, maar geeft bij het zoeken in de online catalogus tevens handige mogelijkheden om te trunkeren. De opzet van de BC beperkte het aantal op te voeren rubrieken per hoofdrubriek en een zekere globaliteit was daarvan het logische gevolg. Om voldoende ruimte te hebben voor vakgebieden die in de BC niet genoemd worden, wordt een samenhangende groep rubrieken altijd beëindigd met een rubriek 'overige'. De algemene overkoepelende literatuur wordt steeds in de koprubriek geplaatst; de gebruiker wordt hierop geattendeerd door de toevoeging 'algemeen'. Voorbeeld:

- 89.60 ● Politieke organisaties: algemeen
- 89.61 ●● Politieke partijen
- 89.62 ●● Politieke bewegingen
- 89.63 ●● Pressiegroepen
- 89.69 ●● Politieke organisaties: overige

Ten slotte wordt iedere hoofdrubriek afgesloten met een rubriek 'overige'.

Bijvoorbeeld: 44.99 Geneeskunde: overige

De BC bestaat uit twee kolommen: de basiscode die altijd uit twee maal twee cijfers bestaat met daartussen een punt en de omschrijving van de basiscode die uitdrukt wat de betekenis van de basiscode is. Daarop volgt in sommige gevallen een opsomming van onderwerpen die tot de desbetreffende basiscode gerekend moeten worden, een nadere toelichting of verwijzing.

Aparte vermelding verdient de zogenaamde 'is-relatie'. Dit is een constructie om een rubriek die tot twee vakgebieden gerekend kan worden op twee plaatsen toegankelijk te maken, waarbij het niet uitmaakt welke van de twee basiscodes aan de titel wordt toegekend: beide basiscodes geven toegang tot dezelfde titels.

3. Algemene BC-richtlijnen en toepassingen

3.1. Richtlijnen voor GOO

1 / De ontsluiting met basiscodes vindt op titelniveau plaats.

2 / Alleen basiscodes uit de vierde editie van de Nederlandse Basisclassificatie (2004) mogen worden gebruikt.

3 / In principe wordt aan een publicatie slechts één basiscode toegekend.

Alleen in uitzonderingsgevallen mag van deze hoofdregel worden afgeweken en mogen maximaal drie basiscodes worden toegekend. Bijvoorbeeld indien in een publicatie meer dan één onderwerp afzonderlijk wordt behandeld.

4 / De toekenning geschiedt op grond van globale inhoudsanalyse van de te ontsluiten publicatie.

5 / Het onderwerp van de gehele publicatie wordt zo specifiek mogelijk ontsloten binnen de hoofdrubriek waar het onderwerp thuishoort. Er wordt niet op het niveau van hoofdstukken ontsloten.

Veel onderwerpen worden niet (direct) in de BC genoemd. Het komt ook voor dat een bepaald onderwerp niet wordt genoemd bij de discipline waar de publicatie thuishoort, maar wel bij een andere discipline.

Bijvoorbeeld: een publicatie over het gebruik van remote sensing als opsporingstechniek binnen de aardwetenschappen. In de BC wordt remote sensing alleen genoemd bij de hoofdrubriek cartografie als hulpmiddel bij kaartvervaardiging (74.41). Deze basiscode mag in dit geval niet gebruikt worden, omdat de publicatie dan in het verkeerde vakgebied terecht zou komen. Gelet op de context van de publicatie hoort deze namelijk thuis in hoofdrubriek aardwetenschappen en wel onder 38.03 (methoden en technieken in de aardwetenschappen).

6 / Een hiërarchisch hogere basiscode mag niet tegelijk met een hiërarchisch lagere basiscode aan dezelfde titelbeschrijving worden toegekend.

7 / De vaste rubrieken aan het begin van een hoofdrubriek mogen alleen gebruikt worden indien een publicatie op het gehele vakgebied van de hoofdrubriek of een groot gedeelte daarvan betrekking heeft.

Bijvoorbeeld: een publicatie over de geschiedenis van de geneeskunde in Nederland krijgt de basiscode 44.01 (geschiedenis van de geneeskunde). Daarentegen wordt een publicatie over de geschiedenis van de psychiatrie ontsloten met 44.91 (psychiatrie) en niet met 44.01 (geschiedenis van de geneeskunde)

8 / Een eenmaal toegekende basiscode wordt in principe niet gewijzigd.

De aspecten plaats en tijd van het onderwerp komen in de BC vrijwel niet voor. Voor het juiste begrip worden in deze inleiding de hoofdregels voor het ontsluiten hiervan kort genoemd. Indien het voor de onderwerpsontsluiting nodig is, wordt het geografische aspect van de publicatie zo specifiek mogelijk benoemd en wel door gebruik te maken van de GOO-trefwoordthesaurus. Het jaar of de periode van onderwerp wordt zo specifiek mogelijk in jaartallen benoemd (hfst. 12).

3.2. Andere toepassingen van de BC

Hoewel de Nederlandse Basisclassificatie primair is ontworpen voor GOO en CvC ontstaan er ook andere toepassingen. Zo blijken er mogelijkheden te zijn om de classificatie te gebruiken voor de open opstelling in bibliotheken. Of dit in de praktijk tot een goed resultaat leidt, hangt van een aantal factoren af, zoals de samenstelling en de grootte van de collectie, de wetenschappelijke invalshoek van de collectie en uiteraard ook van de wijze waarop de betreffende vakgebieden in de BC zijn uitgewerkt. Uit de praktijk in Amsterdam, Groningen en Utrecht blijkt dat er gewoonlijk lokale aanpassingen aangebracht moeten worden. Niettemin zijn er vakgebieden en collecties waarin de BC eenvoudig niet voldoet. Bij het gebruik van de BC als plaatsingssysteem dient men voor ogen te houden dat dit steeds een lokale toepassing is met eigen vrijheidsgraden, die men zorgvuldig moet (onder)scheiden van de gemeenschappelijke onderwerpsontsluiting.

Het is mogelijk om op basis van de BC of de GOO-trefwoorden aanwinstenlijsten te vervaardigen.

4. Structuur van de GOO-trefwoordenthesaurus (GTT)

4.1. Algemeen

De GOO-trefwoordenthesaurus (GTT) omvat alle bij de Gemeenschappelijke Onderwerpsontsluiting (GOO) gebruikte descriptoren. Voor de keuze en de vorm van de descriptoren wordt verwezen naar 5.3. De descriptoren van de GTT worden opgenomen in kmc 160 en hebben alle een afzonderlijk Pica productienummer (ppn). Met behulp van een indicator dient bij iedere descriptor aangegeven te worden tot welke soort hij behoort. Er worden zeven categorieën onderscheiden: gewone descriptoren, geografische descriptoren, corporatienamen, titels of namen van (kunst)werken, vormdescriptoren, genredescriptoren en unica.

In 2003 is de Engelse vertaling van de GTT geïntroduceerd. Hiervoor wordt kmc 161 gebruikt (zie 5.3.10). Door allerlei oorzaken zijn nog niet alle descriptoren voorzien van een Engelse vertaling.

4.2. Gewone descriptoren

Onder de gewone descriptoren vallen alle begripsaanduidingen die niet zijn onder te brengen in een van de hieronder te noemen bijzondere categorieën descriptoren. Ze worden voorzien van soortindicator 0. NB Namen van goden en denkbeeldige personen, zoals sprookjes- en fantasiefiguren en literaire figuren/personages worden opgenomen als 'gewone' de scriptor in de GTT, met soortindicator 0. Persoonsnamen als onderwerp worden opgenomen in de Pica Persoonsnamenthesaurus. Deze worden in de titelbeschrijving opgenomen in kmc 560X. (Het kan voorkomen dat de verantwoordelijkheid voor de OCLCPica Persoonsnamenthesaurus valt onder een andere afdeling dan waaronder de onderwerpsontsluiters ressorteren.)

4.3. Geografische descriptoren

Geografische descriptoren worden opgenomen in de GTT met soortindicator 1. Voor definitie en verdere uitleg zie 5.7.

4.4. Corporatienamen

Namen van corporaties als onderwerp worden opgenomen in de GTT en niet in de Pica Corporatiethesaurus. Met de indicator 2 wordt aangegeven dat de descriptor als een corporatie moet worden aangemerkt. Voor definitie en verdere uitleg zie 5.8

4.5. Titels of namen van (kunst)werken

Titels van auteurswerken, films, schilderijen, muziekwerken en andere voortbrengselen van kunst en cultuur als onderwerp worden met indicator 3 opgenomen in de GTT. Ook seriewerken, tijdschriften en periodieken als onderwerp worden met indicator 3 opgenomen in de GTT. Bijbelboeken, de koran e.d. vormen hierop een uitzondering. Dergelijke religieuze teksten krijgen indicator 0.

De titel wordt als een geheel opgenomen, zonder lidwoorden e.d. weg te laten. Indien de titel met een lidwoord begint dan wordt voor het daarna volgende woord een '@' geplaatst. Kenmerkende onderdelen van de titel dient men te voorzien van een stuurteken (\$). Aan de titel wordt als nadere aanduiding tussen ronde haken de naam van de auteur toegevoegd. Gewoonlijk volstaat de achternaam. Bij anonieme werken voegt men na de titel tussen haakjes 'anoniem' (in kmc 161 'anonymous') toe. Titels van kranten, tijdschriften e.d. krijgen tussen haakjes de toevoeging 'krant' (in kmc 161 'newspaper'), 'tijdschrift' (in kmc 161 'periodical'), etc. De titel wordt in principe in de oorspronkelijke taal opgenomen. Bij belletristische werken in andere talen dan Duits, Frans of Engels wordt zo mogelijk de Nederlandse titel gekozen. De oorspronkelijke titel kan als extra ingang in kmc 260 worden opgenomen. Bij de Nederlandse en anderstalige (klassieke) anoniemen wordt de voorkeursvorm gekozen aan de hand van de geëigende naslagwerken zoals:

- FOBID beschrijving. Deel 3, Regels voor catalogusbouw, 1986 en daarin: Bijlage 3: Lijst van de belangrijkste Nederlandse klassieke anoniemen
- Anonymous classics. A list of uniform headings for European literatures. - London, 1978

Voorbeelden:

De @avonden (Reve)
Citizen Kane (Welles)
Don \$Giovanni (Mozart)
Les @miserables (Hugo)
De anima (Aristoteles) NB Geen lidwoord!
El @Verbiginale (anoniem)
Trouw (krant)
Die @Göttingische Gelehrten Anzeigen (tijdschrift)
Verzen (Vestdijk)

4.6. Vormdescriptoren

Vormdescriptoren zijn voorzien van indicator 4, die aangeeft dat de betreffende descriptor uitsluitend als vormdescriptor gebruikt mag worden. Om de vormdescriptor in GTT en OPC direct te onderscheiden van de 'gewone' descriptor is als nadere aanduiding '(vorm)' toegevoegd. Invoer van nieuwe vormdescriptoren is niet toegestaan. Voor een overzicht van alle vormdescriptoren: zie hfst. 9.

4.7. Genredescriptoren

Naast de vormdescriptoren zijn er ook descriptoren die uitsluitend gebruikt worden om bij het ontsluiten van belletristische teksten het genre aan te geven. Soortindicator: 5. Invoer van nieuwe genredescriptoren is niet toegestaan. Voor een overzicht van alle genredescriptoren: zie hoofdstuk 10.

4.8. Unica

Descriptoren voor aanduiding van zeer specifieke, min of meer unieke gegevens noemen we unica (eigen- en soortnamen). Onder unica worden verstaan namen van o.a. bouwwerken, vervoermiddelen, TV- en radioprogramma's, anonieme kunstwerken, handschriften, kunstcollecties en merknamen van geneesmiddelen. Ze worden in de titelbeschrijving opgenomen in kmc 540X. In de GTT worden ze ingevoerd met indicator 6. Voor toepassing, zie 5.2.13.

4.9. Zoekleiding in de GTT.

Aan de opbouw van de GTT en het daarin aangebrachte systeem van verwijzingen ligt geen classificatie ten grondslag. Binnen de GTT is op beperkte schaal een zoekleiding aangebracht. Voor de regels betreffende de zoekleiding bij geografische namen wordt verwezen naar 5.7.

4.10. Relaties, Scope Notes, stuurtekens

4.10.1. De volgende typen relaties worden aangebracht in de thesaurus.

- Extra ingang: kmc 260
  - Extra Engelse ingang: kmc 261
  - Bredere term: kmc 460
  - Verwante term: kmc 470
  - Algemene verwijzing: kmc 600
- De Nauwere Term (NT)-relatie wordt door het systeem afgeleid uit de BT-relatie.

4.10.2. De volgende typen Scope Notes worden in de GTT opgenomen.

- Scope Note in kmc 90X: algemene toelichting ten behoeve van het publiek
- Scope Note in kmc 91X: bron van de descriptor
- Scope Note in kmc 92X: toepassingsregels voor de indexeerders

4.10.3. Zoekleiding d.m.v. stuurtekens.

Indien men afzonderlijke woorden uit de descriptor, anders dan het eerste woord, tot zoekingang wil maken dan kan dat door een stuurteken in de descriptor op te nemen. Het stuurteken '@' zorgt ervoor, dat de tekst voor het stuurteken niet in de indexen van het GGC en de OPC wordt opgenomen. In de indexen wordt dus alleen het stuk na het stuurteken opgenomen. In de titelbeschrijving blijft de volledige descriptor aanwezig. Bij hard copy uitvoer uit de GTT wordt de volledige descriptor uitgevoerd, maar alfabetisch geordend op het woord na de @.

Voorbeeld:

160 Het @Kwaad
wordt in de indexen: Kwaad

Het stuurteken '\$' zorgt ervoor, dat er twee ingangen in de indexen van het GGC en de OPC worden gevormd. De eerste begint met het ingangswoord van de descriptor; de tweede begint met het woord na het stuurteken, gevolgd door het (de) ingangswoord(en) tot het stuurteken (inversie). In de titelbeschrijving blijft de volledige descriptor aanwezig. Bij *hard copy* uitvoer uit de GTT wordt de volledige descriptor uitgevoerd, alfabetisch geordend op het eerste woord. De inversie wordt niet uitgevoerd.

Voorbeeld:

Tijdperk van de \$Waterman
wordt in de indexen: Waterman, Tijdperk van de

De stuurtekens worden in de indexen niet getoond. Alleen in het thesaurusrecord is te zien dat er een stuurteken in de descriptor is opgenomen.

4.11. Extra ingang

De extra ingang in de GTT is de variant van de gebruikte term (niet-descriptor) die niet de voorkeur heeft maar wel een zinvolle zoekingang biedt, welke verwijst naar de gebruikte descriptor. Extra ingangen kunnen opgenomen worden bij:

a: Synoniemen, bijna-synoniemen, gelegenheidssynoniemen

Voorbeelden:
160 Vaderlandsliefde
161 Patriotism
260 Patriottisme

160 Geesteszieken
161 Mental patients
260 Krankzinnigen

160 Belediging
161 Insult
260 Smaad
261 Slander
260 Laster

b: Veel voorkomende afwijkende schrijfwijzen

Voorbeelden:
160 Keramiek
161 Ceramics
260 Ceramiek

160 Blindedarm
161 Appendix vermiformis
260 Blinde darm

160 Papoea's
161 Papuas
260 Papua's

c: Afkortingen

Voorbeelden:

160 Verenigde Staten

161 United States

260 USA

260 Verenigde Staten van Noord-Amerika

260 Verenigde Staten van \$Amerika

260 VS

160 Generatieve grammatica

161 Generative grammar

260 TGG

260 Transformationeel-generatieve grammatica

260 Transformationele grammatica

d. De volledig uitgeschreven vorm van gebruikte afkortingen

Voorbeelden:

160 LSD

161 LSD

260 Lyserginezuurdiethylamide

160 AIDS

161 AIDS

260 Acquired immune deficiency syndrome

160 DDC

161 DDC

260 Dewey Decimal Classification

Voor extra ingangen door middel van inversie, zie 4.10.

4.12. Bredere term

Met behulp van de Bredere Term (BT) kan in de GTT een hiërarchische relatie tussen twee of meer descriptoren worden aangegeven. Ze worden gebruikt voor het aangeven van generieke relaties (genus-species relaties) en van partitieve relaties (geheel-deel relaties). De Nauwere Term (NT)-relatie wordt door het systeem afgeleid uit de BT-relatie. Men dient de relateringen niet zelf in de thesaurus in te voeren, maar voorstellen voor relateringen te vermelden in kmc 960. De Beheerscommissie of het thesaurusbeheer bekijkt de suggesties in 960 en voert ze in na goedkeuring (zie 4.15). Het toevoegen van kmc 460 en deze thesaureren is men alleen verplicht zelf te doen bij geografische trefwoorden (indicator 1) (zie 5.7).

4.12.1. Generieke relaties worden gelegd tussen een klasse of categorie en de leden daarvan.

Voorbeelden:

160 Arawak (volk)

161 Arawak (people)

460 !ppn!Indianen

160 Psychogerontologie

161 Psychogerontology

460 !ppn!Ontwikkelingspsychologie

160 Ontwikkelingspsychologie

161 Developmental psychology

460 !ppn!Psychologie

4.12.2. Partitieve relaties worden gelegd in gevallen, waar dat voor de zoekleiding noodzakelijk is, bijv. bij organisaties, wetenschaps- en vakgebieden, lichaamssystemen, enz.

Voorbeelden:

160 Plantkunde

161 Botany

460 !ppn!Biologie

160 Dierkunde

161 Zoology

460 !ppn!Biologie

160 Eilandjes van Langerhans

161 Islets of Langerhans

460 !ppn!Pancreas

4.13. Verwante term

Met behulp van de Verwante Term (RT) kan in de GTT een relatie aangebracht worden op grond van inhoudelijke verwantschap tussen descriptoren welke niet kan worden uitgedrukt in een hiërarchische relatie en die evenmin met (quasi-)synoniemen wordt aangegeven.

Deze associatieve relaties zijn steeds wederkerig en worden in de GTT dus tweezijdig aangebracht. Er worden twee typen associatieve relaties onderscheiden, die tussen descriptoren van eenzelfde categorie en die tussen descriptoren uit verschillende categorieën.

Men dient de relateringen niet zelf in de thesaurus in te voeren, maar voorstellen voor relateringen te vermelden in kmc 970. De Beheerscommissie of het thesaurusbeheer bekijkt de suggesties in 970 en voert ze in na goedkeuring (zie 4.15).

4.13.1. Tussen descriptoren die tot dezelfde categorie behoren.

a. Descriptoren die elkaar in sterke mate overlappen, of vrijwel synoniem zijn, maar niettemin beide op zichzelf bestaansrecht hebben.

Voorbeelden:

160 Dodenrijk

161 Underworld

470 !ppn!Hiernamaals

160 Hiernamaals

161 Hereafter

470 !ppn!Dodenrijk

b. Descriptoren, die in tegenstelling tot elkaar staan of elkaars complement vormen.

Voorbeelden:

160 Antisemitisme

161 Anti-semitism

470 !ppn!Filosemitisme

160 Filosemitisme

161 Philosemitism

470 !ppn!Antisemitisme

160 Bewapening

161 Armament

470 !ppn!Ontwapening

160 Ontwapening

161 Disarmament

470 !ppn!Bewapening

NB: Dit is geen verplichting.

Dus niet:

160 Zwart

161 Black

470 !ppn!Wit

4.13.2. Descriptoren uit verschillende categorieën.

Voorbeelden:

160 Gifstoffen

161 Poison

470 !ppn!Toxiciteit

160 Toxiciteit

161 Toxicity

470 !ppn!Gifstoffen

4.14. Algemene verwijzingen

Met een algemene verwijzing wordt de gebruiker erop geattendeerd, dat men de concrete gevallen (Eng.: Instances) van een bepaalde categorie moet zoeken onder de betreffende namen. Deze algemene verwijzingen worden als vrije tekst ingevoerd.

Voorbeeld:

160 Gletsjers

161 Glaciers

600 Zie ook onder de namen van afzonderlijke gletsjers

4.15. Procedures

Het invoeren en muteren in de GTT is een bewaakte functie. Bibliotheken die aan GOO deelnemen mogen een descriptor, die niet in de GTT aanwezig is, lokaal invoeren. Het online zoeken in de GTT dat aan de invoer vooraf dient te gaan, is van groot belang om de invoer van dubbele descriptoren of synoniemen te voorkomen. Het ontsluiten van een publicatie met het woordsysteem begint met het bepalen van het onderwerp. Aangezien dat in woorden uitgedrukt moet worden, is de keuze van die woorden uiterst belangrijk. Bij deze keuze moet men zich niet te veel laten beïnvloeden door de titelwoorden van de te ontsluiten publicatie. Het kan op dat moment al zinnig zijn om de juistheid van de gewenste termen aan de hand van een encyclopedie of ander (vak)naslagwerk te toetsen. De descriptoren die men wil gebruiken dienen opgezocht te worden in de GTT. Daarbij moet men erop bedacht zijn dat het gezochte begrip in een andere vorm aanwezig kan zijn. Daarom is goed zoeken zo belangrijk; ook op (bijna-)synoniemen en variante schrijfwijzen. Het komt regelmatig voor dat gangbare begrippen niet aanwezig zijn in de GTT, met name is dat het geval bij samengestelde descriptoren. Bij niet aanwezige samengestelde termen moet ook gezocht worden op de samenstellende delen of woorddelen.

NB Indien men besluit tot invoer van een samengestelde term moet men bedacht zijn op het volgende. De titels, die eerder zijn ontsloten met de afzonderlijke termen waaruit de nieuwe, samengestelde descriptor bestaat moeten worden opgezocht en gemuteerd! Alvorens tot correctie over te gaan dient men te overleggen met het Thesaurusbeheer of (de leden van) de Beheerscommissie.

4.15.1. Zoeken in de GTT

Er zijn verschillende methoden om in de GTT te zoeken, met elk hun eigen mogelijkheden en beperkingen. (Zie voor een uitgebreid overzicht de Handleiding IBW van Pica.)

a. Scannen met het eerste gedeelte van de descriptor. Met deze procedure komt men in de alfabetisch geordende index van de GTT terecht, waarin geen onderscheid wordt gemaakt tussen de descriptoren (kmc 160) en de extra ingangen (kmc 260).

Voorbeeld:

Toets in: **sca gtr infor** en geef ENTER

Zo kan de alfabetische omgeving van een descriptor bekeken worden. Met vooraf geprogrammeerde functietoetsen en met de verticale pijltjestoetsen kan men op en neer bladeren in deze index. Voordeel is dat ook het aantal titels wordt vermeld waarin de descriptoren werden gebruikt en door deze titels op te roepen men een indruk kan krijgen van het gebruik en de betekenis van de betreffende descriptoren. Vanuit de titelbeschrijvingen en vanuit de afzonderlijke descriptoren kan men met een vooraf geprogrammeerde functietoets weer op de oorspronkelijke plaats in de index terugkomen. De diakritische tekens, streepjes en het hoofdlettergebruik zijn uit deze index niet af te lezen.

b. Getrunkeerd zoeken. Men zoekt met het eerste gedeelte van het woord en plaatst direct daarachter een '?'. Men vindt dan alle descriptoren die met dat eerste gedeelte beginnen.

Voorbeeld:

Toets in: **z gtr opt?** en geef ENTER

De volgorde in de resulterende presentatie is niet alfabetisch, dus alle schermen bekijken! Er kan ook binnen een woord met een '#' worden gezocht om spellingsverschillen op te sporen, bijvoorbeeld bij c/k, i/j. Voordelen bij getrunkeerd zoeken zijn onder andere:

- er wordt een set gemaakt
- op het korte presentatiescherm wordt de voorkeursterm als eerste gepresenteerd met de aanwezige extra termen
- de descriptoren worden niet met diakritische tekens, hoofdletters e.d. gepresenteerd.
- een opgeroepen descriptor uit de set wordt bewaard in de zoekgeschiedenis, die te bereiken is via de knop 'Geschiedenis' in de onderste werkbalk.

Bij de descriptoren die men met een van de voorgaande zoekmethoden heeft gevonden, zal men moeten kijken naar gerelateerde begrippen, naar scope notes die aanwijzingen voor het gebruik bevatten en naar titelbeschrijvingen waarin het begrip gebruikt wordt. Op deze manier moet bijvoorbeeld vastgesteld worden wat het verschil is tussen begrippen die nauw verwant zijn en wat in dit geval de juiste keuze is.

De relaties met andere descriptoren worden zichtbaar gemaakt door op de commandoregel 'rel' in te toetsen en ENTER te geven. Het resultaat is een scherm waarop ook de nauwere termen van de betreffende descriptor worden gepresenteerd. Aangezien binnen GOO steeds de meest specifieke descriptor gebruikt moet worden is het van belang hier altijd naar te kijken. Het kan nodig zijn om ook de nauwere termen van de aldus gevonden descriptoren te bekijken. Op deze wijze wordt men door de structuur van de thesaurus, die uit meerdere lagen kan bestaan, naar de juiste descriptor geleid.

Voorbeelden:

160 Zwaluwen

460 Vogels [de bredere term]

NB: NT, VT en BT worden in bladerschermen niet door een voorvoegsel onderscheiden.

Voorkomen moet worden dat in plaats van de noodzakelijke descriptoren, welke niet worden aangetroffen in de GTT, wel aanwezige maar minder juiste descriptoren worden toegekend. Het gezochte begrip kan ook anders benoemd zijn en zich op een andere plaats in het alfabet bevinden.

Voorbeelden:

Maatscha? naast Socia?

Belast? naast Fisca?

Vaak moet men zelf naar deze begrippen zoeken, omdat de relatiestructuur in de GTT niet compleet is. Deze procedure is onontbeerlijk en aangezien de GTT dagelijks groeit is online werken in de thesaurus noodzakelijk.

4.15.2. Invoeren van nieuwe descriptoren in de GTT

Pas wanneer in het voorgaande proces de juiste descriptor niet gevonden is, mag overgegaan worden tot het toevoegen van een nieuwe descriptor aan de GTT. Deze moet voldoen aan de regelgeving van de GTT die in deze handleiding is vastgelegd. Voordat nieuwe descriptoren in de GTT mogen worden ingevoerd, is men verplicht om zich voor nieuwe descriptoren te baseren op de voorgeschreven bronnen: Van Dale (indien er een duidelijke begripsomschrijving voorhanden is), Winkler Prins en/of vakwoordenboeken. Bij invoer in de GTT wordt de spelling van Van Dale/Groene boekje gevolgd. Dat betekent dat ook leestekens gebruikt worden. Alleen de diakrieten en ligaturen uit de Pica-character set zijn toegestaan, dus niet de speciale ASCII-tekens. Denk om de spelling die bijvoorbeeld in vakwoordenboeken kan afwijken van de spellingsregels van Van Dale en het 'groene boekje'. Om de betekenis ook voor andere deelnemers duidelijk te maken, is men verplicht om de descriptor direct na het invoeren in de GTT ook in een titelbeschrijving op te nemen.

In de formaatbeschrijving van de GTT in de Handleiding van GOO (7.3.2.) staat aangegeven welke kenmerkcodes gebruikt worden in de GTT. Een nieuwe descriptor dient in ieder geval de volgende onderdelen te bevatten:

005 soort en status: altijd Tgx
009 soortindicator
160 descriptor
161 Engelse vertaling (Indien in vertaalde vorm nodig; zie: 5.3.10)
911 bron van de descriptor

Een geografische descriptor krijgt tevens:

460 !ppn! brede term
650 Regiocode CCK

Extra termen kunnen direct in kmc 260 worden opgegeven. Alleen bij het invoeren van nieuwe geografische descriptoren is het toegestaan meteen bredere-term-relaties te leggen met een andere descriptor (zie 5.7.13). Bij andere descriptoren mag dit alleen in de vorm van een voorstel in tekst, dus zonder ppn, in kmc 960 voor de bredere term, in kmc 970 voor de verwante term.

De Beheerscommissie of het thesaurusbeheer bekijkt de suggesties in 960 en 970 en voert ze in na goedkeuring (zie 4.15). De bijbehorende ppn's worden dan opgenomen in respectievelijk de kmc's 460 en 470. De inhoud van de kmc's 960 en 970 wordt daarna verwijderd.

Voorbeelden:

960 Mens-machine-systemen
970 Interactieve computersystemen

In kmc 911 wordt altijd de bron van de nieuwe descriptor opgegeven. Veel begrippen kunnen direct ontleend worden aan de voorgeschreven bronnen. Hoofdstuk 13 geeft een lijst van naslagwerken voor afzonderlijke vakgebieden. Bij bronnen die regelmatig herdrukt worden, dient de editie bij voorkeur ook vermeld te worden.

Voorbeelden:

911 VD14
911 WP9
911 Pinkhof10

Voor de meest gebruikte bronnen gelden de volgende, gestandaardiseerde afkortingen:

- Winkler Prins encyclopedie: WP9
- Van Dale Groot woordenboek der Nederlandse taal (alleen voor spelling): VD14
- Grote Nederlandse Larousse encyclopedie: GNLE
- Herziene woordenlijst van de Nederlandse taal: WLNT
- Bosatlas
- Times Atlas
- Wolters-Noordhoff (op CD-rom)
- bij een internetbron naast de organisatie ook de URL opgeven. Voorbeeld: 911 Website Ethnologue:
<http://www.ethnologue.com>

Soms is het nodig aan te geven onder welk lemma een nieuw begrip werd gevonden.

Voorbeeld:

911 WP9, zie onder: Notaris

Indien het een omvangrijk lemma is, waar dan precies in dat lemma: voorbeeld: nieuws in China

911 WP9, zie onder: China 3.8 Pers en omroep

Alleen in laatste instantie wordt de voorliggende publicatie gebruikt om er de nieuwe descriptor aan te ontleen. (Het gaat dan om speciale gevallen; voorbeeld: Editions Alecto) In dat geval worden de eerste vier woorden van de titel en de naam van de auteur van deze publicatie als bron opgegeven. In de bronvermelding mogen zeker geen ppn's worden opgenomen. Om een goed gebruik in de toekomst te verzekeren, dient men in deze gevallen altijd in een scope note, kmc 921, een definitie/omschrijving van de nieuwe descriptor te geven. In dit stadium is het ook toegestaan een website als bron op te geven. Gebruik dan bij voorkeur niet alleen een internetadres (url), maar een formulering als 'Website Ethnologue: <http://www.ethnologue.com>'.

Voorbeeld bij 'TURBOSTATS':

911 Survey design and analysis using TURBOSTATS / M. Hart

921 Statistisch computerprogramma voor het analyseren van survey-data

Het is voor de handhaving van kwaliteit en consistentie van de GTT van belang dat men de vereiste Engelse vertaling van nieuwe GOO-descriptoren zorgvuldig toekent en deze verifieert in een woordenboek. Het apart verantwoorden van de specifieke Engelse term is echter niet nodig.

Indien men bij het vaststellen van de descriptor constateert dat hetzelfde woord ook binnen een ander vakgebied voorkomt, maar een andere betekenis heeft, wordt een toepassingsrichtlijn geplaatst in kmc 921.

Voorbeeld:

160 Morfologie

921 Begrip uit de biologie

Zodra een tweede descriptor Morfologie gewenst is, bijv. als taalkundig begrip, dient de betekenis tussen () toegevoegd te worden aan beide descriptoren.

Voorbeelden:

160 Morfologie (taalkunde)

De bestaande descriptor wordt gewijzigd in:

160 Morfologie (biologie)

4.15.3. Controle van nieuwe descriptoren

De nieuwe descriptoren worden door de indexeerder na het invoeren aan de lokale coördinator ter beoordeling voorgelegd en indien nodig direct door deze verbeterd. De GTT wordt centraal beheerd door de coördinator GOO en de Beheerscommissie GOO. De praktische uitvoering hiervan geschiedt door het thesaurusbeheer. De definitieve beoordeling en autorisatie van de nieuwe descriptoren door de thesaurusbeheerders vindt achteraf plaats. Terugkerende fouten worden gemeld aan de lokale coördinator. Descriptoren die op het moment van de controle niet in een titelbeschrijving worden gebruikt, of anderszins niet voldoen aan formele criteria, worden verwijderd.

4.15.4. Mutaties in bestaande descriptoren

Zolang een descriptor niet is goedgekeurd, dus met Tgx in kmc 005, kan en mag de bibliotheek die de invoer verrichtte nog mutaties aanbrengen. Andere deelnemers nemen daarvoor contact op met de invoerende bibliotheek. Een onjuiste of overbodige descriptor moet verwijderd worden en mag niet 'omgebouwd' worden tot een andere descriptor. Na het goedkeuren van een descriptor, dus met Tgv in kmc 005, mag het aanbrengen van mutaties of aanvullingen uitsluitend geschieden door de coördinator GOO, door de Beheerscommissie GOO of door het thesaurusbeheer. Mutatieverzoeken, ook met betrekking tot extra ingangen, worden door de lokale coördinator ingediend bij de coördinator GOO en worden evenals de nieuwe descriptoren afzonderlijk beoordeeld. **NB** Het aanbrengen van verwijzingen, bredere en verwante term bij bestaande termen is niet toegestaan. Wel kunnen voorstellen hiertoe worden ingediend bij de coördinatie van GOO. Bij invoer van een nieuwe term in de GTT is het mogelijk suggesties voor bredere, verwante en nauwere termen op te nemen in de (niet gethesaureerde) kmc's 960 (BT), 970 (RT) en 980 (NT).

5. Richtlijnen voor descriptoren en tijdsaanduidingen

'It is really wonderful how many names there are in the world (...) I wonder whether mankind could not get along without all these names, which keep increasing every day, and hour, and moment.'
(Herman Melville, Redburn)

5.1. Begrippen

5.1.1. Gemeenschappelijke Trefwoordenthesaurus (GTT)

De GTT is een lijst van begripsaanduidingen (woorden, combinaties van woorden, eigennamen) met een beperkte structuur van verwijzingen op grond van betekenisrelaties tussen de opgenomen aanduidingen (de zoekleiding). De afzonderlijke descriptoren worden in de GTT vastgelegd. Het is mogelijk om in de thesaurus relaties aan te brengen naar ruimere en verwante termen. Uiteraard kunnen ook toelichtingen en extra ingangen gemaakt worden. De GTT fungeert als een bestand van standaardtrefwoorden.

5.1.2. Publicatie

Publicaties zijn informatiedragers, die zijn ontsloten met een titelbeschrijving in het GGC.

5.1.3. Descriptoren, Trefwoorden

Descriptoren zijn alle in de thesauri van onderwerpsaanduiding opgenomen woorden, combinaties van woorden en eigennamen waarmee een in een document voorkomend onderwerp nauwkeurig wordt aangeduid. In deze regels wordt de aanduiding 'trefwoorden' naast 'descriptoren' gebruikt. **Vormaanduidingen** geven de aard of het doel van de publicatie aan, niet wat het onderwerp ervan is. **Geografische namen** zijn aanduidingen voor gegevens op en indelingen van het aardoppervlak. Met **genredescriptoren** wordt het letterkundig genre aangeduid waartoe een (primaire) publicatie wordt gerekend.

5.1.4. Soortnamen

"Onder soortnamen worden verstaan voorwerpsnamen die aan alle voorwerpen van dezelfde soort gemeen zijn."
(Van Dale)

5.1.5. Eigennamen

Onder eigennamen worden verstaan alle namen van "zelfstandigheden" (Van Dale) in tegenstelling tot soortnamen. De volgende eigennamen kunnen worden onderscheiden:

- a. Persoonsnamen.
- b. Corporatienamen.
- c. Geografische namen.
- d. Namen van afzonderlijke gebeurtenissen, tijdvakken en (geologische) tijdperken.
- e. Titels van auteurswerken, anonieme en seriële publicaties.
- f. Titels van kunstwerken (andere dan de onder e. vallende literaire kunstwerken), zoals films, cabarets, muziekwerken, opera's, musicals, enz. Voorts eigennamen van afzonderlijke objecten, zoals schepen, gebouwen, bruggen, schilderijen, beelden, monumenten.
- g. Overige eigennamen, zoals namen (van onderdelen) van hemellichamen, merknamen, enz.

5.1.6. Samengestelde descriptoren

Meervoudig samengestelde descriptoren zijn combinaties van twee of meer losstaande woorden, die te zamen een begripseenheid vormen.

Voorbeelden:

Economisch beleid

Geheime politie

Strafrechtelijke aansprakelijkheid

Enkelvoudig samengestelde descriptoren zijn combinaties van twee of meer woorelementen, die te zamen een begripseenheid vormen.

Voorbeelden:

Welzijnsbeleid

Kinderpolitie

Strafprocesrecht

5.2. Algemene regels

5.2.1. Zelfstandigheid van de toekenning van descriptoren

In het kader van de Gemeenschappelijke Onderwerpsontsluiting (GOO) geschiedt trefwoordtoekenning naast de toekenning van codes uit de Nederlandse Basisclassificatie (BC). NB Een beperkte categorie publicaties wordt alleen ontsloten met gebruikmaking van een basiscode, bijv. kranten en algemene tijdschriften.

5.2.2. Inhoudsanalyse

De toekenning van descriptoren geschiedt op grond van een elementaire inhoudsanalyse van de te ontsluiten publicatie. **Woorden uit de titel mogen nimmer klakkeloos als descriptor gebruikt worden.** Hetzelfde geldt voor de begrippen uit de Basisclassificatie. De basiscode is bedoeld om de discipline aan te duiden; de trefwoorden geven zo precies mogelijk het onderwerp van de publicatie aan. Met het herhalen van de Basisclassificatieterm dient men in principe voorzichtig om te gaan.

Voorbeeld:

The Egyptian economy, 1952-2000 : performance, policies, issues / Khalid Ikram
5301 !ppn!83.30 economische toestand, ontwikkeling en structuur: algemeen
5331 !ppn!1950-2000
5401 !ppn!Economische situatie
5421 !ppn!6.140 Egypte
NB Dus niet: 'Economie'.

5.2.3. Specificiteit

Het onderwerp van de publicatie wordt in principe zo specifiek mogelijk ontsloten met descriptoren. Het is niet toegestaan aan één publicatie termen toe te kennen die in de GTT een expliciete, hiërarchische relatie met elkaar hebben, of begripsmatig een hiërarchische relatie hebben.

Voorbeeld:

Psychologie en Cognitie NIET met elkaar combineren. Letterkunde en Arthurromans NIET met elkaar combineren. Maar ook 'Verkeersongevallen' en 'Ongevallen' NIET met elkaar combineren.

Specificiteit is in een aantal gevallen op twee manieren te bereiken, nl. door toekenning van de naam van een begrip of door gecombineerde toekenning van twee of meer ruimere begrippen. In principe kiest GOO voor de eerste oplossing.

5.2.4. Onderwerp en andere inhoudskenmerken

5.2.4.1. In principe wordt het onderwerp van de publicatie met descriptoren aangegeven, niet het vakgebied waartoe dat onderwerp kan worden gerekend.

Voorbeelden:

Een publicatie over de behandelingswijzen van brandwonden:

5401 !ppn!Brandwonden
5402 !ppn!Therapieën
(niet: Geneeskunde)

Een publicatie over recht van de Azteken:

5401 !ppn!Rechtsstelsels
5402 !ppn!Azteken
(niet: Rechtsgeschiedenis)

5.2.4.2. Indien het vakgebied en de inhoud ervan samenvallen of te zamen worden behandeld dient alleen de descriptor voor het vakgebied te worden toegekend.

Voorbeeld:

Introduction to psychology / Hilgard

5401 !ppn!Psychologie

NB Dus niet: 'Menselijk gedrag'

5.2.4.3. Indien de wetenschappelijke discipline het onderwerp van de publicatie is, wordt dat zo goed mogelijk met descriptorren aangegeven. Het onderscheid tussen de discipline als zodanig en het object ervan wordt zoveel mogelijk door het gebruik van verschillende descriptorren aangegeven.

Voorbeelden:

Discipline	Object van de discipline
------------	--------------------------

Rechtswetenschap	Recht
------------------	-------

Ornithologie	Vogels
--------------	--------

Numismatiek	Munten
-------------	--------

Zonodig kan dit onderscheid worden gemaakt door toekenning van de descriptor Vakbeoefening.

Voorbeeld:

5401 !ppn!Geografie

5402 !ppn!Vakbeoefening

5421 !ppn!Nederland

(een publicatie over de beoefening van de geografie in Nederland)

naast:

5401 !ppn!Geografie

5421 !ppn!Nederland

(een publicatie over de geografie van Nederland)

5.2.4.4. De volgende kenmerken worden niet met descriptorren aangeduid:

a. De geestelijke of filosofische achtergronden, van waaruit de publicatie is geschreven zoals ideologie, maatschappelijke visie, levensbeschouwing, wetenschappelijke, filosofische of methodologische uitgangspunten e.d.

Voorbeeld:

Marxistische analyse van de Westerse economie krijgt niet de descriptor: Marxisme

b. Het doel of de doelgroep van de publicatie

Voorbeeld:

Statistiek voor psychologen krijgt niet de descriptor: Psychologen

c. De aanleiding voor de uitgave van de publicatie.

Voorbeeld:

Een congresbundel over geneeskunde in Nederland ter gelegenheid van het zoveeljarig bestaan van de Koninklijke Nederlandse Maatschappij ter bevordering van de Geneeskunst (KNMG) krijgt alleen de descriptor KNMG indien deze publicatie ook werkelijk over de KNMG gaat.

5.2.4.5. Descriptorren mogen niet worden toegekend indien dit volgens de regels niet verantwoord kan geschieden of niet tot zinvolle resultaten leidt, bijvoorbeeld omdat de indexerder de taal van de publicatie niet beheerst of op het betreffende terrein geen deskundigheid voorhanden is.

5.2.5. Aantal descriptorren

Het onderwerp van de publicatie moet worden aangeduid met niet meer, maar ook niet minder descriptorren dan noodzakelijk is om de inhoud ervan zo goed mogelijk te ontsluiten. Voor wat betreft de gewone descriptorren kan veelal worden volstaan met maximaal drie descriptorren.

5.2.6. Globale indexerij

De inhoudsanalyse bestaat uit het vaststellen van de meest karakteristieke elementen van de inhoud van een publicatie en het samenvatten daarvan in een onderwerpsomschrijving. Uitgaande van de totaliteit van een publicatie is er in principe een onderwerp, hetgeen wil zeggen dat er **globale** ontsluiting wordt gepleegd.

Soms is het noodzakelijk onderdelen van een publicatie (b.v. een hoofdstuk) als uitgangspunt te nemen. Dan is er sprake van **Deelonderwerpen**. Sommige publicaties vormen nauwelijks een eenheid (b.v. congresverslagen, feestbundels). Indien het niet mogelijk is een overkoepelend thema te onderscheiden, dan kunnen de deelonderwerpen als uitgangspunt voor onderwerpsbepaling genomen worden. Dit mag echter alleen indien het aantal deelonderwerpen niet meer dan drie bedraagt. Indien er sprake is van meer dan **drie** deelonderwerpen en het onmogelijk is om een overkoepelend thema te onderscheiden of een te ruime descriptor vereist is, dan kan worden volstaan met een vormaanduiding en een basiscode, maar alleen als allerlaatste uitwijkmogelijkheid.

Voorbeeld:

5301 !ppn!02.10 [=basiscode]

5431 !ppn!Feestbundels (vorm)

(een feestbundel over uiteenlopende onderwerpen betreffende wetenschap en samenleving)

5.2.7. Onderwerpen met een eigenaam

Publicaties over onderwerpen met maximaal drie eigennamen worden ontsloten met descriptoren voor die eigennamen. Voor de behandeling van persoonsnamen zie 5.6.

Daarnaast kunnen op grond van de inhoudsanalyse specifieke descriptoren worden toegekend voor de andere relevante onderwerpen. Soms wordt naast de eigenaam volstaan met vormdescriptoren, geografische namen en/of een periodisering. (Voor periodeaanduidingen zie hoofdstuk: 5.9). In onderstaande voorbeelden zijn geen stuurtekens en voornamen vermeld bij de persoonsnamen

Voorbeelden:

Persoonsnamen:

5431 !ppn!Biografieën (vorm)

5601 !ppn!Newton

5602 !ppn!Laplace

5603 !ppn!Einstein

(een publicatie met biografische schetsen van deze drie natuurkundigen)

5401 !ppn!Natuurkunde

5601 !ppn!Newton

5601 !ppn!Laplace

(de natuurkunde volgens Newton en Laplace)

5401 !ppn!Gravitatie

5402 !ppn!Theorievorming

5601 !ppn!Newton

5602 !ppn!Vening Meinesz

5603 !ppn!Einstein

(de betekenis van deze drie natuurkundigen voor de theorievorming op het gebied van de gravitatie)

b. Persoonsbibliografieën worden dienovereenkomstig behandeld:

5431 !ppn!Persoonsbibliografieën (vorm)

5601 !ppn!Burckhardt

(een bibliografie met publicaties van Burckhardt)

5401 !ppn!Cultuurgeschiedenis

(NIET: 5402 !ppn! Historici)

5431 !ppn!Persoonsbibliografieën (vorm)

5601 !ppn!Burckhardt

(een bibliografie met alle edities van de publicaties van Burckhardt op het gebied van de cultuurgeschiedenis en/of over Burckhardts betekenis voor de cultuurgeschiedenis)

5401 !ppn!Opera's
5431 !ppn!Persoonsbibliografieën (vorm)
5601 !ppn!Mozart
(een bibliografie van publicaties over de opera's van Mozart)
(NIET: 5402 !ppn! Componisten)

c. Geografische namen:

5421 !ppn!Enkhuizen
5431 !ppn!Bibliografieën (vorm)
(een bibliografie van publicaties over deze stad)

5401 !ppn!Stedelijke ontwikkeling
5421 !ppn!Enkhuizen
5422 !ppn!Hoorn
(een publicatie over de stedelijke ontwikkeling van deze twee steden)

5401 !ppn!Jachthavens
5402 !ppn!Detailhandel
5421 !ppn!Enkhuizen
5422 !ppn!Hoorn
5423 !ppn!Medemblik
(een publicatie over het belang van de aanleg van jachthavens voor de detailhandel in deze drie steden)

d. Overige eigennamen:

5401 !ppn!Fidelio (Beethoven)
5402 !ppn!Tosca (Puccini)
5403 !ppn!Die @Zauberflöte (Mozart)
(een publicatie over deze drie opera's)

5401 !ppn!Uitvoeringen (muziek)
5402 !ppn!Fidelio (Beethoven)
(een publicatie over de uitvoeringen van deze opera)

5401 !ppn!Academisch Medisch Centrum bij de Universiteit van \$Amsterdam
5402 !ppn!Medische \$specialisten
5403 !ppn!Ziekenhuizen
5421 !ppn!Amsterdam (stad)
(een publicatie over medische specialisten werkzaam in het AMC)

5.2.8. Sociale en culturele context

Bij de inhoudelijke ontsluiting wordt de contemporaine, westerse sociale en culturele situatie als gegeven aangenomen. De daarvan afwijkende situatie wordt met descriptoren aangeduid.

Voorbeelden:

5401 !ppn!Rechtsinstellingen (niet toevoegen: Westerse wereld)
(een publicatie over westerse rechtsinstellingen)

en:

5401 !ppn!Rechtsinstellingen
5402 !ppn!Niet-westerse volken
(een publicatie over rechtsinstellingen bij niet-westerse volken)

5.2.9. Mensen, niet-menselijke wezens

5.2.9.1. Er wordt niet aangegeven dat het onderwerp van een publicatie betrekking heeft op de mens of op mensen.

Voorbeelden:

5401 !ppn!Intelligentie

(een beschouwing over de menselijke intelligentie)

5401 !ppn!Sociaal gedrag

(een publicatie over het sociaal gedrag van mensen)

Hiermee wordt uiteraard niet gesteld dat 'Mensen' niet als descriptor gebruikt mag worden bij onderwerpen als 'Fotograferen van mensen' e.d.

Voorts is het vaak gewenst onderscheid te maken door de toevoeging mens of menselijk(e).

Voorbeelden:

5401 !ppn!Menselijke natuur

5401 !ppn!Mensenoffers

5401 !ppn!Mensbeeld

5.2.9.2. Betreft een onderwerp niet-menselijke wezens (eventueel te zamen met mensen), dan wordt dit met de nodige descriptoren aangeduid.

Voorbeelden:

5401 !ppn!Anatomie

5402 !ppn!Hoefdieren

5401 !ppn!Sociaal gedrag

5402 !ppn!Bijen

5401 !ppn!Gehechtheid

5402 !ppn!Mensen

5403 !ppn!Honden

(een publicatie over de gehechtheid van mensen aan honden of van honden aan mensen)

5401 !ppn!Ledematen

5402 !ppn!Mensapen

5403 !ppn!Mensen

(een vergelijkende studie over de ledematen bij mensen en mensapen)

5.2.10. Aanduidingen voor de sekse

5.2.10.1. Aanduidingen voor categorieën personen in het algemeen worden bij voorkeur in de sekseneutrale vorm gesteld.

Voorbeelden:

Leerkrachten

Ouders

5.2.10.2. Indien de sekseneutrale vorm niet bestaat, wordt de mannelijke vorm gebruikt voor de betreffende categorie in het algemeen.

Voorbeelden:

Romanschrijvers

Artsen

5.2.10.3. Betreft het onderwerp van een publicatie nadrukkelijk een categorie mannelijke of vrouwelijke personen of zijn deze in het bijzonder bij het onderwerp betrokken, dan wordt voor een van de volgende oplossingen gekozen:

a. Descriptoren in de gebruikelijke mannelijke of vrouwelijke vorm.

Voorbeelden:

Zonen   Dochters
Verplegers   Verpleegsters

b. Een samengestelde descriptor (zie 5.3.9.) met daarin het zelfstandig naamwoord of woorddeel mannen c.q. vrouwen of vergelijkbare aanduidingen.

Voorbeelden:

Mannenemancipatie   Vrouwenemancipatie
Mannenbladen   Vrouwenbladen
Herenkleding   Dameskleding

c. Toevoeging van een afzonderlijke descriptor Mannen c.q. Vrouwen aan de andere descriptoren.

Voorbeelden:

Een publicatie over het denken van vrouwen:

5401 !ppn!Denken
5402 !ppn!Vrouwen
(niet: Vrouwelijk denken)

Een publicatie over de intuïtie van mannen:

5401 !ppn!Intuïtie
5402 !ppn!Mannen
(niet: Mannelijke intuïtie)

5.2.11. Aspecten van een onderwerp

Een impliciet aspect van een onderwerp wordt niet met een descriptor aangegeven. Wordt echter een bijzonder of ongebruikelijk aspect van het onderwerp behandeld, dan wordt dat met descriptoren aangegeven.

Voorbeelden:

Een algemeen leerboek over TBC:

5401 !ppn!Tuberculose
(niet: Geneeskunde)

echter:

Een publicatie over TBC bij dieren:

5401 !ppn!Tuberculose
5402 !ppn!Dieren

Een publicatie over de economische aspecten van TBC:

5401 !ppn!Tuberculose
5402 !ppn!Economische aspecten

5.2.12. Aanduidingen voor groepen personen of verschijnselen naar land, herkomst of taal

5.2.12.1. In de regel wordt het onderwerp aangegeven met de descriptor voor het verschijnsel en niet met de descriptor voor de categorie personen, die daarbij is betrokken of daartoe moet worden gerekend. Bij de toekenning van descriptoren voor de geografische bepaling van een onderwerp wordt derhalve een geografische descriptor toegekend, tenzij uitdrukkelijk een bepaalde bevolkingsgroep bedoeld is. Voor de regels m.b.t. de geografische aanduidingen zie 5.7.

Voorbeelden:

5401 !ppn!Alcoholisme
5421 !ppn!Finland
niet: Alcoholisme, Finnen

5401 !ppn!Gezin
5421 !ppn!Nederland
niet: Gezin, Nederlanders

5401 !ppn!Havenarbeiders
5421 !ppn!Harlingen
niet: Havenarbeiders, Harlingers

maar wel:

5401 !ppn!Ondernemerschap
5402 !ppn!Turken
5403 !ppn!Marokkanen
5421 !ppn!Nederland
(een publicatie over etnisch ondernemerschap in Nederland)

5.2.12.2. De aanduidingen voor volken of etnische groepen worden als descriptor toegekend indien de publicatie betrekking heeft op:

- a. een volk in het algemeen, niet aan bepaalde landsgrenzen gebonden
- b. een allochtone of autochtone etnische groep (bijv. etnische minderheden, immigranten, vluchtelingen, enz.)
- c. een categorie mensen, die een zelfde taal spreken en/of schrijven

Voorbeelden:

5401 !ppn!Joden (het volk in het algemeen)
5401 !ppn!Finnen (het volk in het algemeen)

5401 !ppn!Indische Nederlanders
5421 !ppn!Nederland (allochtone etnische minderheid)

5401 !ppn!Turken
5421 !ppn!Duitsland (buitenlandse arbeiders)

5401 !ppn!Finnen
5421 !ppn!Verenigde Staten (immigranten)

5401 !ppn!Doopsgezinden
5402 !ppn!Salzburgers (vluchtelingen)

5401 !ppn!Hugenoten
5421 !ppn!Saint-Nazaire (vluchtelingen)

5401 !ppn!Basken (autochtone minderheid)

5401 !ppn! Franstaligen (Franstaligen in Canada)
5421 !ppn!Canada

5401 !ppn!Dichters
5402 !ppn!Spaans (in dezelfde taal schrijvend)

5.2.13. Eigen- en soortnamen

Bij toekenning van bepaalde categorieën zeer specifieke trefwoorden is men verplicht een extra trefwoord toe te kennen dat een ruimere begripsaanduiding geeft. Het gaat hier meestal om eigennamen (geen persoonsnamen!), unica, anonieme titels, titels van kranten, tijdschriften e.d. en corporaties. Bij unica, die niet het hoofdonderwerp van een publicatie zijn, maar slechts een ondergeschikte onderwerpsaanduiding vormen, behoren geen trefwoorden met een ruimere begripsaanduiding te worden toegekend. Dit laatste geldt in het bijzonder voor namen van corporaties, zoals bibliotheken, musea, verenigingen en dergelijke.

Onder unica wordt verstaan:

- namen van bouwwerken: kerkgebouwen, gemeentehuizen, ziekenhuizen, hofjes, monumenten, bruggen, gebouwen e.d.
- namen van vervoermiddelen: schepen, vliegtuigen, treinen.
- namen van TV- en radioprogramma's, anonieme kunstwerken, handschriften, kunstcollecties
- Merknamen van geneesmiddelen

NIET tot de unica worden gerekend de namen van o.a.:

volkeren en etnische groepen
talen
schriftsoorten
dieren en planten
ziekten en syndromen
godsdiensten
stromingen, scholen, richtingen
(chemische) stoffen (behalve merknamen voor geneesmiddelen)
benamingen voor chemische verbindingen
tests, toetsen, meetinstrumenten, onderwijsmethoden
computerprogramma's en -talen
heilige boeken zoals Bijbel en Koran
wetten, wettelijke regelingen, koninklijke besluiten
goden, mythologische en legendarische figuren
planeten, hemellichamen
geografische gegevens

NB Om praktische redenen worden de EU, NAVO en VN ook niet tot de unica gerekend.

Deze regel van dubbele trefwoordtoekenning geldt alleen voor de hierboven gegeven situatie. In alle andere gevallen is het verboden, conform de regel uit 5.2.3.

Toepassing

Corporaties worden bij invoer in de GTT voorzien van indicator 2, titels van indicator 3. De overige descriptoren die gerekend worden tot de unica (bijv. afzonderlijke handschriften, par. 4.8) worden gekenmerkt met indicator 6. Een descriptor met indicator 2, 3 of 6 mag alleen bij de ontsluiting van een publicatie worden gebruikt **in combinatie** met de betreffende soortaanduiding als extra descriptor. Auteurswerken (scheppingen van bij naam bekende personen) krijgen geen extra descriptor, maar een persoonsnaam als onderwerp in kmc 560X.

Voorbeelden:

5401 !ppn!Nederlandse handschriften
5402 !ppn!Beatrijs (anoniem)

5401 !ppn!Psaltern
5402 !ppn!Utrechts Psalterium

5401 !ppn!Abdijen
5402 !ppn!Abdij van \$Egmond
5421 !ppn!Egmond

5401 !ppn!Analgetica
5402 !ppn!Aspirine

5401 !ppn!Kerkgebouwen
5402 !ppn!Sint-Janskathedraal ('s-Hertogenbosch)
5421 !ppn!Den Bosch (stad)

5401 !ppn!Ziekenhuizen
5402 !ppn!Sint-Laurentiusziekenhuis (Roermond)
5421 !ppn!Roermond

5401 !ppn!Vakverenigingen
5402 !ppn!FNV
5421 !ppn!Nederland

5401 !ppn!Turks fruit (Wolkers)
5601 !ppn!Jan Wolkers

5401 !ppn!Bibliotheekorganisaties
5402 !ppn!IFLA

5.3. Thesaurus, taal, spelling en vorm

5.3.1. De thesaurus

De te gebruiken termen (descriptor) dienen te worden ontleend aan de GTT. Termen, die niet in de thesaurus aanwezig zijn, kunnen worden ingevoerd en als descriptor gebruikt worden. Nieuwe termen worden achteraf beoordeeld en geautoriseerd, aangepast of verwijderd (zie 4.15.).

De structuur van de thesaurus wordt beschreven in hoofdstuk 4. Zie voor de vorm van de descriptor van auteurswerken, anonieme publicaties, godsdienstige werken en seriële publicaties 4.5.

5.3.2. Taal van de descriptor

5.3.2.1. De descriptor in kmc 160 worden gesteld in de Nederlandse taal. Daarbij wordt de voorkeur gegeven aan gangbare Nederlandse woorden boven leen- of bastaardwoorden, tenzij deze handwijze voor een bepaalde wetenschappelijke discipline ongebruikelijke termen oplevert. Indien gewenst kunnen Latijnse of Engelse equivalenten als extra ingang in kmc 260 worden opgenomen.

Voor de Engelse vertaling van de descriptor in kmc 161 en 261, zie 5.3.10

5.3.2.2. Indien er geen gangbare Nederlandse term bestaat kan de meest geschikte term uit een andere taal worden gebruikt.

5.3.2.3. Bronnen voor descriptor zijn de recentste edities van:

- Grote Winkler Prins Encyclopedie
- Grote Nederlandse Larousse Encyclopedie
- Vakwoordenboeken en -thesauri
- Internetbronnen.
- Overige bronnen (zie 4.15.2)

Algemene naslagwerken hebben de voorkeur boven speciale naslagwerken.

5.3.3. Natuurlijke taal

De descriptor worden gesteld in de natuurlijke taal; gelede en geïnverteerde descriptor worden niet gebruikt.

5.3.4. Spelling, interpunctie, diakritische tekens, hoofdletters

5.3.4.1. De spelling wordt gebaseerd op de recentste edities van achtereenvolgens:

- De woordenlijst van de Nederlandse taal
- Van Dale's groot woordenboek der Nederlandse taal.

5.3.4.2. Bij het invoeren van descriptor wordt gebruik gemaakt van de volledige Pica-characterset. Het is verplicht om de daarin gedefinieerde tekens te gebruiken, inclusief de Nederlandse ij! Het is niet toegestaan voor speciale tekens de IBM- of andere codetabellen te gebruiken.

Voorbeeld:

Zürich   niet: Zuerich

5.3.4.3. Elke descriptor begint met een hoofdletter. In afkortingen worden altijd hoofdletters gebruikt (NAVO, AOW) tenzij de afkorting niet meer als zodanig wordt herkend (Radar, Lasers).

5.3.5. Enkelvoud/meervoud

5.3.5.1. De descriptor worden als regel gesteld in de meervoudsvorm. Het betreft met name de volgende categorieën:

a. Voorwerpsnamen:
Meubelen, Woningen

b. Groepsnamen:
Studenten, Hindoestanen

c. Namen van planten en dieren:
Leeuwen, Tulpen

d. Namen van groepen van (abstracte) begrippen:
Oogziekten, Culturen

e. Lichaamsdelen, waarvan twee of meer per individu:
Vingers, Benen

In een aantal gevallen, zoals bij motieven en symbolen als onderwerp in een publicatie over kunst, letterkunde, godsdienst en andere vormen van cultuur, of bij biologische soortnamen, waar taalkundig de enkelvoudsvorm de voorkeur zou hebben, wordt ter wille van de uniformiteit toch de meervoudsvorm gebruikt.

5.3.5.2. Het enkelvoud wordt echter gebruikt bij:

a. Stofbegrippen:
Goud, Hout

b. Abstracte begrippen zoals:
Gebieden van wetenschap en cultuur: Recht, Kunst, Geschiedschrijving
Acties en processen: Ademhaling, Permanente educatie
Kenmerken, eigenschappen, toestanden: Schoonheid, Zwaarte, Evenwicht

c. Lichaamsdelen, waarvan er een per individu bestaat:
Mond, Maag, Hoofd

d. Woorden waarvan geen meervoudsvorm bestaat of waar het meervoud ongebruikelijk is:
Recht op arbeid, Woningbehoefte, Fauna

e. Eigennamen:
Titanic, Leger des Heils

5.3.5.3. In sommige gevallen is er een betekenisverschil tussen de enkelvouds- en meervoudsvorm van eenzelfde woord. In dergelijke gevallen kan het nodig zijn beide vormen in de thesaurus op te nemen.

Voorbeeld:
Theorie en Theorieën

Het verschil in betekenis en gebruik dient in een algemene scope note (c.q. kmc 901 en kmc 921) aangegeven te worden.

Een heel enkele keer kan het voorkeur verdienen onderscheid te maken tussen de aanduiding voor een zaak als zodanig, op zichzelf beschouwd, en de aanduiding voor (een verzameling van) verschillende, concrete voorbeelden van die zaak.

Voorbeeld:
Theorie vs. Theorieën

Dit soort differentiatie dient met grote terughoudendheid te worden toegepast, daar op den duur blijkt dat het beoogde betekenisverschil meestal niet goed te hanteren is, voor de indexeerdere net zo min als voor de gebruikers. Voeg eventueel tussen haakjes een voorbeeld toe.

5.3.6. Homoniemen en polysemen

5.3.6.1. Homoniemen en polysemen worden indien mogelijk ter verduidelijking van elkaar onderscheiden door toevoeging van een woorddeel of bijvoeglijk naamwoord. Indien een dergelijk onderscheid niet mogelijk is, worden homoniemen onderscheiden door middel van een nadere aanduiding tussen ronde haken.

Voorbeelden:

Verlichting (Cultuurgeschiedenis)

Verlichting (Techniek)

Verlichting (Mystiek)

Maar:

Keuringen -> Medische keuringen, Sportkeuringen

Bronnen -> Rechtsbronnen, Historische bronnen, Waterbronnen

5.3.7. Afkortingen

Afkortingen worden gebruikt als descriptor indien ze gangbaarder zijn dan de uitgeschreven vorm. Wel dient steeds de uitgeschreven vorm als extra ingang opgenomen te worden. Let op: ook bij gelijkkluidende afkortingen dient tussen ronde haken een nadere toelichting gegeven te worden. Afkortingen van corporaties worden behandeld in 5.8.

Voorbeelden:

AIDS

Extra ingang: Acquired immune deficiency syndrome

DDC

Extra ingang: Dewey Decimal Classification

NBC (classificatie)

Extra ingang: Nederlandse Basisclassificatie

NBC (omroep)

Extra ingang: National Broadcasting Company

5.3.8. Woordsoorten

Alleen zelfstandige naamwoorden en werkwoorden zijn als descriptor toegestaan. Bijvoeglijke naamwoorden dienen gesubstantiveerd te worden. Voor het bijvoeglijk naamwoord wordt een stuurteken @ geplaatst.

Voorbeelden:

Leesbaarheid niet: Leesbaar

Effectiviteit niet: Effectief

Lezen

Rekenen

Leren

Vertalen

Denken

Het @Schone

Het @Fantastische

Tweehonderd-mijlszone

5.3.9. Samengestelde descriptoren

5.3.9.1. Samengestelde descriptoren worden gesteld in natuurlijk zinsverband.

Voorbeelden:

Verdrag van \$Tordesillas
Diplomatieke betrekkingen
Rechtsnormen

5.3.9.2. In plaats van samenstellingen van een aantal woorden worden bij voorkeur enkelvoudige of niet verder te splitsen samengestelde descriptoren gebruikt.

Voorbeelden:

Mediterranen
niet: Volken rond de Middellandse Zee

Persvrijheid

niet: Vrijheid van drukpers

echter:

Recht van meningsuiting
Duitse herders

5.3.9.3. De volgende begripseenheden worden in hun geheel als samengestelde descriptor gebruikt en niet gesplitst in de samenstellende woorden of woorddelen:

a. Eigennamen als descriptoren of descriptoren die een eigennaam bevatten.

Voorbeelden:

Oedipuscomplex
Riemann-ruimten
Ziekte van \$Parkinson
Leger des Heils

b. Termen waarbij één van de samenstellende delen hetzij geen 'echte' eigen betekenis heeft, hetzij in overdrachtelijke zin wordt gebruikt, hetzij de oorspronkelijke, letterlijke betekenis heeft verloren.

Voorbeelden:

Civiele techniek
(civiele thans andere betekenis)

Preekstoelen
(geen stoelen (meer))

Poppenhuizen
(geen huizen (in de gebruikelijke zin))

Computergeheugen
('geheugen' niet in de gebruikelijke betekenis)

c. Begripseenheden die hun betekenis ontleen aan de combinatie van woorden en woorddelen die bij splitsing betekenisverlies tot gevolg hebben, en staande uitdrukkingen.

Voorbeelden:

Mensbeeld
Talenlaboratorium
Glas-in-lood
Kerk en staat
Woordenboeken

d. Begripseenheden waarbij het bijvoeglijk naamwoord of het daarmee vergelijkbare woorddeel niet adequaat kan worden uitgedrukt in een zelfstandig naamwoord.

Voorbeelden:

Kleinbedrijf
Internationale politiek
Diplomatieke onschendbaarheid
Sociale betrekkingen
Besmettelijke ziekten
Lichte metalen
Kunstmatige intelligentie

e. Begripseenheden waarbij de splitsing in afzonderlijke termen tot ambigüiteit leidt.

Voorbeelden:

Groepsgesprekken
Gespreksgroepen
Krantenknipsels

5.3.9.4. Begripseenheden die niet vallen onder de hierboven gegeven regels, moeten syntactisch worden ontleed. Echter indien een **soortmakend** element in de begripseenheid voorkomt moet toch een samengestelde descriptor gevormd worden.

Termen die moeten worden gesplitst of ontleed:

a. Samengestelde termen, waarbij een element bestaat uit een aanduiding voor een geografische eenheid, een etnische groep, tijdsperiode of een taal.

Voorbeelden:

NIET soortmakend:

Nederlandse bejaarden wordt:
Bejaarden
Nederland

Chinese restaurants (= restaurants in China) wordt:

Restaurants
China

Turkse vrouwen (= vrouwen in Turkije) wordt:

Vrouwen
Turkije

Joodse diamanthandel wordt:

Diamanthandel
Joden

Portugese letterkunde wordt:

Letterkunde
Portugees

WEL soortmakend:

Chinese restaurants (= door Chinezen of anderen gedreven horecabedrijven, die 'Chinees' voedsel serveren)

Turkse vrouwen in Nederland wordt:

Turkse vrouwen
Nederland

Duitse kakkerlakken

Perzische katten
Romeinse liturgie

b. Samengestelde termen, bestaande uit een term voor een transitieve handeling of gebeurtenis en een term voor degene/datgene, die/wat die handeling of gebeurtenis ondergaat. Een 'soortmaker' ontbreekt. Het proces is eigenlijk steeds hetzelfde, alleen telkens op andere zaken of mensen betrekking hebbend.

Voorbeelden:

Arbeiders

Scholing

(niet: Arbeidersscholing)

Graan

Dorsen

(niet: Graandorsen)

echter:

Kinderopvang

Volwasseneneducatie (een **soort** onderwijs)

c. Samengestelde termen, bestaande uit een term voor een intransitieve handeling en een term voor degene/datgene die/wat die handeling verricht.

Voorbeelden:

Sterven

Kinderen

(voor een publicatie over het stervensproces)

echter:

Kindersterfte

(voor een publicatie over het demografisch verschijnsel)

d. Samengestelde termen, die twee verdelingsprincipes vertegenwoordigen.

Voorbeelden:

Milieubeleid

Beleidsplanning (niet: Milieubeleidsplanning)

Digitale bibliotheken

Universiteitsbibliotheken (niet: Digitale universiteitsbibliotheken)

e. Samengestelde termen waarbij een deel-geheel relatie tussen de samenstellende delen bestaat

Voorbeeld:

Fietsen

Wielen (niet: Fietswielen)

echter: Olijfolie (de olie is weliswaar **deel van** de olijf, maar olijfolie is een **soort** van plantaardige olie)

Men dient erop bedacht te zijn dat de GTT niet strikt volgens bovenstaande regels is opgebouwd. Aanwezige samenstellingen moeten gebruikt worden. Invoer van nieuwe samengestelde termen dient met zorg en volgens de regels te gebeuren, en niet naar analogie van reeds bestaande termen..

5.3.10. Engelse vertaling

Om de bruikbaarheid van de GOO in het algemeen en termen uit de GTT in het bijzonder te verruimen is in 1997 het initiatief genomen om de GTT te laten vertalen in het Engels. In 1999 is deze vertaling voltooid en in het najaar van 2001 in het GGC ingelezen. Vanaf januari 2002 dienen nieuwe descriptoren die in de GTT worden ingevoerd vergezeld te gaan van een vertaling in het Engels in kmc 161.

Nieuwe descriptoren moeten van het Engelse equivalent worden voorzien wanneer dit mogelijk is:

160 Regen
161 Rain

160 Berlijn (stad)
161 Berlin (city)

Indien het Engelse equivalent niet voorhanden is wordt de Nederlandse term herhaald in het veld dat voor de Engelse term bestemd is:

160 Tilburg
161 Tilburg

160 De @avonden (Reve)
161 De @avonden (Reve)

Indien voor titels en namen van kunstwerken en unica een Engelse aanduiding bestaat dient deze natuurlijk in kmc 161 te worden vermeld.

Voor nieuw ingevoerde descriptoren dient altijd een bron te worden opgegeven (zie 4.15.2). Het is voor de handhaving van kwaliteit en consistentie van de GTT van belang dat men de vereiste Engelse vertaling van nieuwe GOO-descriptoren zorgvuldig toekent en deze verifieert in een (vak)woordenboek. Het apart verantwoorden van de specifieke Engelse term is echter niet nodig.

De Engelse descriptor wordt tegelijk met de Nederlandse in de GTT ingevoerd in kmc 161 (Engelse term) en kmc 261 (Engelse extra ingang). Kmc 261 is niet herhaalbaar.

5.4. Vorm- en genredescriptoren

5.4.1. Algemeen

Een vormdescriptor geeft de aard van de publicatie aan en niet het onderwerp. De vormdescriptoren moeten onderscheiden worden van de materiaalsoorten.

5.4.2. De materiaalsoorten

In het Pica-formaat worden de volgende materiaalsoorten onderscheiden: monografieën, tijdschriften, reeksen, meerdelige werken, artikelen, audiovisueel materiaal, brieven in handschriftvorm, geluid, kaarten en gedrukte muziek. De vastlegging hiervan in kmc 0500 gebeurt bij de formele ontsluiting, dus buiten GOO.

5.4.3. Vormdescriptoren

Voorbeelden: Plaatwerken (vorm), Proefschriften (vorm), Woordenboeken (vorm), Statistieken (vorm)

De publicatievorm dient ontsloten te worden met een vormdescriptor. Deze vormdescriptoren zijn aanwezig in de GTT. Let bij het toekennen op de toelichtende teksten en de relaties binnen de thesaurus. Bij het gebruik gelden de volgende regels:

- Alleen vormdescriptoren uit de vastgestelde lijst (zie hfst. 9) mogen worden gebruikt. Deze descriptoren hebben de toevoeging '(vorm)' en in de thesaurus de indicator 4.
- De vormdescriptoren worden in de titelbeschrijving opgenomen in kmc 543X.
- De meest specifieke descriptor wordt toegekend.
- Invoer van nieuwe vormdescriptoren is niet toegestaan.

Voorbeeld:

Duits woordenboek / I. van Gelderen

5301 !ppn!18.08

5302 !ppn!18.10

5401 !ppn!Duits

5402 !ppn!Nederlands

5431 !ppn!Woordenboeken (vorm)

5.4.4. Genredescriptoren

Voorbeelden: Gedichten (teksten), Belletrie (teksten), Lieder (teksten)

Het letterkundige genre van de primaire tekst dient ontsloten te worden met een genredescriptor. Deze genredescriptoren zijn aanwezig in de GTT. Let bij het toekennen op de toelichtende teksten en de relaties binnen de thesaurus. Bij het gebruik gelden de volgende regels:

- De genredescriptoren mogen alleen worden toegepast bij teksten die ingedeeld worden bij basiscodes uit hoofdrubriek 18 van de BC of bij basiscode 17.75 (bloemlezingen uit de wereldliteratuur).
- Alleen genredescriptoren uit de vastgestelde lijst (zie hfst. 10) mogen worden gebruikt. Deze descriptoren hebben de toevoeging '(teksten)' en in de thesaurus de indicator 5.
- De genredescriptoren worden in de titelbeschrijving opgenomen in kmc 544X.
- De meest specifieke descriptor wordt toegekend. Er mogen maximaal twee genredescriptoren aan een titel worden toegevoegd. Indien er in een publicatie meer dan twee genres aanwezig zijn wordt een bredere term toegekend.

Voorbeelden:

Een winter aan zee / Adriaan Roland Holst

1500 /Ined

5301 !ppn! 18.12

5441 !ppn! Gedichten (teksten)

Cakes and ale / William Somerset Maugham

1500 /Ieng

5301 !ppn! 18.05

5441 !ppn! Romans (teksten)

Dom Casmurro / Machado de Assis
1500 /1por
5301 !ppn! 18.38
5421 !ppn!Brazilië
5441 !ppn! Romans (teksten)
Pelgrimsreis / Ferno Mendes Pinto
1500 /1ned/3por
5301 !ppn! 18.37
5431 !ppn! Vertalingen (vorm)
5441 !ppn! Gedichten (teksten)

- Het ontsluiten van primaire literatuur is gedeeltelijk facultatief. Aan primaire literatuur wordt altijd een gethesaureerde BC-code toegekend. Bibliotheken die dat willen kunnen op *algemeen* niveau een genredescriptor toekennen. Verder is geen enkel ontsluitingsgegeven bij primaire literatuur op *algemeen* niveau toegestaan. Andere ontsluitingsgegevens dienen op *lokaal* niveau te worden vermeld.

Er zijn twee uitzonderingen op deze regel:

- a) Thematische bloemlezingen mogen wél een vermelding van het thema in kmc 5401 krijgen naast de genredescriptor;
- b) De onderwerpen bij “didactisch proza (teksten)” en “didactische poëzie (teksten)”. Indien mogelijk worden deze teksten ook met een onderwerpsdescriptor ontsloten, die gezien de aard van de werken vaak een algemene omschrijving zal moeten zijn.

Voorbeeld:

4000 II @poema degli astri = (Astronomica) / Manilio
4004 *Vol. II*Libri III-V / testo critico a cura di Enrico Flores ; trad. di Riccardo Scarcia ; commento a cura di Simonetta Feraboli e Riccardo Scarcia
5301 !ppn!18.46 Klassieke Latijnse letterkunde
5401 !ppn!Astrologie
5431 !ppn!Commentaren (vorm)
5432 !ppn!Vertalingen (vorm)
5441 !ppn!Didactische poëzie (teksten)

5.5. Titels als descriptoren

Bij Nederlands, Frans, Duits en Engels moeten boektitels, mits aan een correcte bron ontleend, als descriptor worden ingevoerd in de oorspronkelijke taal in kmc 160. Bij andere talen heeft de Nederlandse titel de voorkeur, mits die bestaat, en wordt de titel in de oorspronkelijke taal als extra ingang in kmc 260 ingevoerd. In de overige gevallen wordt alleen de titel in de oorspronkelijke taal ingevoerd in kmc 160. Indien meerdere varianten voorhanden zijn, zowel van de Nederlandse titel als van de oorspronkelijke, die een zinvolle zoekterm opleveren, dienen die als extra term in kmc 260 te worden ingevoerd.

In kmc 161 wordt de Engelstalige titel geplaatst, indien er een Engelse vertaling verschenen is. Zo niet, dan wordt de oorspronkelijke titel ingevuld.

Voorbeeld:

005 Tgx
009 3
160 Misdaad en straf (Dostojevski)
161 Crime and punishment (Dostoyevsky)
260 Schuld en boete (Dostojevski)
260 Prestuplenie i nakazanie (Dostoevskij)
911 WP9, zie onder: Dostojevski

005 Tgx
009 3
160 Balagantsjik (Blok)
161 Balagantsjik (Blok)
911 Aspects of dramatic communication / J.Stelleman
921 Werk van Alexander Blok

Het kan voorkomen dat de letterlijke titel van een werk zeer afwijkt van de 'dagelijkse' aanduiding van een boek. In dat geval is het nodig een \$ als stuurteken aan te brengen voor de 'citeertitel'. Dit stuurteken zorgt ervoor dat het gedeelte erna ook als ingang in de index wordt opgenomen.

Voorbeeld:

005 Tgv
009 3
160 Den @Spyeghel der salicheyt van \$Elckerlijc (anoniem)
161 Den @Spyeghel der salicheyt van \$Elckerlijc (anonymous)
260 Elkerlijc (anoniem)
261 Elkerlijc (anonymous)
911 WP9

5.6. De persoonsnaam als onderwerp

Publicaties over personen worden ontsloten met de persoonsnaam als descriptor. De persoonsnaam dient vooraf opgenomen te zijn/worden in de Persoonsnamenthesaurus volgens de Pica Richtlijnen Persoonsnamen. Kmc 560X wordt gebruikt als een publicatie betrekking heeft op leven en/of werk(en) van niet-fictieve personen. Namen van goden en denkbeeldige personen, zoals sprookjes- en fantasiefiguren en literaire figuren/personages worden opgenomen als 'gewone' de scriptor in de GTT, met soortindicator 0. In de titelbeschrijvingen worden ze daarom geplaatst in kmc 540X en niet in kmc 560X! In principe worden er niet meer dan drie persoonsnamen opgenomen. Een familie als onderwerp van een publicatie wordt ook via de persoonsnamenthesaurus in kmc 560X ontsloten.

De volgende soorten publicaties leiden tot het maken van een persoonsnaam als ingang:

- Brievencollecties. Er doen zich bij brievenuitgaven verschillende situaties voor: er is sprake van schrijvers en geadresseerden, die in aantal kunnen variëren. Zowel de schrijvers als de geadresseerden worden opgenomen, waarbij voor beide categorieën een maximum van drie geldt. Zijn er meer dan drie schrijvers en een geadresseerde, dan wordt alleen de ontvanger opgenomen. Hetzelfde geldt in de omgekeerde situatie.
- Autobiografieën, biografieën, dagboeken, memoires, egodocumenten.
- Studies over (een onderdeel van) het werk van een persoon. Een afzonderlijk uitgegeven commentaar op een tekst leidt tot een ingang in kmc 560X. Tekstuitgaven met niet meer dan een obligate inleiding tot de auteur krijgen geen vermelding van persoonsnaam.
- Reisbeschrijvingen. De beschrijving dient een duidelijk inzicht te geven in de gebeurtenissen van de betreffende levensperiode van de reiziger.
- Tentoonstellingscatalogi, oevrecatalogi.
- Catalogi van verzamelingen, bibliotheken, archieven e.d. van afzonderlijke personen of families.
- Gelegenheidsgedichten.
- Persoonsbibliografieën, bibliografieën over personen, registers op het werk van personen.

Wanneer een publicatie een enkele persoon behandelt, komt in de ontsluiting in 5601 de naam van die persoon te staan. In 540X komt NIET de hoedanigheid van de persoon in de ontsluiting aan de orde.

Bij een publicatie over Ruud Lubbers dus NIET in 540X: 'Ministers-presidenten'

Bij een publicatie over Mozart NIET in 540X 'Componisten'

Een publicatie over juist het beeldhouwwerk van Picasso dient te worden ontsloten met in 540X: 'Plastieken', maar dan met niet 'Biografieën (vorm)' in kmc 543X.

Een naslagwerk over meerdere Nederlandse juristen krijgt wel als ontsluiting:

540X !ppn!Juristen

5421 !ppn!Nederland

5431 !ppn!Biografische woordenboeken (vorm)

5.7. Geografische namen

5.7.1. Definitie

Geografische namen zijn aanduidingen voor gegevenheden op en indelingen van het aardoppervlak zoals: archeologische vindplaatsen, baaien, beken, bergen, bossen, buurten, dalen, deelstaten, delta's, departementen, dorpen, eilanden(groepen), gehuchten, gemeenten, gewesten, geisers, gouwen, graafschappen, grachten, grotten, havens, hertogdommen, historisch-geografische eenheden, industrietereinen, kanalen, kantons, koloniën, kusten, landen, meren, moerassen, nationale parken, natuurgebieden, nederzettingen, oceanen, parken, plantsoenen, pleinen, polders, provincies, regio's, rivieren, staten, steden, stegen, stranden, straten, streken, vennen, velden, vliegvelden, vorstendommen, vulkanen, wateren, watervallen, wegen, weiden, werelddelen en gedeelten van werelddelen, wijken, woeste gronden, woonkernen, zeeën, zeestraten etc.

Een geografische naam kan ook een fictief gebied aanduiden ('Atlantis (mythologie)').

5.7.2. Taal

Geografische namen in kmc 160 worden in principe in de Nederlandse taal gesteld. Indien voor een geografische naam geen Nederlands equivalent bestaat, moet de buitenlandse vorm gebruikt worden. Hierbij dienen de Pica-regels voor translitteratie gevolgd te worden. Voor de Engelse descriptoren in kmc 161 en 261, zie 5.3.10

5.7.3. Spelling

De spellingsregels zijn die van de 'grote' Van Dale.

Geografische namen worden in natuurlijk zinsverband gesteld, dus niet in omgekeerde woordvolgorde. Dit geldt ook voor de voorvoegsels El-, Al-, Den, Le, La, Los, Las, 's, 't, e.d. Het gebruik van het stuurteken '\$' zorgt ervoor dat de naam tweemaal in de indexen van de thesaurus en de OPC voorkomt.

Noord-, Zuid-, Oost-, West-, etc. worden volledig uitgeschreven. Bij Nederlandse geografische namen die beginnen met een voorvoegsel 'Sint' of 'Heilige' wordt dit voorvoegsel volledig uitgeschreven (zie ook 5.8.5). Verder moet men een koppelteken plaatsen tussen dit voorvoegsel en het volgende woord.

Voorbeelden:

160 Golf van \$Napels

161 Bay of \$Naples

160 Den \$Bosch (stad)

161 Den \$Bosch (city)

160 Bad \$Godesberg

161 Bad \$Godesberg

160 Le \$Havre

161 Le \$Havre

160 Zuidoost-Azië

161 Southeast Asia

160 Sint-Helena

161 Saint Helena

Afwijkende spellingen kunnen als extra ingang in de thesaurus ingevoerd worden.

Voorbeeld:

160 Cuijk

161 Cuyk

260 Cuyk

5.7.4. Bronnen

Als bron kunnen achtereenvolgens de recentste edities gebruikt worden van:

- Bosatlas
- Times-atlas
- Encyclopaedia Britannica

Daarnaast wordt met het oog op de extra informatie die een encyclopedie geeft, de Winkler Prins 9e druk als naslagwerk aanbevolen. Aangezien de spelling in de genoemde werken verschilt, is het van belang erop te letten dat een nieuw in te voeren geografische naam gesteld wordt volgens de spellingsregels zoals Van Dale die voorschrijft. Zie ook 5.7.3.

5.7.5. Homoniemen

Gelijkkluidende geografische namen worden voorzien van een nadere, niet-afgekorte*, geografische aanduiding tussen ronde haken, zodat elke naam uniek geïdentificeerd is. Homoniemen komen veelvuldig voor bij geografische namen!

* gelijkkluidende plaatsnamen in hetzelfde land worden onderscheiden met een afgekorte aanduiding van de staat, provincie of graafschap.

Voorbeelden:

160 Mississippi (rivier)
161 Mississippi (river)

160 Amsterdam (stad)
161 Amsterdam (city)

160 Amsterdam (MT)
161 Amsterdam (MT)

160 Mississippi (staat)
161 Mississippi (state)

160 Kleef (hertogdom)
161 Kleef (county)

160 Kleef (Landkreis)
161 Kleef (Landkreis)

160 Kleef (stad)
161 Kleef (city)

160 Woodstock (NY)
161 Woodstock (NY)

Benamingen voor objecten zijn vaak gelijkkluidend aan plaatsnamen. Ook dan is een nadere aanduiding noodzakelijk:

Voorbeelden:

160 Emden (plaats)
161 Emden (city)

160 Emden (schip)
161 Emden (battle ship)

Een verhelderende aanduiding in kmc 160 en in kmc 161 tussen haakjes is bij geografische namen in alle gevallen toegestaan.

5.7.6. Afkortingen

Indien de keuze bestaat tussen een afkorting en een volledig uitgeschreven vorm, dan wordt de volledige naam gebruikt. De afkorting wordt in de thesaurus als synoniem (extra ingang) ingevoerd.

Voorbeeld:

160 Verenigde Staten
161 United States
260 USA
260 VS
260 Verenigde Staten van Noord-Amerika
260 Verenigde Staten van \$Amerika

5.7.7. Synoniemen en naamsveranderingen

Voor geografische eenheden die in de loop der tijden van naam zijn veranderd wordt de huidige naam gehanteerd. De vroegere naam wordt als synoniem (extra ingang) in de thesaurus ingevoerd. Zie ook 5.7.9.

Voorbeelden:

160 Burkina Faso
161 Burkina Faso
260 Opper Volta
261 Upper Volta

160 Gdansk
161 Gdansk
260 Dantzig
261 Dantzig

160 Indonesië
161 Indonesia
260 Nederlands-Indië
261 Dutch East Indies

5.7.8. Gebiedsindelingen

Indien geografische gebieden samengevoegd worden tot een nieuwe eenheid dan zijn zowel de oude als de nieuwe naam legitieme descriptoren. Hetzelfde geldt bij splitsing van geografische gebieden. Ter verduidelijking dienen RT-verwijzingen, toelichtingen of algemene verwijzingen aangebracht te worden.

Voorbeelden:

160 Oostenrijk-Hongarije
161 Austria-Hungary
260 Donaumonarchie
470 !ppn!Oostenrijk
470 !ppn!Hongarije
901 Omvat de periode 1867-1918

160 Hongarije
161 Hungary
470 !ppn!Oostenrijk-Hongarije

160 Oostenrijk
161 Austria
470!ppn!Oostenrijk-Hongarije

160 Romeinse rijk
161 Roman Empire
260 Romeinse keizerrijk
260 Westromeinse rijk
901 Aanduiding voor het rijk als geheel.

5.7.9. Historisch-geografische eenheden

Land- en gebiedsnamen worden in overeenstemming met de inhoud van de te ontsluiten publicatie in de historisch juiste vorm tot descriptor gevormd. Ter verduidelijking dienen RT-verwijzingen, toelichtingen of algemene verwijzingen aangebracht te worden. Zie ook 5.7.7.

Voorbeelden:

160 Gallia	160 Frankrijk
161 Gaul	161 France
470 !ppn!Frankrijk	470 !ppn!Gallia

160 Turkije	160 Osmaanse rijk
161 Turkey	161 Ottoman empire
470 !ppn!Osmaanse Rijk	470 !ppn!Turkije
901 Sinds 1922	

5.7.10. Niet-exacte gebiedsaanduidingen

Vaak is het nodig om niet-exacte gebiedsaanduidingen in de thesaurus op te nemen, zoals Arabische Wereld, Engelse koloniën, Pays de la Loire, Mijnstreek, Franssprekend Afrika, Noord-Europa, Zuidelijke Staten (VS) e.d. Via een BT-relatie dienen dergelijke geografische namen aan de overkoepelende geografisch eenheid gekoppeld te worden.

Voorbeelden:

160 Noord-Europa
161 Northern Europe
460 !ppn!Europa

160 Pays de la Loire
161 Loire region
460 !ppn!Frankrijk

5.7.11. Groepsaanduidingen

Aanduidingen van groepen van landen zijn legitieme descriptoren.

Voorbeelden:

160 EU-landen
161 EU Countries

160 ASEAN-landen
161 ASEAN countries

160 OPEC-landen
161 OPEC countries

160 Communistische landen
161 Communist countries
260 Oostblok

5.7.12. Soortindicator

Geografische namen worden in de thesaurus opgenomen met soortindicator '1'.

Voorbeeld:

009 1

160 Nederland

5.7.13. Relaties in de thesaurus

Bij geografische descriptoren voegt de ontsluiters zelf de kmc's 460, 650 en eventueel een voorstel voor een verwijzing in 970 toe. In de thesaurus worden de volgende BT-relaties aangebracht:

- Buitenlandse plaatsnamen worden met een BT-relatie gekoppeld aan de landsnaam.

Voorbeeld:

160 Parijs

161 Paris

460 !ppn!Frankrijk

160 Glasgow

161 Glasgow

460 !ppn!Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland

NB Dus NIET: 460 !ppn!Schotland

- Nederlandse provincienamen worden met een BT-relatie gekoppeld aan de descriptor 'Nederland'.

Voorbeeld:

160 Noord-Holland

161 Noord-Holland

460 !ppn!Nederland

- Nederlandse plaatsnamen worden met een BT-relatie gekoppeld aan de provincienaam.

Voorbeeld:

160 Nijmegen

161 Nijmegen

460 !ppn!Gelderland

- Namen voor geografische eenheden kleiner dan een plaatsnaam, worden met een BT-relatie gekoppeld aan de betreffende plaatsnaam.

Voorbeelden:

160 Dam (plein)

161 Dam (square)

460 !ppn!Amsterdam (stad)

naast:

160 Dam (Hebreeuws)

161 Dam (Hebrew language)

160 Jordaan (Amsterdam)

161 Jordaan (Amsterdam)

460 !ppn!Amsterdam (stad)

- Namen voor niet-exacte gebiedsaanduidingen, worden volgens 5.7.10. met een BT-relatie gekoppeld aan de overkoepelende geografische naam.

Voorbeelden:

160 Meinweg

460 !ppn!Limburg (Nederland)]

5.7.14. Algemene verwijzing

De descriptorren die een aanduiding zijn voor geografische eenheden zoals in 5.7.1. gedefinieerd worden alle voorzien van een algemene verwijzing, die de gebruiker attendeert op de mogelijkheid om ook te zoeken op de namen van geografische eenheden:

Voorbeeld:

160 Geisers

161 Geysers

600 Zie ook onder de namen van afzonderlijke geysers

5.7.15. Regiocode CCK

Bij iedere geografische descriptor wordt de betreffende regiocode van CCK vermeld. Zie ook de toelichting op de CCK-regiocodering in 8.1.

Voorbeelden:

160 Leiden

161 Leiden

460 !ppn!Zuid-Holland

650 4.210.110

160 Rome

161 Rome

460 !ppn!Italië

650 4.660

160 New York (stad)

161 New York (city)

460 !ppn!Verenigde Staten

650 7.150

160 Moskou (stad)

161 Moscow (city)

460 !ppn!Rusland

650 4.940

160 Jordaan (Amsterdam)

161 Jordaan (Amsterdam)

460 !ppn!Amsterdam (stad)

650 4.210.150

160 Jordaan (rivier)

161 Jordan (river)

650 5.225

5.8 Corporatienamen

Algemeen: een publicatie die handelt over een corporatie wordt ontsloten met de naam van de betreffende corporatie.

5.8.1. Definitie

Iedere organisatie of groep van personen of organisatie met een naam, die de organisatie of de groep als zodanig identificeert, is een corporatie. Tot de corporaties worden gerekend: verenigingen, (inter)nationale organisaties, instituten, stichtingen, bonden, commissies, overheidsinstellingen (ministeries, krijgsmachtonderdelen met een eigenaam) genootschappen, (religieuze) broederschappen, bestuursinstellingen, musea, universiteiten, onderwijsinstellingen, bedrijven en ondernemingen, kerkgenootschappen, bisdommen, dekenaten, parochies, kloosters, ziekenhuisinstellingen, weesinrichtingen, opvoedingsgestichten, penitentiaire instellingen, psychiatrische inrichtingen, gezondheidsorganisaties, belangenverenigingen, politieke partijen, politieke en sociale bewegingen, studentenbewegingen, sociaal-culturele instellingen en verenigingen, rijksdiensten, standsorganisaties, gilden, vakbonden, maatschappen, parlementen, bibliotheken, archieven etc. etc., mits ze voorzien zijn van een eigenaam.

5.8.2. Taal

Indien een (internationale) corporatie bekend is onder zowel een Nederlandse als buitenlandse naam, dan wordt de Nederlandse variant als ingang gekozen en de buitenlandse als extra ingang. Dit staat los van de Engelse term in kmc 161.

Voorbeeld:

160 Europese Stichting tot Verbetering van Levens- en Arbeidsomstandigheden
161 European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions
260 ESVLA
260 European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions

5.8.3. Afkortingen

Van corporaties wordt de volledige naam in kmc 160 vermeld. Is een corporatie vooral onder een afkorting bekend, dan wordt deze afkorting in kmc 160 opgenomen en de volledige naam in kmc 260.

Voorbeeld:

160 UNESCO
161 UNESCO
260 United Nations Educational Scientific and Cultural Organization
261 United Nations Educational Scientific and Cultural Organization

5.8.4. Toevoegingen

Aanduidingen voor rechtspersoonlijkheid (NV, BV, SA, GmbH, VoF, e.d.) worden niet vermeld. Indien er twee of meer corporaties met een gelijke naam bestaan in de GTT, dient tussen haakjes een toevoeging gegeven te worden, zoals de plaats van vestiging, bestaansperiode, landsnaam. Vooral bij corporaties waarvan de naam begint met 'Sint-' of 'Heilige' komt dit veelvuldig voor. Uiteraard dient ook een toevoeging gegeven te worden indien de naam van een corporatie verward kan worden met een ander begrip. Komt slechts één van de termen in de GTT voor, dan wordt een toepassingsrichtlijn geplaatst in kmc 921. Zodra de tweede descriptor gewenst is, dient de betekenis tussen () toegevoegd te worden aan beide descriptoren.

Plaatsnamen tussen haakjes worden alleen toegevoegd bij termen die niet uniek zijn, bijvoorbeeld de "Pieterskerk". Een kerkgebouw met deze naam komt immers in meerdere plaatsen voor. In het geval van "Verpleeghuis Crabbehoff" wordt geen plaatsnaam in 160 toegevoegd, omdat er in Nederland maar één verpleeghuis bestaat met die naam. Voor alle duidelijkheid kan in kmc 921 een nadere aanduiding worden geplaatst. Een plaatsnaam in kmc 160 wordt voorafgegaan door een stuurteken als de geografische locatie deel uitmaakt van de descriptor, bijvoorbeeld "Kasteel van \$Breda". De haakjes blijven hier achterwege.

Voorbeeld:

160 Namen (bisdom)
161 Namen (diocese)

160 Namen (stad)
161 Namen (city)

160 Namen (benamingen)
161 Namen (onomastics)

5.8.5. Invoer in GTT

De corporatienamen worden ingevoerd in de GTT in de vorm waarin ze in naslagwerken vermeld staan, inclusief leestekens en diakrieten. De woordvolgorde is die van de natuurlijke taal, er mogen geen naamdelen omgezet worden. Naamsvarianten worden als extra ingang in kmc 260 opgenomen. Kenmerkende naamdelen moeten worden voorzien van een stuurteken \$ (dollartekens) zodat de juiste indexterminen gegenereerd kunnen worden. Indien de plaats van vestiging deel uitmaakt van de descriptor moet deze altijd worden voorafgegaan door een \$. Als soortindicator wordt in kmc 009 het cijfer 2 vermeld.

Voorbeelden:

009 2
160 Congregatie van het Onbevlekt Hart van Maria
161 Congregatie van het Onbevlekt Hart van Maria
260 Scheutisten
260 Missionarissen van Scheut
911 WP9, zie onder: Scheut, Missionarissen van

009 2
160 Congregatie der \$Priesters van het Heilig Hart van Jezus
161 Congregatie der \$Priesters van het Heilig Hart van Jezus
260 Congregatio Sacerdotum a Sacro Corde Jesu
260 SCJ
911 WP9: Priesters van het....

009 2
160 Stichting \$Internationaal Informatiecentrum en Archief voor de Vrouwenbeweging
161 Stichting \$Internationaal Informatiecentrum en Archief voor de Vrouwenbeweging
260 IIAV
911 Pyttersen's Nederlandse Almanak, 1991-'92

009 2
160 Stichting \$Nieuw \$Hoog-Hullen
161 Stichting \$Nieuw \$Hoog-Hullen
260 NHH
911 Pyttersen's Nederlandse Almanak, 1991-'92
912 Hoog-Hullen werkt... al 100 jaar / G.T. Haneveld

009 2
160 Nederlands \$Instituut voor \$Studie- en \$Beroepskeuzebegeleiding
161 Nederlands \$Instituut voor \$Studie- en \$Beroepskeuzebegeleiding
260 NIB
260 Rooms Katholieke \$Arbeidsbeurs
260 Rooms Katholiek \$Bureau voor Beroepskeuze en \$Arbeidsbemiddeling
260 Katholiek Bureau voor \$School- en Beroepskeuze
911 Het NIB en zijn voorgangers / D. Bakker

009 2
160 NAVO
161 NATO
260 NATO
260 Noordatlantische Verdragsorganisatie
260 North Atlantic Treaty Organisation
911 WP9, zie onder: NATO

009 2

160 Koninklijke \$Dobbelman

161 Koninklijke \$Dobbelman

911 Nieuwer en schoner! / P. van der Weijden

921 Wasmiddelenfabriek

Bij Nederlandse namen van corporaties, kerken, parochies en geografische plaatsen die beginnen met een voorvoegsel 'Sint' of 'Heilige' wordt dit voorvoegsel volledig uitgeschreven. Verder moet men een koppelteken plaatsen tussen dit voorvoegsel en het volgende woord. Men mag geen stuurtekens gebruiken zoals @ en \$ om een tweede ingang te creëren.

Voorbeeld:

160 Sint-Janskathedraal

160 Heilige-Ursulakerk

160 Sint-Jansparochie

160 Sint-Jozefziekenhuis

160 Heilige-Felicitasparochie

160 Sint-Pietersabdij

160 Sint-Oedenrode

160 Sint-Jakobsvlinder

160 Sint-Elisabethsvloed

Kerken die ook bekend zijn onder de naam zonder het voorvoegsel 'Sint' of 'Heilige' krijgen een extra ingang op die naam.

Voorbeeld:

160 Sint-Pieterskerk (Leiden)

161 Sint-Pieterskerk (Leiden)

260 Pieterskerk (Leiden)

Bij Franse namen die beginnen met 'Saint' geldt:

volledig uitschrijven

koppelteken

Voorbeeld:

160 Saint-Remy-de-Provence

161 Saint-Remy-de-Provence

Bij Duitse namen die beginnen met 'Sankt' en 'Heilig...' geldt:

volledig uitschrijven

koppelteken

Voorbeeld:

160 Sankt-Maria-zur-Höhe (Soest)

161 Sankt-Maria-zur-Höhe (Soest)

Bij Engelse namen die beginnen met 'Saint' geldt:

volledig uitschrijven

geen koppelteken

Voorbeeld:

160 Saint Paul's Cathedral (Londen)

161 Saint Paul's Cathedral (Londen)

Bij Italiaanse, Portugese en Spaanse namen die beginnen met 'San', 'Santa' of 'Santo' geldt:

volledig uitschrijven

geen koppelteken

Voorbeeld:

160 Santo Domingo de Silos

161 Santo Domingo de Silos

Wellicht ten overvloede: indien van een buitenlandse naam een Nederlandse variant bestaat, dan heeft deze de voorkeur (dus kmc: 160) boven de buitenlandse (evt. kmc: 260)

Voorbeeld:

160 Sint-Pieter (Rome)

161 Saint Peter's (Rome)

260 Basilica di \$San Pietro (Rome)

911 Enciclopedia Italiana

160 Sint-Lambertuskathedraal (Luik)

161 Sint-Lambertuskathedraal (Luik)

260 Saint-Lambert (Luik)

5.8.6. Toepassing

Namen van corporaties worden altijd samen met een soortaanduiding in de titelbeschrijving opgenomen. Indien van toepassing wordt tevens de vestigingsplaats vermeld. Zie 5.2.13.

Voorbeeld:

5401 !ppn!Universiteit \$Leiden

5402 !ppn!Universiteiten

5421 !ppn!Leiden

5.9. Tijdsaanduidingen

5.9.1. Algemeen

In een publicatie kunnen diverse elementen voorkomen die een tijdsaanduiding geven. In de eerste plaats zijn dat de aanduidingen in jaartallen. In de tweede plaats zijn er begrippen in woorden die tevens als tijdsaanduiding fungeren als Middeleeuwen, Verlichting en Zevenjarige oorlog of stijlaanduidingen als Barok en Gotiek en namen van afzonderlijke gebeurtenissen als Slag bij Waterloo en Dolle Dinsdag. Tijdsaanduidingen binnen GOO dienen zo specifiek mogelijk in jaartallen te worden vastgelegd en in de titelbeschrijving te worden opgenomen in kmc 533X. Indien een tijdspanne als een nadere bepaling bij een onderwerp nodig is, dan moet deze uit de beschikbare termen in de GTT lijst gekozen worden (zie hfst. 12). Een extra toevoeging van deze periode in woorden in kmc 540X (bijv.: 5401 Middeleeuwen) is niet toegestaan. De termen in de GTT zijn dwingend voorgeschreven. Nieuwe periodeaanduidingen kunnen alleen worden vervaardigd door de Beheerscommissie GOO.

5.9.2. Tijdsaanduidingen in jaartallen

Jaartallen worden weergegeven in de Christelijke jaartelling. De periodeaanduidingen zoals die beschikbaar zijn geven min of meer vanzelfsprekend hun gebruiksmogelijkheden aan. Heeft een te ontsluiten document betrekking op een periode die valt binnen een in de GTT beschikbare aanduiding, dan dient die bij ontsluiting te worden gebruikt. Bij periodes die een ruimer tijdvak bestrijken dient te worden uitgeweken naar een aanduiding die op een 'hoger' niveau ligt. Er zijn aanduidingen voor millennia, eeuwen, halve eeuwen en delen daarvan, verder uitgesplitst naarmate men de actualiteit dichter nadert. Bij jaartallen vóór het begin van onze jaartelling wordt aan elk jaartal de vermelding 'v.C.' toegevoegd.

Voorbeelden:

5331 !ppn!100 v.C.-0
5331 !ppn!1000-1500
5331 !ppn!1910-1920

Voor enkele zeer significante periodes zijn om praktische redenen 'eigen' aanduidingen beschikbaar. Voorbeeld:

5331 !ppn!1940-1945

Alleen daar waar een aanduiding van jaartallen geen zinvolle informatie oplevert moet de vormdescriptor 'Geschiedenis (vorm)' worden gebruikt. Bij gebruik van de vormdescriptor 'Geschiedenis (vorm)' mag niet tevens een periodeaanduiding gehanteerd worden.

Voorbeeld:

Geschiedenis van Weesp van de vroege prehistorie tot 1992:
5301 !ppn!15.70 Europa
5421 !ppn!Weesp
5431 !ppn!Geschiedenis (vorm)

5.9.3. Ontbrekende of onbekende jaren

Wordt in de publicatie alleen het beginjaar vermeld en is het eindjaar impliciet het jaar van uitgave, dan wordt dit bij de ontsluiting op overeenkomstige wijze tot uitdrukking gebracht.

Voorbeeld:

5331 !ppn! 1800-2000
(Te gebruiken voor een publicatie over het Nederlandse koningshuis van 1813-1990)

Indien het begin- en/of het eindjaar niet precies wordt aangegeven in de publicatie, wordt een schatting gemaakt.

Voorbeeld:

5331 !ppn! 1750-1800

(een publicatie over de voorgeschiedenis van het Franse keizerrijk)

Het is toegestaan twee periodeaanduidingen bij een onderwerp te gebruiken.

Voorbeeld:

Sozial.Geschichte : Zeitschrift für historische Analyse des 20. und 21. Jahrhunderts. Neue Folge, ..., Bern : Peter Lang

5331 !ppn!1900-2000

5332 !ppn!2000-2100

Indien men er met twee periodeaanduidingen niet uitkomt, dan dient men één ruimere periode te kiezen.

NB: Door de automatische conversie van 531X naar 533X, die in het najaar van 2005 heeft plaatsgevonden, kunnen in sommige ontsluitingen meer dan twee periodeaanduidingen voorkomen.

5.9.4. Levensjaren bij personen

Tijdsaanduidingen betreffende personen worden op grond van de publicatie zo specifiek mogelijk aangegeven, maar altijd binnen de grenzen van wat met gebruikmaking van de beschikbare periodeaanduidingen mogelijk is.

Voorbeelden:

5331 !ppn!1960-1970

(het aftreden van de Franse president Charles de Gaulle in 1969)

5331 !ppn!1600-1650

(beschrijving van een reis van Abel Tasman in 1642-1643)

5331 !ppn!1950-1960

(de politieke carrière van John F. Kennedy in de jaren '50 van de vorige eeuw)

Bij studies over leven en / of werk van personen wordt indien mogelijk de periode aangeduid waarmee het werkende leven van de betreffende persoon zoveel mogelijk samenvalt. Een studie over een deel (aspect) van leven en / of werk in een concrete periode of jaar, wordt op grond van de publicatie zo specifiek mogelijk ontsloten.

Voorbeelden:

5331 !ppn!1600-1700

(een algemene studie over Joost van den Vondel – levensjaren 1587-1679)

5331 !ppn!1900-1950

(een algemene studie over Johan Huizinga – levensjaren 1867-1946)

5331 !ppn!1750-1800

(een studie over Antoine Lavoisier – levensjaren 1743-1794)

5331 !ppn!1960-1970

(een studie over de vroege romans van Jan Wolkers uit de jaren '60 van de vorige eeuw)

5331 !ppn!1000-1300

(een studie over Petrus Lombardus – levensjaren ca. 1100-1160)

5331 !ppn!500 v.C.-300 v.C.

(een studie over Plato – levensjaren 428-348 v. Chr.)

5331 !ppn!1850-1900

(studie over het leven van Ambrose Bierce – levensjaren 1842-1914)

5.9.5. Begrippen als tijdsaanduiding

Begrippen die als onderwerpsdescriptor gebruikt worden en impliciet een tijdsaanduiding zijn, worden behandeld volgens de regels van 5.2. en 5.3. Daarnaast wordt steeds in kmc 533X het jaar of de periode ingevuld. Deze regel geldt niet voor aanduiding van de geologische periodes, zoals Devoon, Carboon etc.

Voorbeelden:

5331 !ppn!1750-1800

5401 !ppn!Zevenjarige oorlog

(een publicatie over de Zevenjarige oorlog van 1756-1763)

5331 !ppn!1940-1945

5401 !ppn!Dolle Dinsdag

(een publicatie over de gebeurtenissen op Dolle Dinsdag op 5 september 1944)

Waar een periode niet expliciet als zodanig onderwerp is volstaat de aanduiding in jaartallen in kmc 5331.

Voorbeelden:

Vrouwen in de middeleeuwen : haar politieke en sociale betekenis

5301 !ppn!71.33 vrouw

5331 !ppn!500-1500

5401 !ppn!Vrouwen

NIET: 5402 !ppn!Middeleeuwen

The Renaissance print, 1470-1550

5301 !ppn!21.32 geschiedenis van de grafische kunst

5331 !ppn!1400-1500

5331 !ppn!1500-1550

5401 !ppn!Prentkunst

NIET: 5402 !ppn!Renaissance

6. Toepassingsrichtlijnen GOO

Toepassingsrichtlijnen en andere afspraken binnen GOO worden gemaakt volgens het hier volgende protocol. In 1995 is dit goedgekeurd door de Stuurgroep GOO, de GOO-Gebruikersraad en de Beheerscommissie.

Protocol vaststelling en bekendmaking afspraken vakgenotenoverleg

Bij elk vakgenotenoverleg is in principe een lid van de Beheerscommissie GOO aanwezig, meestal in de rol van voorzitter. Tijdens het vakgenotenoverleg dienen de voorgestelde afspraken te worden genoteerd. Door het lid van de Beheerscommissie worden deze voorgestelde afspraken naar voren gebracht in de vergadering van de Beheerscommissie. Indien geen lid van de Beheerscommissie bij het vakgenotenoverleg aanwezig is, dient één van de aanwezige vakgenoten zorg te dragen voor verzending van de voorgestelde afspraken naar de Beheerscommissie GOO.

Vervolgens beslist de Beheerscommissie GOO over de vaststelling van de voorgestelde afspraken. In sommige gevallen kan de Beheerscommissie besluiten de Gebruikersraad GOO over een voorstel te raadplegen. In alle gevallen wordt hierover gerapporteerd aan het betreffende vakgenotenoverleg.

Indien de Beheerscommissie GOO niet unaniem over een voorstel kan besluiten zal het voorstel automatisch in de Gebruikersraad GOO aan de orde worden gebracht en aldaar worden behandeld. In alle gevallen informeert de Beheerscommissie de Gebruikersraad over haar beslissingen. De Gebruikersraad kan een beslissing van de Beheerscommissie ter discussie stellen.

Zodra de afspraken zijn vastgesteld worden deze door de Beheerscommissie aan de lokale coördinatoren verzonden met de vraag de afspraken naar eigen inzicht te verspreiden onder de betreffende vakgenoten van de eigen organisatie. De afspraken worden bij voorkeur vastgelegd in twee regelmatig bijgewerkte lijsten: één gesorteerd per basiscode en één gealfabetiseerd op trefwoord. De lijsten zijn tevens via de GOO-website te raadplegen. De vakoverschrijdende afspraken worden in de handleiding opgenomen.

6.1. Algemene toepassingsrichtlijnen

6.1.1. Materiaalsoorten en GOO

Ten behoeve van de zoveel mogelijk uniforme toepassing van GOO wordt bij ontsluiting een onderscheid gemaakt naar materiaalsoorten.

Verplicht en op algemeen niveau dienen te worden ontsloten:

- monografieën (w.o. ook dissertaties)
- tijdschriften, kranten, seriewerken, reeksen
- microfiches

Toegestaan maar niet verplicht is de ontsluiting op algemeen niveau van:

- audiovisueel materiaal
- software
- elektronische publicaties
- grijze literatuur
- oude drukken (publicaties gedrukt vóór 1801)
- kaartmateriaal

Verboden op algemeen niveau is de ontsluiting van:

- gedrukte muziek
- handschriften
- overdrukken
- artikelen uit boeken of tijdschriften; uitzondering met toestemming (voor ING en meer instellingen)
- pre-prints

NB Alle publicaties mogen worden ontsloten op lokaal niveau.

6.1.2. Ontsluiting van koepel/deeltitels in GOO

Indien men een complete reeks of meerdelige publicatie (MP) ter ontsluiting krijgt aangeboden dient men alle titelbeschrijvingen van GOO-gegevens te voorzien. Indien de GOO-gegevens voor een deeltitel en de bijbehorende koepel- of reekstitel exact gelijk zijn wordt de deeltitel **niet** ontsloten. Dit is veelal het geval bij werken die omwille van hun omvang in meer dan één band worden uitgegeven (encyclopedieën, woordenboeken). Ook bij subkoepels geldt dat ze alleen ontsloten worden, indien de GOO-gegevens anders zijn dan voor de koepeltitel.

Meestal zal men echter slechts één deel van een MP of reeks krijgen aangeboden. In dat geval is het slechts mogelijk om dat deel van GOO-gegevens te voorzien. Het is verboden om op grond van vermoedens over het onderwerp van de koepel- of reekstitel deze te voorzien van GOO-gegevens. Een uitzondering wordt gemaakt voor tijdschriften en voor werken die omwille van hun omvang in meer dan één band worden uitgegeven. Hierbij wordt de (koepel)titel van GOO-gegevens voorzien. Eventuele deelbeschrijvingen krijgen géén ontsluitingsgegevens.

Concreet: altijd GOO-gegevens bij code: a en b op positie 2 van KMC 0500 en c na afsluiting van de MP. De overige gevallen volgens bovenstaande (vuist)regel.

Betekenis van KMC 0500 positie 2.

Positie 2 (= specificatie bij positie 1)

a = monografie

b = periodiek

c = koepeltitel MP (= meerdelige publicatie)

e = onzelfstandige tussentitel

E = zelfstandige tussentitel

f = onzelfstandige deeltitel

F = zelfstandige deeltitel

6.2. Toepassingsrichtlijnen GOO per vakgebied

Afspraken over het gebruik van de BC worden vastgelegd in de Toepassingsrichtlijnen GOO, die worden aangeduid met TR gevolgd door het nummer van de hoofdrubriek of de basiscode waarop de richtlijn betrekking heeft. De toepassingsrichtlijnen richten zich met name op structurele zaken die zich bij het gebruik van een bepaald gedeelte van de BC voordoen en nadrukkelijk niet op incidentele gevallen. Het gaat hierbij vaak over de vraag welke onderwerpen tot een bepaalde basiscode worden gerekend en hoe de afbakening tot een andere basiscode is. Een gedeelte van de TR's is reeds te vinden in de toelichtingen, de verwijzingen en de hierbij's in de BC.

Afspraken met betrekking tot het gebruik van vormdescriptoren, van geografische descriptoren en tijdaanduidingen en incidenteel descriptoren die betrekking hebben op een bepaalde basiscode kunnen ook in de TR worden opgenomen, maar in principe moet voor algemene aanwijzingen en regels het algemene gedeelte van de Handleiding geraadpleegd worden. Nieuwe toepassingsrichtlijnen zullen dan ook onder alle participanten verspreid worden en via de GOO-website te raadplegen zijn.

TR 15 Geschiedenis

Basiscode

15.30 Archeologie : algemeen

15.39 Archeologie : overige

In de eerstgenoemde rubriek wordt de overkoepelende literatuur geplaatst, in de tweede de literatuur die niet in één van de rubrieken 15.31 t/m 15.38 past.

15.50-15.59 Deze rubrieken bevat benaderingen die de grenzen van werelddelen overschrijden.

15.50 Algemene wereldgeschiedenis; geschiedenis van grote gebiedsdelen, etc. : algemeen: in deze rubriek wordt alleen de overkoepelende literatuur geplaatst.

15.59 Algemene wereldgeschiedenis, etc. : overige : hier worden b.v. etnische groepen verspreid over verschillende gebieden geplaatst, bv. geschiedenis van de Chinezen in de diaspora. (Geschiedenis van de Chinezen in Nederland bij 15.70)

15.70-15.95

De geschiedenis van de betrekkingen tussen twee landen worden bij beide landen ondergebracht (twee descriptorren); dubbel gecodeerd, als het om landen in twee werelddelen gaat.

De buitenlandse politiek van een land wordt in de rubriek voor dat land geplaatst, ook als de buitenlandse politiek gericht is op één of meer afzonderlijke landen.

15.99

Deze rubriek is niet aan gebieden gebonden en daarom geschikt voor de geschiedenis van universele verschijnselen als het haar, de kus, etc.

Trefwoorden

Samenstellingen met 'geschiedenis'

In GOO worden historische publicaties behalve met descriptorren ontsloten m.b.v. de volgende elementen:

1. Basiscode

2. Tijdsperiode (of vormdescriptor: 'Geschiedenis (vorm)')

Publicaties met een duidelijk onderwerp, zoals Roversbenden, Franse revolutie, Handel, Europese integratie e.d. worden ontsluiten met eenduidige descriptorren en ook het gebruik van de andere elementen is in principe niet moeilijk. Bij de volgende soorten publicaties levert dit wel problemen op:

1. Een publicatie die de gehele wereld tot onderwerp heeft (wereldgeschiedenis), bijvoorbeeld een publicatie over de geschiedenis van de twintigste eeuw. Een gebiedsaanduiding als 'Wereld' of 'Aarde' is formeel wel juist, maar niet gebruikersvriendelijk.

2. Een publicatie waarbij het onderwerp moeilijk in één of meer trefwoorden is uit te drukken, maar waarvan de benadering wel duidelijk is en aangeduid kan worden door samenstelling van een bepaald trefwoord met 'geschiedenis', zoals Sociale geschiedenis of Mentaliteitsgeschiedenis. Bijvoorbeeld een studie over 'families, kerken en standen te Hoorn in de negentiende eeuw'. Het onderwerp is een conglomeraat dat in zijn geheel tot de sociale geschiedenis behoort, maar 'sociale geschiedenis' is niet het onderwerp van de publicatie, eerder de benadering. Evenmin kan naar analogie van het vorige geval gezegd worden dat 'Maatschappij' het onderwerp van de publicatie is.

Werkwijze:

A. De volgende samenstellingen met 'geschiedenis' mogen bij de hiervoor aangeduide publicaties als descriptor gebruikt worden.:

Bijbelse geschiedenis

Cultuurgeschiedenis

Economische geschiedenis

Geestesgeschiedenis

Ideeëngeschiedenis

Mentaliteitsgeschiedenis

Politieke geschiedenis

Sociaal-economische geschiedenis

Sociale geschiedenis

Wereldgeschiedenis

N.B. Het is uiteraard de bedoeling om de term voor zo'n conglomeraat van begrippen alleen te gebruiken als er inderdaad sprake is van een dergelijk conglomeraat. Heeft men eenmaal voor het gebruik van een brede term gekozen, dan is het ook niet meer toegestaan daarnaast nog bepaalde aspecten afzonderlijk te benoemen, bv. Naast 'sociale geschiedenis' nog 'families' of iets dergelijks. Bijvoorbeeld de bovengenoemde studie wordt als volgt ontsloten:

5301 15.70 (Europa)
5331 1800-1900
5401 Sociale geschiedenis
5421 Hoorn

B. Voor publicaties over de bovengenoemde onderwerpen als deeldisciplines van de geschiedwetenschap als zodanig dienen descriptorren met de toegevoegde kwalificatie '(wetenschap)' gebruikt te worden. In de GTT zijn deze descriptorren gekoppeld aan de Bredere Term Geschiedwetenschap. Bijvoorbeeld een bibliografie over de 'inhoud en betekenis van sociaaleconomische geschiedenis' wordt ontsloten met:

5310 15.10 (deeldisciplines van de geschiedenis)
5401 Sociaaleconomische geschiedenis (wetenschap)
5431 Bibliografieën (vorm)

C. Overige samenstellingen met 'geschiedenis'

Bij de overige samenstellingen met 'geschiedenis' moet een splitsing plaats vinden van de betekenisdragende delen. Bijvoorbeeld een algemene publicatie als 'Een landbouwgeschiedenis van Zuid-Amerika' kan ontsloten worden met:

5301 15.85 (Amerika)
5401 Landbouw
5421 Zuid-Amerika
5431 Geschiedenis (vorm)

Zo zijn er meer gevallen te bedenken waar splitsing mogelijk is:

Diplomatieke geschiedenis -> Diplomatie + Geschiedenis (vorm) of periode

Kunstgeschiedenis -> Kunst + Geschiedenis (vorm) of periode

Vrouwengeschiedenis -> + Vrouwen + Geschiedenis (vorm) of periode

Gegevens van plaats en tijd

In principe moet men - om zoeken per land en/of periode mogelijk te maken - bij de rubrieken 15.70-15.90 een geografische aanduiding en een periode aangeven, ook bv. bij werken over personen.

TR 17-18 Taal- en letterkunde

Basiscode

Hoofdrubriek 17 is algemeen, niet aan een bepaalde taal gebonden; hoofdrubriek 18 is bedoeld voor de taal- en letterkunde van de afzonderlijke talen.

Voorbeeld:

Een publicatie over kinderboeken in het algemeen krijgt als basiscode 17.91 (Letterkunde van en voor groepen), terwijl een publicatie over de kinderboeken van Annie. M.G.Schmidt de basiscode 18.11 (Nederlandse letterkunde) krijgt.

Geografische aanduidingen

Bij het ontsluiten van studies *over een literator* wordt geen geografische aanduiding gegeven indien de betreffende literator gerekend wordt tot de letterkunde van het "moederland" van de betreffende taal. Het moederland is gedefinieerd als het taalgebied van de betreffende taal; niet de staatkundige grens, maar de taalkundige grens is de norm bij het al dan niet toekennen van een geografische descriptor.

Voorbeelden:

Een studie over een Duitstalige Zwitserse auteur krijgt niet de geografische toevoeging Zwitserland.

Een studie over een Duitstalige Amerikaanse auteur krijgt als geografische toevoeging: Verenigde Staten.

Daarentegen krijgt een studie over de geschiedenis van de Duitstalige letterkunde in Zwitserland als geografische toevoeging Zwitserland.

Voor een aantal letterkundes buiten het (de) "moederland(en)" van de betreffende taal bestaat een aparte rubriek in de BC: 18.07, 18.26, 18.33 en 18.38. Met de geografische sleutel (kmc 5421) wordt aangegeven tot welk land de in het boek behandelde auteur behoort.

Naar analogie van de richtlijn voor letterkunde wordt aan werken over de taalkunde buiten het (de) land(en) van oorsprong van de betreffende taal een geografische aanduiding meegegeven.

Voorbeeld:

Bij een taalkundige studie over het Nederlands in de Verenigde Staten wordt dit land in kmc 5421 opgenomen.

Letterkundige teksten

Naast de basiscode *kan desgewenst* bij letterkundige teksten het *genre* van de tekst in kmc 544X worden opgenomen, terwijl de *taal* van de tekst in een kmc van de formele ontsluiting (kmc 1500) ontsloten *moet* worden. Bij vertalingen wordt een tweede taalcode toegevoegd.

Voorbeeld:

Bij een Franse vertaling van een tekst van Vondel worden de twee talen als volgt vastgesteld: /1fra/3ned. (Het cijfer 3 staat voor de oorspronkelijke taal). Verder wordt aan een dergelijke titel in kmc 543X de vormdescriptor "Vertalingen (vorm)" toegevoegd.

Dat een belletristische tekst is geschreven in dialect wordt niet op algemeen niveau, in welke vorm dan ook, opgenomen.

Letterkundige studies

De ontsluiting van letterkundige studies vindt niet anders plaats dan die van andere publicaties met een onderwerp. Bij studies over afzonderlijke teksten en/of auteurs wordt niet het genre waartoe de tekst gerekend wordt of de hoedanigheid van de auteur, en evenmin de taal van de tekst of de auteur met GOO ontsloten, aangezien deze elementen in feite te ruime termen zijn voor aanduiding van het eigenlijke onderwerp van de publicatie.

Voorbeelden

Over De koperen tuin van Simon Vestdijk / J. Pop

5301 !ppn! 18.11

5331 !ppn! 1950-1960

5401 !ppn! De @koperen tuin (Vestdijk)

5601 !ppn! Simon@Vestdijk

Beknopt handboek tot de geschiedenis der Nederlandse letterkunde / G.P.M. Knuvelde

5301 !ppn! 18.11

5401 !ppn! Letterkunde

5402 !ppn! Nederlands

5431 !ppn! Geschiedenis (vorm)

5432 !ppn! Handboeken (vorm)

Literarische Phantastik ; die Phantastische Novelle von Tieck bis Storm / Winfried Freund

5301 !ppn! 18.09

5331 !ppn!1800-1900

5401 !ppn! Het @Fantastische

5402 !ppn! Novellen

5403 !ppn! Duits

Women authors of modern Hispanic South America : a bibliography of literary criticism and interpretation / by Sandra Messinger Cupess ...

5301 !ppn! 18.33

5331 !ppn! 1900-2000

5401 !ppn! Letterkunde

5402 !ppn! Spaans

5403 !ppn! Vrouwelijke auteurs

5421 !ppn! 7.600 Zuid-Amerika

5431 !ppn! Bibliografieën (vorm)

Taal- en letterkunde: aanvullende afspraken en toepassingsrichtlijnen

- Algemene studies, waarbij een theorie het hoofdonderwerp van de publicatie is, moeten worden ondergebracht in hoofdrubriek 17 (algemene taal- en literatuurwetenschap), ook wanneer de voorbeelden uit één bepaalde taal worden gehaald

- Studies over afzonderlijke dialecten of teksten in een dialect worden ingedeeld in hoofdrubriek 18 bij de taal waartoe het dialect wordt gerekend. Studies over dialecten in het algemeen worden ondergebracht bij 17.18 (taalgeografie).

- Tweetalige woordenboeken moeten worden ingedeeld bij de twee betreffende rubrieken uit de BC en de beide talen moeten worden benoemd.

Voorbeeld:

Van Dale groot woordenboek Nederlands-Duits / door H.L. Cox ....

5301 !ppn!18.08 Duitse taalkunde

5302 !ppn!18.10 Nederlandse taalkunde

5401 !ppn!Nederlands

5402 !ppn!Duits

5431 !ppn!Woordenboeken (vorm)

- Algemene woordenboeken die meer dan twee talen omvatten, moeten worden ingedeeld in basiscode 17.60 (lexicologie, lexicografie), onder toevoeging van de vormdescriptor "Meertalige woordenboeken (vorm)". De talen worden niet afzonderlijk benoemd.

Woordenboeken die meer dan twee talen omvatten zijn dikwijls gericht op een bepaald onderwerp en dienen dan uitsluitend te worden ingedeeld bij dat onderwerp. De talen worden niet met trefwoorden aangegeven.

Voorbeeld:

Elsevier's dictionary of the printing and allied industries. In six languages .../ by F.J.M. Wijnekus.....

5301 !ppn!06.24 Drukken, drukkerij

5401 !ppn!Grafische industrie

5431 !ppn!Meertalige woordenboeken (vorm)

N.B. In basiscode 01.21 (algemene woordenboek) worden uitsluitend encyclopedische woordenboeken geplaatst.

- Net als tweetalige woordenboeken worden publicaties over letterkundigen die tot verschillende letterkundes behoren, dubbel ingedeeld.

Voorbeeld:

Een publicatie over Menno ter Braak en Thomas Mann wordt zowel ingedeeld bij 18.11 (Nederlandse letterkunde) als bij 18.09 (Duitse letterkunde).

- Thema's-als-onderwerp en genres-als-onderwerp moeten steeds goed uit elkaar worden gehouden. Een studie over de vrouw in de misdaadliteratuur, waarin romans uit diverse talen en landen worden behandeld, krijgt als basiscode 17.93 (literaire thema's). Een studie over misdaadromans in diverse talen en uit diverse landen wordt ondergebracht bij 17.86 (literaire genres).

- Doventalen dienen niet louter ondergebracht te worden bij 17.44 (patholinguïstiek), maar dikwijls bij 18.97 (gebarentalen).

- Rubriek 18.00 is een koprubriek, die slechts in uitzonderlijke gevallen mag worden gebruikt, bv. bij publicaties over talen uit verschillende taalfamilies, zoals Oosterse talen.

- Taalkundige publicaties die handelen over een oudere taalfase, bv. Middelnederlands, dienen te worden ontsloten met een trefwoord dat die taalfase aanduidt, aangenomen dat een dergelijke aanduiding binnen een vakgebied bestaat. Bij letterkundige publicaties dient de hedendaagse taalaanduiding te worden gebruikt, samen met een periodeaanduiding.

- Een taalkundige studie over een afgebakend corpus letterkundige teksten dient te worden gerekend tot de taalkunde. Daarentegen wordt een taalkundige studie over de taal en/of stijl van een bepaalde auteur gerekend tot de letterkunde.

- Strips dienen te worden behandeld als letterkundig werk en dus in de BC te worden geplaatst in hoofdrubriek 18, publicaties *over* strips, afhankelijk van de invalshoek, bij 17.86 (genres), 17.76 (geschiedenis van de wereldliteratuur), 18.XX (taal- en letterkunde naar afzonderlijke talen) of 21.39 (grafische kunst: overige).

TR 20-21 Kunst

Basisclassificatie

Publicaties over kunst in het algemeen en over meer dan twee kunstvormen komen in de hoofdrubriek 20.XX.

Publicaties over afzonderlijke kunstvormen komen in de hoofdrubriek 21.XX.

Zo komt bv. een publicatie over restauratie van schilderijen in de rubriek schilderkunst, niet in de rubriek 20.15 (Conserveren, restaureren, vervalsen).

Publicaties waarin aan twee verschillende onderwerpen evenveel aandacht wordt besteed, worden op twee verschillende plaatsen in de basisclassificatie ondergebracht.

Meer kunstvormen

Indien een kunstenaar twee kunstvormen beoefent, deze beide van vergelijkbaar belang zijn en in één publicatie worden behandeld, dan worden twee basiscodes uit rubriek 21.XX toegekend. Indien er meer dan twee kunstvormen van vergelijkbaar belang in de publicatie aan de orde komen, dan wordt ontsloten met rubriek 20.XX

Voorbeelden:

Een studie over Rembrandt als tekenaar en grafisch kunstenaar wordt ontsloten met de basiscodes 21.22 (geschiedenis van de tekenkunst) en 21.32 (geschiedenis van de grafische kunst).

Een publicatie over de kunstenaar Rembrandt waarin al de door hem beoefende kunstvormen aan de orde komen, krijgt alleen basiscode 20.70 (kunst van Europa).

Periodisering en geografische aanduiding

Publicaties over het leven en/of het werk van afzonderlijke kunstenaars in het algemeen krijgen altijd een periodeaanduiding in kmc 533X betreffende de leefjaren van die persoon (conform de regels die gelden voor de periodeaanduiding; zie par. 5.9). Tevens wordt aangegeven tot welk land de betreffende persoon wordt gerekend (geografische aanduiding volgens hedendaagse namen en grenzen; zie eventueel encyclopedie).

Voorbeeld:

Een oeuvrecatalogus van het werk van de Engelse kunstenaar William Blake (1757-1827) krijgt als periodeaanduiding 1750-1800 en 1800-1850 en als geografische aanduiding Verenigd Koninkrijk.

Een studie over het leven en/of werk in een concrete periode of jaar wordt op grond van de publicatie zo specifiek mogelijk ontsloten.

Voorbeeld:

Een studie over de werkzaamheden van Rafael in Rome krijgt als periodeaanduiding 1500-1550.

Aanvullende afspraken

Basisclassificatie

- de "algemeen"-rubrieken zijn bedoeld voor publicaties van algemene aard. Publicaties over specifieke gevallen van de beoefening van de kunstvorm, bv. bepaalde kunstenaars, stromingen, kunstwerken e.d. behoren te worden ondergebracht bij de "geschiedenis"-rubrieken.

- algemene verhandelingen over kunstverzamelingen komen niet bij 20.00 (Kunstwetenschappen : algemeen), maar bij 20.11 (verzamelwezen). 20.00 is o.a. bedoeld voor "echte" museumcatalogi of inventarissen van kunstmusea (voor algemene musea zie 02.14).

- publicaties over emblemata vallen onder letterkunde, tenzij ze uitsluitend gewijd zijn aan de afbeeldingen. In het laatste geval vallen ze onder 06.22 (vormgeving van gedrukte boeken).

- publicaties over boek- en tijdschriftenillustraties vallen onder 06.22 (vormgeving van gedrukte boeken).

- publicaties over kunstvoorwerpen uit de oudheid komen bij 15.3X (archeologie) als de nadruk ligt op het archeologische aspect.

- publicaties over de filosofie en/of theorie van afzonderlijke kunstvormen komen in de "algemeen"-rubrieken.

- een publicatie die iconografie tot onderwerp heeft, waarbij de kunstvorm min of meer toevallig is, of nauwelijks ter sprake komt, wordt niet bij de kunstvorm, maar bij 20.21 (iconografische thema's) ondergebracht.
- boeken met foto's van bijvoorbeeld gebouwen komen bij fotografie, als de nadruk ligt op de fotograaf en het artistieke aspect van de foto's. Indien fotografie en het gefotografeerde object van even groot belang zijn: dubbel plaatsen. Als bouwkunst het belangrijkste is: Foto's van gebouwen ontsluiten met BC-code voor bouwkunst en vormtrefwoord Plaatwerken (vorm).

Descriptor

Bij de ontsluiting van publicaties over de geschiedenis van afzonderlijke kunstvormen worden met betrekking tot de descriptor twee categorieën onderscheiden.

1. Publicaties over een kunstvorm in het algemeen.

Deze publicaties kunnen zich ook beperken tot een bepaald(e) land(en) en/of periode. Ze hebben GEEN betrekking op afzonderlijke kunstenaars.

De ontsluiting met descriptor vindt plaats met de benaming uit de lijst van afzonderlijke kunstvormen hieronder en voor zover van toepassing een geografische aanduiding en periode. Indien het onderwerp van het werk specifiek is dan de kunstvormen uit de lijst, bijvoorbeeld 'landschapschilderkunst', dan wordt uiteraard voor een meer specifieke descriptor gekozen. Nadere onderwerpsbepalingen zoals een iconografisch thema worden volgens de normale GOO-regels ook benoemd. Indien een publicatie over meer dan drie afzonderlijke kunstvormen gaat dan wordt als descriptor 'Kunst' dan wel 'Beeldende kunsten' gebruikt. In dit geval wordt een basiscode uit hoofdrubriek 20 toegekend i.p.v. uit 21.

2. Publicaties die betrekking hebben op afzonderlijke kunstenaars.

Standaard worden deze publicaties wat de descriptor betreft altijd ontsloten met land en de leefjaren waar de kunstenaar toe behoort en uiteraard de naam van de kunstenaar. Binnen deze categorie wordt verder onderscheid gemaakt tussen:

a. publicaties waarbij het accent ligt op het leven en

b. die voornamelijk het werk van de kunstenaar behandelen.

ad a. De biografische monografieën worden naast de standaardgegevens ontsloten met de vormdescriptor 'Biografieën (vorm)'.
ad b. De publicaties over het werk van een kunstenaar worden, behalve met de standaardgegevens, ontsloten met de desbetreffende aanduiding van het 'kunstproduct' uit de lijst hieronder. Indien het product dat onderwerp is van de publicatie specifiek is dan de lijst dan wordt daarnaast nog een meer specifieke descriptor toegevoegd. Dus bijvoorbeeld naast 'Schilderijen' ook 'Landschappen'. Eventuele nadere onderwerpsbepalingen worden volgens de algemene GOO-regels benoemd.

3. Publicaties over collecties en/of catalogi van een kunstvorm.

Deze publicaties worden in de regel ontsloten met de aanduiding van het kunstproduct.

Indien het werk van de kunstenaar in een publicatie tot meer dan drie afzonderlijke kunstvormen behoort dan wordt als descriptor 'Kunst' dan wel 'Beeldende kunsten' gebruikt. In dit geval wordt een basiscode uit hoofdrubriek 20 toegekend i.p.v. uit 21. Bij de toepassing van deze regel moet gewaakt worden voor versplintering. Er moet echt sprake zijn van substantiële gedeelten in de publicatie.

De onderstaande lijst geeft de uitwerking voor de hierboven genoemde werkwijze. De 'kunstvorm' en het (de) bijbehorende 'kunstprodukt(en)' worden in het GGC met een Related Term-relatie (RT) met elkaar verbonden. Een voorbeeld van de toe te voegen Scope Notes (SN) is helemaal aan het eind te vinden.

Kunstvorm	Kunstprodukt
Aardewerk	Aardewerk
Aquarelleerkunst	Aquarellen
Bouwkunst NB Denk om uitsplitsing voor soorten gebouwen	Gebouwen
Ceramiëk NT: Aardewerk NT: Porselein	Ceramiëk
Edelsmeedkunst	Edelsmeedkunst
Fotografische kunst	Foto's
Glaskunst	Glaswerk
Goudsmeedkunst	Goudwerk
Grafische kunst UF: Prentkunst NT: Grafische vormgeving	Prenten
Interieurkunst	Interieurkunst
Meubelkunst	Meubels
Muurschilderkunst	Muurschilderingen
Plafondschilderkunst	Plafondschilderingen
Plastische kunst UF: Beeldhouwkunst	Plastieken UF: Beelden
Porselein	Porselein
Schilderkunst	Schilderijen
Tapijtkunst	Tapijten
Tekenkunst	Tekeningen
Textielkunst	Textielkunst
Zilversmeedkunst	Zilverwerk

Alfabetische lijst met synoniemen, BT, RT, VT en Toelichtingen

Aardewerk

Bredere term: Ceramiek

toel.: Wordt zowel gebruikt voor de KUNSTVORM in het algemeen als voor publicaties over het WERK van de afzonderlijke kunstenaars die deze kunstvorm bedrijven

Aquarelleerkunst

Verwante term: Aquarellen

toel.: Wordt gebruikt voor de kunstvorm in het algemeen ; wordt NIET gebruikt voor publicaties over het werk van afzonderlijke aquarellisten. Zie daarvoor onder 'Aquarellen'

Aquarellen

Verwante term: Aquarelleerkunst

toel.: Onder andere gebruikt voor publicaties over het werk van afzonderlijke aquarellisten

Bouwkunst

Synoniem : Architectuur

Verwante term: Gebouwen

toel.: Wordt gebruikt voor de kunstvorm in het algemeen ; wordt NIET gebruikt voor publicaties over het werk van afzonderlijke architecten. Zie daarvoor onder (afzonderlijke soorten) 'Gebouwen'

Ceramiek

Synoniem : Keramiek

toel.: Wordt zowel gebruikt voor de KUNSTVORM in het algemeen als voor publicaties over het WERK van de afzonderlijke keramisten

Edelsmeedkunst

Bredere term : Smeedkunst

toel.: Wordt zowel gebruikt voor de KUNSTVORM in het algemeen als voor publicaties over het WERK van de afzonderlijke edelsmeden

Fotografische kunst

Synoniem : Fotografie

Verwante term: Foto's

toel.: Wordt gebruikt voor de kunstvorm in het algemeen ; wordt NIET gebruikt voor publicaties over het werk van afzonderlijke fotografen. Zie daarvoor onder "Foto's"

Foto's

Verwante term: Fotografische kunst

toel.: Onder andere gebruikt voor publicaties over het werk van afzonderlijke fotografen

Gebouwen

Verwante term: Bouwkunst

toel.: Onder andere gebruikt voor publicaties over het werk van afzonderlijke architecten

Glaskunst

Verwante term: Glaswerk

toel.: Wordt gebruikt voor de kunstvorm in het algemeen ; wordt NIET gebruikt voor publicaties over het werk van afzonderlijke glaskunstenaars die deze kunst bedrijven. Zie daarvoor onder 'Glaswerk'

Glaswerk

Verwante term: Glaskunst

toel.: Onder andere gebruikt voor publicaties over het werk van afzonderlijke glaskunstenaars

Goudsmeedkunst

Bredere term : Edelsmeedkunst

Verwante term: Goudwerk

toel.: Wordt gebruikt voor de kunstvorm in het algemeen ; wordt NIET gebruikt voor publicaties over het werk van afzonderlijke goudsmeden. Zie daarvoor onder 'Goudwerk'

Goudwerk

Verwante term: Goudsmeedkunst

toel.: Onder andere gebruikt voor publicaties over het werk van afzonderlijke goudsmeden

Grafische kunst

Synoniem : Prentkunst

Bredere term : Beeldende kunsten

Verwante term: Prenten

toel.: Wordt gebruikt voor de kunstvorm in het algemeen ; wordt NIET gebruikt voor publicaties over het werk van afzonderlijke grafische kunstenaars. Zie daarvoor onder 'Prenten'.

Interieurkunst

Synoniem : Binnenhuisarchitectuur

Verwante term: Woninginrichting

toel.: Wordt zowel gebruikt voor de KUNSTVORM in het algemeen als voor publicaties over het werk van de afzonderlijke binnenhuisarchitecten.

Meubelkunst

Verwante term: Meubels

toel.: Wordt gebruikt voor de kunstvorm in het algemeen ; wordt NIET gebruikt voor publicaties over het werk van afzonderlijke meubelmakers. Zie daarvoor onder 'Meubels'

Meubels

Synoniem : Meubelen

Verwante term: Meubelkunst

toel.: Onder andere gebruikt voor publicaties over het werk van afzonderlijke meubelmakers

Muurschilderkunst

Verwante term: Muurkunst

Verwante term: Muurschilderingen

Verwante term: Plafondschilderkunst

toel.: Wordt gebruikt voor de kunstvorm in het algemeen ; wordt NIET gebruikt voor publicaties over het werk van afzonderlijke muurschilders. Zie daarvoor onder 'Muurschilderingen'

Plafondschilderkunst

Verwante term: Plafondschilderingen

Verwante term: Muurschilderkunst

toel.: Wordt gebruikt voor de kunstvorm in het algemeen ; wordt NIET gebruikt voor publicaties over het werk van afzonderlijke plafondschilders. Zie daarvoor onder 'Plafondschilderingen'

Muurschilderingen

Synoniem : Fresco's

Verwante term: Muurschilderkunst

Verwante term: Plafondschilderingen

toel.: Onder andere gebruikt voor publicaties over afzonderlijke muurschilders

Plafondschilderingen

Verwante term: Muurschilderingen

Verwante term: Plafondschilderkunst

toel.: Onder andere gebruikt voor publicaties over het werk van afzonderlijke plafondschilders

Plastieken

Synoniem : Beelden

Verwante term: Plastische kunst

toel.: Onder andere gebruikt voor publicaties over het werk van afzonderlijke beeldhouwers

Plastische kunst

Synoniem : Beeldhouwkunst

Bredere term : Beeldende kunsten

Verwante term: Plastieken

toel.: Wordt gebruikt voor de kunstvorm in het algemeen ; wordt NIET gebruikt voor publicaties over het werk van afzonderlijke beeldhouwers. Zie daarvoor onder 'Plastieken'

Porselein

Bredere term : Ceramiek

toel.: Wordt zowel gebruikt voor de KUNSTVORM in het algemeen als voor publicaties over het WERK van de afzonderlijke kunstenaars die deze kunstvorm bedrijven

Prenten

Verwante term: Grafische kunst

Onder andere gebruikt voor publicaties over het werk van afzonderlijke kunstenaars die deze kunstvorm bedrijven

Schilderkunst

Bredere term: Beeldende kunsten

Verwante term: Schilderijen

toel.: Wordt gebruikt voor de kunstvorm in het algemeen ; wordt NIET gebruikt voor publicaties over het werk van afzonderlijke schilders. Zie daarvoor onder 'Schilderijen'

Schilderijen

Verwante term: Schilderkunst

toel.: Onder andere gebruikt voor publicaties over het werk van afzonderlijke schilders

Tapijten

Verwante term: Tapijtkunst

toel.: Onder andere gebruikt voor publicaties over het werk van afzonderlijke kunstenaars die deze kunstvorm bedrijven

Tapijtkunst

Verwante term: Tapijten

toel.: Wordt gebruikt voor de kunstvorm in het algemeen ; wordt NIET gebruikt voor publicaties over het werk van afzonderlijke kunstenaars die deze kunstvorm bedrijven. Zie daarvoor onder 'Tapijten'

Tekeningen

Verwante term: Cartoons

Verwante term: Tekenkunst

toel.: Onder andere gebruikt voor publicaties over het werk van afzonderlijke tekenaars

Tekenkunst

Bredere term : Beeldende kunsten

Verwante term: Tekeningen

toel.: Wordt gebruikt voor de kunstvorm in het algemeen ; wordt NIET gebruikt voor publicaties over het werk van afzonderlijke tekenaars. Zie daarvoor onder 'Tekeningen'

Textielkunst

toel.: Wordt zowel gebruikt voor de KUNSTVORM in het algemeen als voor publicaties over het werk van de afzonderlijke textielkunstenaars

Zilversmeedkunst

Bredere term : Edelsmeedkunst

Verwante term: Zilverwerk

toel.: Wordt NIET gebruikt voor publicaties over het werk van afzonderlijke zilversmeden. Zie daarvoor onder 'Zilverwerk'

Zilverwerk

Verwante term: Zilversmeedkunst

Toel.: Onder andere gebruikt voor publicaties over het werk van afzonderlijke zilversmeden

TR 24 Theaterwetenschap, film- en televisiewetenschap, muzikwetenschap

Periodisering en geografische aanduiding

Evenals bij de hoofdrubrieken 20 en 21 krijgen publicaties over leven en/of werk van afzonderlijke uitvoerende kunstenaars of musici in het algemeen altijd een periodeaanduiding betreffende de leefjaren van de behandelde persoon.

Tevens wordt aangegeven tot welk land de betreffende persoon wordt gerekend.

Voorbeeld:

Een studie over het werk van de Duitse musicus Johann Sebastian Bach wordt ontsloten met de periode 1650-1700 en 1700-1750 en het land Duitsland.

Evenzo wordt een studie over leven en/of werk in een concrete periode of jaar op grond van de publicatie zo specifiek mogelijk met een periodeaanduiding ontsloten.

Voorbeeld:

Een publicatie over het laatste optreden van Louis Bouwmeester sr. in 1924 krijgt als periodeaanduiding 1920-1930.

Aanvullende afspraken

- publicaties over toneel in al zijn facetten komen in hoofdrubriek 24 van de BC. Publicaties over afzonderlijke toneelstukken in de betreffende rubriek voor afzonderlijke talen in hoofdrubriek 18. Publicaties over de *uitvoering* van bepaalde stukken komen in hoofdrubriek 24, bij twijfelgevallen met een extra code voor de afzonderlijke taal in 18.XX

- in de rubrieken over "toneel" alleen publicaties over toneel; in de rubrieken over "theater" publicaties over meerdere uitvoerende kunsten tezamen

- verschillende malen komt in rubriek 24.XX een "geschiedenis"-rubriek voor met daarna rubrieken voor enkel deelaspecten en/of een rubriek "verschijningsvormen". De regel is dat bij de laatst genoemde rubrieken alleen de titels worden geplaatst die ook werkelijk handelen over verschijningsvormen of genres. Biografische studies en (boeken over) afzonderlijke films of muziekwerken worden in de "geschiedenis"-rubriek geplaatst. (Uitzonderingen: de rubrieken 24.23 (kleinkunst, cabaret, revue), 24.24 (poppenspel), 24.25 (variété, circus) en rubriek 24.65 (Populaire muziek, amusementsmuziek) worden als zo afwijkend ervaren, dat specifieke werken over personen, uitvoeringen of muziekstukken niet in de "geschiedenis"-rubriek worden geplaatst).

Voorbeelden:

Freek op de hielen gezeten / Coen Verbraak. BC 24.23 (Kleinkunst, cabaret, revue)

Bertolucci's "The last emperor" : multiple takes / ed. By B.H. Sklarow e.a. BC 24.32 (geschiedenis vn de filmkunst)

Censored screams: the British ban on Hollywood horror in the thirties / T. Johnson BC 24.34 (Film, verschijningsvormen)

The life of Webern / K. Bailey. BC 24.50 (Historische muzikwetenschap : algemeen)

De Mattheus-Passion : 100 jaar passietraditie van het Koninklijk Concertgebouworkest / met bijdr. van W.

Dinglinger e.a. BC 24.50 (Historische muzikwetenschap : alg.)

Elvis the King / T.McAdams. BC 24.65 (Populaire muzik)

TR 83 Economie / TR 85 Bedrijfskunde

Bijlage bij 83 Economie en 85 Bedrijfskunde

Lijst van basiscodes met economische aspecten, die niet binnen de economische hoofdrubrieken vallen.

05.70	communicatie-industrie
05.71	telecommunicatie-industrie
05.72	radio-industrie, televisie-industrie
05.73	fonografische industrie
05.79	communicatie-industrie: overige
20.14	commerciële aspecten van kunst
31.70-31.99	wiskunde
43.17=83.63	milieu-economie
43.63	industrie en milieu
44.05	medische economie
48.10	landbouw als sector
48.14=83.66	landbouweconomie
48.16	landbouwsystemen
48.18	landbouwbedrijfsleer
48.40	bosbouw
48.42	bosteelt
48.44	bosexploitatie
48.46	hout, houtproducten
48.60	zoötechniek, veeteelt; algemeen
48.62	gebruik van dieren
48.66	jacht
48.67	visserij
49.15	economie van het huishouden
55.21	geschiedenis van de auto, automobilisme
55.31	geschiedenis van treinen, trams
55.41	geschiedenis van de scheepvaart, scheepsbouw, schepen
56.20	wegenbouw, waterbouw
56.22	tunnelbouw
56.40	bouwbedrijf: algemeen
56.49	bouwbedrijf: overige
56.62	woningbouw
56.63	utiliteitsbouw
56.70	stedenbouw
57.37	winning van steenkool, bruinkool, turf
58.21	brandstoftechnologie
	hierbij: petrochemische industrie
58.23	textielindustrie, papierindustrie
71.42	economische factoren, veranderingen in de samenleving
73.08	ontwikkelingsproblematiek
73.30	economische bestaansvoorwaarden: algemeen (veel derde-wereldstudies)
73.31	landbouw, veeteelt (derde wereld)
73.39	economische bestaansvoorwaarden: overige
81.14	onderwijseconomie
81.45	onderwijsmanagement
88.15	overheidsdiensten, overheidsbedrijven

TR 86 Recht*

Basiscode

43.35

Er worden (onterecht) werken over milieurecht geplaatst in de rubriek 43.35 (milieuregulering).

71.65

Bij 86.42 (delicten) wordt verwezen naar 71.65 (criminologie). Strikt juridische werken worden geplaatst bij 86.42. Bij 71.65 komen bijv. publicaties over de daders. Als beide aspecten worden behandeld kunnen er 2 BC's (71.65 criminologie en 86.42 delicten) worden gegeven

71.66

Het drugsprobleem (71.66) moet worden opgelost met trefwoorden.

86.01

De rubrieken 86.01 en 86.10 worden alleen gevuld met zeer algemene werken. Het invullen van kmc 5331 en het gebruik van trefwoorden dient ter verduidelijking.

Biografieën worden gewoonlijk geplaatst in de rubriek 'geschiedenis', dus 86.01. In het geval van één persoon wordt de ontsluiting aangevuld met kmc 5331, 5431 (biografieën (vorm)), 5601, en eventueel 5421. In 540X mag niet 'juristen' worden ingevuld; wel bij publicaties over een groep juristen.

86.03

Voor 'vaardigheid voor juristen' wordt 86.03 (rechtsmethodologie) gebruikt en niet 86.02 (onderwijs). Evt. aanvullen met vormdescriptor 'Leermiddelen (vorm)'. Inhoudelijke invalshoek is bepalend.

86.10

De rubrieken 86.01 en 86.10 worden alleen gevuld met zeer algemene werken. Het invullen van kmc 5331 en het gebruik van trefwoorden dient ter verduidelijking.

86.13

De term 'Common law' wordt gebruikt voor het gehele Angelsaksische rechtssysteem, dus in de ruime betekenis. Werken hierover worden niet geplaatst bij BC 86.10, maar bij 86.13.

NB. Boektitels op dit terrein kunnen voor verwarring zorgen! (Werken met als titel 'English legal system' (=procesrecht!) moeten (dus) niet worden geplaatst bij 86.13).

86.31

Bij 86.31 worden publicaties over verenigingen en stichtingen geplaatst. Al het overige naar 86.32, dus Jaarrekening naar 86.32. Als de publicatie enkel over rechtspersonen gaat (en dus niet ook over vennootschappen) wordt het geplaatst bij 86.31.

86.32

Zie de toepassingsrichtlijn bij 86.31.

86.35

Bijzonder procesrecht, bijvoorbeeld in familiezaken of in arbeidszaken, komt bij het onderwerp en niet bij Burgerlijk procesrecht (86.35).

86.41

Jeugdstrafrecht bij 86.65 (jeugdrecht); belastingstrafrecht bij 86.61 (belastingrecht).

86.42

Bij 86.42 (delicten) wordt verwezen naar 71.65 (criminologie). Strikt juridische werken worden geplaatst bij 86.42. Bij 71.65 komen bijv. publicaties over de daders. Als beide aspecten worden behandeld kunnen er 2 BC's (71.65 criminologie en 86.42 delicten) worden gegeven

86.52

Het probleem van de grondrechten: Zie de verwijzingen. De rechten van het kind worden dus ondergebracht bij 86.65 (jeugdrecht).

Hierbij publicaties over het Europees Sociaal Handvest.

86.53

Hierbij: De 'Deltawet grote rivieren' e.d.

86.61

Hierbij belastingfraude en belastingstrafrecht

86.64

Hierbij werken over AWBZ, Ziekenfondsraad, etc. indien het om de juridische aspecten gaat.

86.65

Titels die over minderjarigen gaan, worden geplaatst bij jeugdrecht (86.65). Met trefwoorden worden de titels ontsloten. Hierbij jeugdstrafrecht.

86.66

Werken over AWBZ, Ziekenfondsraad, etc. worden, indien het om de juridische aspecten gaat, geplaatst bij 86.64. Overige invalshoeken bij 44.14.

86.75

Er worden (onterecht) werken over milieurecht geplaatst in de rubriek 43.35 (milieuregulering).

86.79

Hierbij 'sport en recht', en doping in de sport.

86.82

Internationale arbitrage. Handelsarbitrage bij 86.09

86.94

Het gebruik van 86.94 is onduidelijk. Hier worden werken over grensgeschillen geplaatst.

Trefwoorden

Algemeen:

In principe worden géén buitenlandse termen ingevoerd en gebruikt. Een boek over de GmbH krijgt de trefwoorden 'Besloten vennootschappen' en 'Duitsland'.

Wanneer wordt als trefwoord de naam van de wet gegeven en wanneer het onderwerp van de wet? De naam van de wet wordt als trefwoord gebruikt als de publicatie over de wet handelt. Als het de tekst zelf is, dan mag de naam van de wet niet worden gebruikt. Met de vormdescriptoren moet duidelijk zijn wat de aard van de publicatie is.

Volgens de regels staat 5301 los van 540X. Een term uit de basiscode mag dus terugkomen als trefwoord in 540X.

[...] benadrukt wederom dat de BC niet primair gemaakt is om publicaties te ontsluiten; daarvoor dienen de trefwoorden te worden gebruikt.

Specifiek:

Adviezen (vorm)

Gebruik 'Adviezen (vorm)' als het enkel adviezen zijn. Is het een congres als bespreking van adviezen, gebruik dan òòk 'Adviezen' (dus niet 'Adviezen (vorm)' en 'Congressen (vorm)') (Bijv: Handelingen Nederlandse juristen-vereniging).

Byzantijns recht

Byzantijns recht komt bij Romeins recht.

Commentaren (vorm)

Het trefwoord 'Commentaren (vorm)' wordt gebruikt in combinatie met een tweede vormtrefwoord, bijv. 'Wetteksten (vorm)'. Dus niet bij losse commentaren die over een wet gaan.

Common law

Zie de toepassingsrichtlijn bij 86.13.

Derde-landen

Voor derde-landen (in relatie met EU) gebruiken we naar Utrechts voorbeeld 'Europese Unie' plus 'Buitenland'.

EESV

Dit is een bestaand trefwoord. Dus geen moeilijke combinatie maken.

EU

Het trefwoord 'EU' gebruiken bij publicaties die gaan over de werking van de EU. Als een publicatie bijv. het Europees mededingingsrecht behandelt, dan krijgt het de trefwoorden 'Europees recht' en 'Mededingingsrecht'.

Jurisprudentie (vorm)

Als in een boek wordt verwezen naar jurisprudentie, dan behoort het vormtrefwoord 'Jurisprudentie (vorm)' niet gegeven te worden.

Leermiddelen (vorm)

Alleen gebruiken als er opdrachten e.d. in de publicatie staan. Dus niet gebruiken bij 'Inleiding in het recht'.

Parlementaire behandeling

Het trefwoord 'Parlementaire behandeling' komt voor in de GTT. Dit bij voorkeur gebruiken in plaats van 'Geschiedenis (vorm)' o.i.d. (En dus niet 'Parlementaire geschiedenis' gebruiken voor werken waarin de wetshistorie verzameld is.). Kmc 5331 (tijdsaanduiding) waar nodig invullen.

Proefschriften (vorm)

Voor bewerkte handelsedities van proefschriften wordt niet het trefwoord 'Proefschriften (vorm)' gebruikt.

Recht op privacy

In principe gebruiken de juristen alleen 'Recht op privacy' en niet 'Privacy'.

Receptie

'Receptie' wordt ook gebruikt in verband met Romeins recht.

Schending van Europees recht

Voor 'schending van Europees recht' gebruiken we naar Utrechts voorbeeld 'Europees recht' plus 'Niet-nakoming'.

Strafrecht / Strafprocesrecht

De trefwoorden 'Strafrecht' (in de enge betekenis dus van materieel strafrecht) en 'Strafprocesrecht' kunnen en mogen beide in dezelfde ontsluiting worden toegepast (dus niet enkel 'Strafrecht' gebruiken in de veronderstelling dat daar strafprocesrecht als vanzelf bij hoort).

Wetten (afzonderlijk)

De naam van een wet wordt alleen als trefwoord ingevoerd als de publicatie over die wet gaat. Maar is het alleen de wettekst dan wordt de vormdescriptor 'Wetteksten (vorm)' gebruikt. Bijv. boek met tekst BW ontsluiten met trefwoorden 'Burgerlijk recht' en 'Wetteksten (vorm)'

Wetteksten (vorm)

Vormdescriptoren 'Wetteksten (vorm)' en 'Verdragsteksten (vorm)'. Voor alle mogelijke verzamelingen van wetteksten, circulaires, regels en verdragen moet de vormdescriptor 'Wetteksten (vorm)' gebruikt worden. Bundels met wet- én verdragsteksten krijgen ook deze vormdescriptor, indien de verhouding 50/50 is. Het ligt dus aan de verhouding voor welke vormdescriptor gekozen dient te worden. Uitzonderingen zijn toegestaan.

Wettenbanken

Wettenbank of andere databanken kunnen niet als bron opgegeven worden. Er moet verwezen worden naar primaire bronnen. Dus Kamerstuknummer en Staatsblad.

Zelfbeschikkingsrecht

Gebruik in het geval van het 'individuele recht' op zelfbeschikking het trefwoord 'Zelfbeschikkingsrecht' plus een tweede trefwoord, bijv. 'Euthanasie', waardoor de context duidelijk wordt.

* Bijgewerkt t/m de vergadering van december 2001

7. Beschrijving van het GOO-formaat

7.1 Inleiding

Het vastleggen van de GOO-gegevens in titelbeschrijvingen gebeurt in het GGC (Gemeenschappelijk Geautomatiseerd Catalogiseersysteem). Deze titelbeschrijvingen worden met de GOO-gegevens overgebracht naar de Online Publiekscatalogus (OPC) en daarin beschikbaar gesteld aan de gebruikers.

Voor het inbrengen van GOO-gegevens in het GGC is een samenstel van kenmerkcodes (kmc's) ontworpen, het zogenaamde 'formaat'. In dit hoofdstuk wordt het formaat behandeld waarmee GOO-gegevens in de titelbeschrijvingen worden vastgelegd en het formaat van de GOO-trefwoordthesaurus (GTT).

De meeste kmc's die in de titelbeschrijvingen gebruikt worden voor het vastleggen van GOO-gegevens worden uitsluitend door GOO-deelnemers ingebracht.

Binnen GOO worden alle gegevens vastgelegd in een thesaurus en hebben een Picaproductienummer (PPN). Na het in de titelbeschrijving opnemen van het PPN dat aan het gewenste GOO-element is verbonden, haalt het GGC de omschrijving ervan uit de thesaurus op. Door deze werkwijze is het mogelijk om de uiteenlopende GOO-gegevens in een identieke indexstructuur onder te brengen en er in het GGC ook mee te zoeken. In de Online Werkcatalogus kan op dezelfde wijze als in het GGC gezocht en gecombineerd worden. In de OPC kan, afhankelijk van deelnemende bibliotheek, geheel menugestuurd naar de GOO-gegevens gezocht worden.

Per kmc wordt de structuur beschreven. Steeds wordt aangegeven waar de richtlijnen te vinden zijn voor het aanleveren van de in te vullen gegevens. Veel kmc's zijn herhaalbaar. In de formaatbeschrijving wordt wat de herhaalbaarheid betreft, aangegeven wat technisch toegestaan is. De richtlijnen geven aan hoe de indexeerder de betreffende kmc dient te gebruiken.

7.2. GOO-titelformaat

7.2.1. Overzicht kenmerkcodes

KMC	OMSCHRIJVING
5300	herkomst ontsluiting
530X	basiscode
533X	standaardperiode*
540X	descriptor
542X	geografische descriptor
543X	vormdescriptor
544X	genredescriptor
560X	persoonsnaam als onderwerp
630X	basiscode lokaal
640X	descriptor lokaal
642X	geografische descriptor lokaal
660X	persoonsnaam als onderwerp lokaal

* In het GGC komen nog ontsluitingen voor met kmc 531X. Deze voormalige periodeaanduiding wordt niet meer gebruikt.

7.2.2. Formaat per kenmerkcode

KMC 5300: HERKOMST

Deze kmc wordt door het systeem automatisch gegenereerd zodra een titel voorzien wordt van GOO-gegevens. De inhoud van het kmc bestaat uit de bibliotheekcode van de invoerende bibliotheek.

Voorbeeld:

5300 1005 (bibliotheek van de Universiteit Leiden)

Indien een andere bibliotheek wijzigingen aanbrengt in de inhoudelijke ontsluiting (d.w.z. de GOO-gegevens) van een reeds ontsloten titel moet deze kmc met inhoud worden weggehaald. Het systeem genereert dan vanzelf een nieuwe 5300 van de muterende bibliotheek.

Deze kmc biedt gelegenheid na te gaan welke bibliotheek voor de ontsluiting van de betreffende titel verantwoordelijk is.

KMC 530X: BASISCODE

Betekenis:

In kmc 530X wordt de BC-code geplaatst. Met deze code wordt de publicatie globaal ontsloten: het vakgebied waartoe de publicatie wordt gerekend wordt hiermee aangegeven.

Invoer:

Kmc 530X bestaat uit één element:

- het PPN van de basiscode uit de BC-thesaurus tussen uitroeptekens.

Validatie:

- Pica accepteert de invoer van de ontsluiting als 530X niet is toegevoegd, maar GOO verplicht de invoerder 530X toe te voegen.

- het kmc kan herhaald worden m.b.v. een volgnummer (5301 t/m 5309). In principe wordt aan een publicatie slechts één basiscode toegekend. Alleen in uitzonderingsgevallen mag van deze hoofdregel worden afgeweken en mogen maximaal drie basiscodes worden toegekend. Bijvoorbeeld indien in een publicatie meer dan één onderwerp afzonderlijk wordt behandeld.

Voorbeelden:

1. 5301 !ppn!44.10 maatschappelijke gezondheidszorg: algemeen
2. 5301 !ppn!54.62 machineleesbare gegevens

Richtlijnen:

Zie hfst. 2 en 3 van deze handleiding.

Toelichting:

In kmc 530X dient het PPN van een basiscode uit de BC-thesaurus ingevoerd te worden.

N.B.: Alleen als een PPN is ingevuld in kmc 530X, kan de titel in het GGC gevonden worden door te zoeken op basiscode. Deze mogelijkheid is er niet indien de basiscode als tekst is ingevuld.

Voorbeeld:

5301 11.54 is niet vindbaar

5301 !077594355!rooms-katholicisme met PPN erbij, daardoor wel vindbaar

Ook kunnen ongethesaureerde BC-codes worden aangetroffen afkomstig van conversies. Deze worden dan voorafgegaan door een herkomstaanduiding, bv. 1008# [= EUR]. Deze dienen te worden vervangen door de correcte, gethesaureerde BC-code. Geconverteerde basiscodes kunnen verder afkomstig zijn van de Library of Congress of de Deutsche Bibliothek. Ook deze dienen vervangen te worden door reguliere basiscodes.

KMC 533X: PERIODE VAN ONDERWERP

Betekenis:

Kmc 531X werd gebruikt om de periode van het onderwerp, voor zover die in jaartallen is uit te drukken, toegankelijk te maken. Thans wordt gebruikt gemaakt van standaardperiodes in kmc 533X. In het GGC komt kmc 531X nog voor.

Invoer:

Kmc 533X bestaat uit één element:

- het PPN van de periodeaanduiding uit de lijst van standaardperiodes (hfst. 12) tussen uitroeptekens

Validatie:

- Pica accepteert de invoer van de ontsluiting als 533X niet is toegevoegd

- Het is toegestaan twee periodeaanduidingen bij een onderwerp te gebruiken (5331 en 5332). Indien men er met twee periodeaanduidingen niet uitkomt, dan dient men één ruimere periode te kiezen

Voorbeelden:

1. 5331 !ppn!100 v.C.-0
2. 5331 !ppn!1000-1500
3. 5331 !ppn!1910-1920

Richtlijnen:

Zie hoofdstuk 5.9. van deze handleiding.

Toelichting:

De termen in de GTT zijn dwingend voorgeschreven. Nieuwe periodeaanduidingen kunnen alleen worden vervaardigd door de Beheerscommissie GOO.

Tijds aanduidingen binnen GOO dienen zo specifiek mogelijk in jaartallen te worden vastgelegd binnen de voorgeschreven termen (hfst. 12) en in de titelbeschrijving te worden opgenomen in kmc 533X.

Indien een tijdsperiode als een nadere bepaling bij een onderwerp nodig is, dan moet deze uit de beschikbare termen in de GTT lijst gekozen worden (zie hfst. 12)

Men kan in het GGC zoeken op periode.

KMC 540X: DESCRIPTOR

Betekenis:

Kmc 540X wordt gebruikt om het onderwerp van de publicatie in woorden toegankelijk te maken. Er zijn aparte kmc's om de geografische aanduiding, de vorm of de persoonsnaam toegankelijk te maken.

Invoer:

Kmc 540X bestaat uit één element:

- het PPN van een descriptor uit de GOO-trefwoordthesaurus tussen uitroeptekens.

Validatie:

- Pica accepteert de invoer van de ontsluiting als 540X niet is toegevoegd

- het kmc kan herhaald worden m.b.v. een volgnummer (5401 t/m 5409) Voor wat betreft de gewone descriptoren moet gestreefd worden naar een maximum van drie descriptoren

Voorbeelden:

1. 5401 !ppn!Havens
2. 5401 !ppn!Retrievaltalen
3. 5401 !ppn!Autobiografische romans

Richtlijnen:

Zie hoofdstuk 5.1.-5.3. van deze handleiding.

Toelichting:

In kmc 540X mag alleen het PPN van een descriptor uit de GOO-trefwoordthesaurus ingevuld worden. Is het trefwoord dat men wil gebruiken niet in de thesaurus aanwezig, dan moet dit eerst ingevoerd worden. (zie 4.15.2)

Men kan in het GGC zoeken op descriptor.

KMC 542X: GEOGRAFISCHE DESCRIPTOR

Betekenis:

Kmc 542X wordt gebruikt om de plaatsbepaling van het onderwerp aan te geven.

Invoer:

Kmc 542X bestaat uit één element:

- PPN van een geografische descriptor uit de GOO-trefwoordthesaurus tussen uitroeptekens.

Validatie:

- Pica accepteert de invoer van de ontsluiting als 542X niet is toegevoegd
- het kmc kan herhaald worden m.b.v. een volgnummer (5421 t/m 5429). Voor wat betreft de geografische descriptoren moet worden volstaan met maximaal drie descriptoren, anders dient voor een bredere term gekozen te worden.

Voorbeelden:

1. 5421 !ppn!4.210 Nederland
2. 5421 !ppn!4.210.150 Amsterdam (stad)
3. 5421 !ppn!6.600 Zuidelijk-Afrika

Richtlijnen:

Zie hoofdstuk 5.7. van deze handleiding.

Toelichting:

In kmc 542X mag alleen het PPN van een geografische descriptor uit de GOO-trefwoordthesaurus ingevuld worden. Is het geografische trefwoord dat men wil gebruiken niet in de thesaurus aanwezig, dan moet dit eerst ingevoerd worden. In de trefwoordthesaurus wordt ook de CCK-regiocode vastgelegd van het betreffende geografische gebied. De te gebruiken CCK-regiocode is te vinden in hoofdstuk 8 van deze handleiding.

Men kan in het GGC zoeken op geografische descriptor.

KMC 543X: VORMDESCRIPTOR

Betekenis:

Kmc 543X wordt gebruikt om de vorm van de publicatie aan te geven. Bij vormdescriptoren gaat het om de bibliografische aanduiding. (Niet verwarren met de materiaalsoort: een boek, een tijdschrift, een geografische kaart of een digitaal bestand. Dat staat vermeld in kmc 005.). Ook hier geldt: maximaal drie vormdescriptoren.

Invoer:

Kmc 543X bestaat uit één element:

- PPN van een vormdescriptor uit de GOO-trefwoordthesaurus tussen uitroeptekens.

Validatie:

- Pica accepteert de invoer van de ontsluiting als 543X niet is toegevoegd
- het kmc kan herhaald worden m.b.v. een volgnummer (5431 t/m 5439)

Voorbeelden:

1. 5431 !ppn!Bloemlezingen (vorm)
2. 5431 !ppn!Statistieken (vorm)
3. 5431 !ppn!Tentoonstellingscatalogi (vorm)

Richtlijnen:

Zie hoofdstuk 5.4. van deze handleiding.

Toelichting:

In kmc 543X mag alleen het PPN van een vormdescriptor uit de GOO-trefwoordthesaurus ingevuld worden. De tabel van toegestane vormdescriptoren is te vinden in hoofdstuk 9 van deze handleiding. Er mogen geen nieuwe vormdescriptoren worden ingevoerd. Wel kunnen indexerders voorstellen doen voor nieuwe vormtrefwoorden aan de Beheerscommissie.

Men kan in het GGC zoeken op vormdescriptor.

KMC 544X: GENREDESCRIPTOR

Betekenis:

Kmc 544X wordt gebruikt om het literaire genre van de publicatie aan te geven.

Invoer:

Kmc 544X bestaat uit één element:

- PPN van een genredescriptor uit de GOO-trefwoordthesaurus tussen uitroepetekens.

Validatie:

- Pica accepteert de invoer van de ontsluiting als 544X niet is toegevoegd
- het kmc kan herhaald worden m.b.v. een volgnummer (5441 t/m 5449), maximaal twee

Voorbeelden:

1. 5441 !ppn!Romans (teksten)
2. 5441 !ppn!Gedichten (teksten)
3. 5441 !ppn!Libretto's (teksten)

Richtlijnen:

Zie hoofdstuk 5.4 van deze handleiding.

Toelichting:

In kmc 544X mag alleen het PPN van een genredescriptor uit de GTT ingevuld worden. De tabel van toegestane genredescriptoren is te vinden in hoofdstuk 10 van deze handleiding. Er mogen geen nieuwe genredescriptoren worden ingevoerd.

Men kan in het GGC zoeken op genredescriptor.

KMC 560X: PERSOONSNAAM ALS ONDERWERP

Betekenis:

Kmc 560X wordt gebruikt om publicaties waarin leven en/of werk(en) van niet-fictieve personen onderwerp zijn, met de persoonsnaam toegankelijk te maken.

Invoer:

Kmc 560X bestaat uit één element:

- PPN van een persoonsnaam uit de persoonsnamentheseus tussen uitroeptekens.

Validatie:

- Pica accepteert de invoer van de ontsluiting als 560X niet is toegevoegd
- het kmc kan herhaald worden m.b.v. een volgnummer (5601 t/m 5609), maximaal 3

Voorbeelden:

1. 5601 !ppn!Willem de Mérode 1887-1939
2. 5601 !ppn!Friedrich II koning van Pruisen 1712-1786
3. 5601 !ppn!fam. van Heeckeren van Kell

Richtlijnen:

Zie hoofdstuk 5.6. van deze handleiding.

Toelichting:

In kmc 560X mag alleen het PPN van een persoonsnaam uit de persoonsnamentheseus ingevuld worden. De structuur van kmc 560X is gelijk aan die van de auteursingang kmc 3X0X van de formele catalogisering.

Is de naam die men wil gebruiken niet aanwezig in de persoonsnamentheseus, dan moet deze eerst ingevoerd worden volgens de Richtlijnen voor de aanlevering van gegevens [voor het] Pica Catalogiseersysteem, dl. 5 (thesauri).

Men kan in het GGC zoeken op de persoonsnaam als onderwerp.

KMC 630X: BASISCODE LOKAAL

Invoer:

De inhoud van kmc 630X bestaat uit de basiscode.

Validatie:

- Pica accepteert de invoer van de ontsluiting als 630X niet is toegevoegd
- het kmc kan herhaald worden m.b.v. een volgnummer (6301 t/m 6309)

Voorbeelden:

1. 6301 20.08
2. 6301 15.35

Toelichting:

Kmc 630X kan gebruikt worden om lokaal desgewenst extra basiscodes aan een titelbeschrijving toe te voegen. De lokale basiscode kan op geen enkele manier de op algemeen niveau ingevoerde basiscode vervangen.

In kmc 630X mag geen PPN ingevuld worden.

Men kan in het GGC niet zoeken op de lokale basiscode (wel in de OPC van de betreffende bibliotheek als dit kmc is opgenomen in de lokale indexdefinitie).

KMC 640X: DESCRIPTOR LOKAAL

Invoer:

De inhoud van kmc 640X bestaat uit de descriptor.

Validatie:

- Pica accepteert de invoer van de ontsluiting als 640X niet is toegevoegd
- het kmc kan herhaald worden m.b.v. een volgnummer (6401 t/m 6409)

Voorbeelden:

1. 6401 Kerosine
2. 6401 Serumfactor

Toelichting:

Kmc 640X kan gebruikt worden om lokaal desgewenst extra descriptorren aan een titelbeschrijving toe te voegen. De lokale descriptor kan op geen enkele manier de op algemeen niveau ingevoerde descriptor vervangen.

In kmc 640X mag geen PPN ingevuld worden.

Men kan in het GGC niet zoeken op de lokale basiscode (wel in de OPC van de betreffende bibliotheek als dit kmc is opgenomen in de lokale indexdefinitie).

KMC 642X: GEOGRAFISCHE DESCRIPTOR LOKAAL

Invoer:

De inhoud van kmc 642X bestaat uit geografische descriptor.

Validatie:

- Pica accepteert de invoer van de ontsluiting als 642X niet is toegevoegd
- het kmc kan herhaald worden m.b.v. een volgnummer (6421 t/m 6429)

Voorbeelden:

1. 6421 Oud Ade
2. 6421 Langeraar

Toelichting:

Kmc 642X kan gebruikt worden om lokaal desgewenst extra geografische descriptoren aan een titelbeschrijving toe te voegen. De lokale geografische descriptor kan op geen enkele manier de op algemeen niveau ingevoerde geografische descriptor vervangen.

In kmc 642X mag geen PPN ingevuld worden.

Men kan in het GGC niet zoeken op de lokale basiscode (wel in de OPC van de betreffende bibliotheek als dit kmc is opgenomen in de lokale indexdefinitie).

7.3. Formaat GOO-trefwoordthesaurus (GTT)

7.3.1. Overzicht kenmerkcodes

KMC	OMSCHRIJVING
001	bron en datum van invoer
002	bron, datum en tijdstip van laatste mutatie
003	bron en datum verantwoordelijke bibliotheek
005	soort en status van het record
009	soortindicatoren
160	GOO-descriptor
161	GOO-descriptor (Engels)
260	extra ingang
261	extra ingang (Engels)
460	breder term
470	verwante term
600	algemene verwijzing
650	regiocode
797	Pica productienummer (PPN)
901	scope note voor publiek
911	bron
921	toelichting voor indexeerders
929	paraaf akkoord Beheerscommissie en thesaurusbeheer
960	voorstel bredere term
970	voorstel verwante term
980	voorstel nauwere term

7.3.2. Formaat per kenmerkcode

KMC 001: BRON EN DATUM VAN INVOER

Betekenis:

In dit veld wordt de broncode van de bibliotheek vermeld die het record ingevoerd heeft en de datum waarop dit gebeurde.

De broncode is het nummer waarmee een bibliotheek in het GGC wordt aangeduid.

De broncode en de datum zijn gescheiden door een dubbele punt.

Invoer:

Kmc 001 wordt bij invoer door het systeem gegenereerd. De inhoud kan niet worden gemuteerd.

Voorbeeld:

001 1005:23-08-91

KMC 002: BRON, DATUM EN TIJDSTIP VAN LAATSTE MUTATIE

Betekenis:

De broncode van de bibliotheek die de laatste mutatie heeft verricht aan het record, wordt hier vermeld. Datum en tijdstip van de mutatie worden achter de dubbele punt vermeld, gescheiden door een spatie. De tijd wordt uitgedrukt in uren, minuten, seconden en microseconden.

Invoer:

Kmc 002 wordt bij invoer van een record door het systeem gegenereerd en bij mutatie automatisch aangepast. De gegevens kunnen niet handmatig gemuteerd worden.

Voorbeeld:

002 1999:30-09-90 08.18.42.950

Toelichting:

Muteren in de GTT dient te geschieden door of in overleg met de Coördinator GOO, de leden van de Beheerscommissie, of de thesaurusbeheerders.

KMC 003: BRON EN DATUM VERANTWOORDELIJKE BIBLIOTHEEK

Betekenis:

De broncode geeft aan welke bibliotheek een volledigheidstatus heeft toegekend aan de descriptor, en op welke datum. Broncode en datum zijn gescheiden door een dubbele punt. Alleen de vermelde bibliotheek kan dan nog mutaties aanbrenge

Invoer:

Kmc 003 wordt door het systeem gegenereerd als een bibliotheek de volledigheidstatus toekent aan de descriptor (zie kmc 005).

Voorbeeld:

003 1999:03-07-91

Toelichting:

Binnen GOO is het toekennen van de volledigheidstatus voorbehouden aan de Coördinator GOO, de leden van de Beheerscommissie en de thesaurusbeheerders.

KMC 005: SOORT EN STATUS VAN HET RECORD

Betekenis:

In dit veld wordt vastgelegd dat het record een thesaurusrecord is:

- a) thesaurusrecord: pos. 1 **T**
- b) GOO-descriptor: pos. 2 **g**
- c) vrij muteerbaar is of niet: pos. 3 **x** (= vrij muteerbaar) **v** (= mutatiebescherming)

Invoer:

Alleen de hier beschreven coderingen zijn toegestaan.

Validatie:

- het is een verplicht veld
- het kmc is niet herhaalbaar
- alleen de beschreven codes mogen ingevoerd worden

Voorbeeld:

005 Tgx (nieuwe GOO-descriptor die nog niet is goedgekeurd)

005 Tgv (GOO-descriptor met mutatiebescherming)

Toelichting:

Bij het invoeren van een nieuwe descriptor wordt op positie 3 een 'x' ingevuld. Hoewel de inhoud van de descriptor dan nog muteerbaar is, dienen andere gebruikers zich hiervan te onthouden.

Het autoriseren van een nieuwe descriptor geschiedt achteraf door de Coördinator GOO, de leden van de Beheerscommissie of de thesaurusbeheerders. Daarbij wordt de 'x' veranderd in een 'v'. Eventuele wensen tot mutatie van bestaande descriptoren dienen bij de Coördinator ingediend te worden.

KMC 009: SOORTINDICATOREN

Betekenis:

De soortindicator van een thesaurusrecord geeft aan tot welk type de descriptor behoort.

De volgende indicatoren worden in de GTT gebruikt:

0 = gewone descriptor (zaaknaam)

1 = geografische descriptor

2 = corporatiennaam

3 = titel van een auteurswerk, anonieme publicatie, seriële publicatie, schilderij, beeldhouwwerk, e.d.

4 = vormdescriptor

5 = genredescriptor

6 = unica

7 = periodeaanduiding

Invoer:

Alleen de hierboven vermelde indicatoren mogen worden ingevoerd, en wel op de eerste positie van kmc 009.

Validatie:

- voor het systeem is het geen verplicht veld. Binnen GOO is echter afgesproken in ieder geval de eerste positie van kmc 009 in te vullen.

- het kmc is niet herhaalbaar

Voorbeelden:

1. 009 0 (= zaaknaam)

2. 009 3 (= titel van auteurswerk)

Toelichting:

Op basis van de indicatoren kan een bepaalde categorie descriptoren geprint worden. Voor het beheer van de GTT is dat van belang.

KMC 160: GOO-DESCRIPTOR

Betekenis:

Kmc 160 wordt gebruikt om de primaire descriptor in de GTT op te nemen.

Invoer:

De descriptor wordt in de volgorde van de natuurlijke taal ingevoerd.

Validatie:

- het is een verplicht veld
- het kmc is niet herhaalbaar
- maximale lengte is 500 posities

Voorbeelden:

1. 160 Cultuurlandschappen
2. 160 Verenigde Staten
3. 160 Franse \$Revolutie
4. 160 De @Volkskrant (krant)

Richtlijnen:

Zie hoofdstuk 4. en 5. van deze handleiding.

Toelichting:

Nieuwe invoer dient direct aan de lokale coördinator gemeld te worden.

In het GGC kan op kmc 160 worden gezocht.

KMC 161: GOO-DESCRIPTOR (Engelse vertaling)

Betekenis:

Kmc 161 wordt gebruikt om de Engelse vertaling van de primaire descriptor in de GTT op te nemen.

Invoer:

De descriptor wordt in de volgorde van de natuurlijke taal ingevoerd.

Validatie:

- het is een verplicht veld
- het kmc is niet herhaalbaar
- maximale lengte is 500 posities

Voorbeelden:

1. 161 Man-made landscapes
2. 161 United States
3. 161 French \$Revolution
4. 161 De @Volkskrant (newspaper)

Richtlijnen:

Zie hoofdstukken 5.1 en 5.3.10 van deze handleiding.

Toelichting:

Nieuwe invoer dient direct aan de lokale coördinator gemeld te worden.
In het GGC kan op kmc 161 worden gezocht.

KMC 260: EXTRA INGANG

Betekenis:

Kmc 260 wordt gebruikt om synoniemen van de primaire descriptor (kmc 160) in de GTT op te nemen.

Invoer:

De extra ingang wordt in de volgorde van de natuurlijke taal ingevoerd.

Validatie:

- het is geen verplicht veld
- het kmc kan herhaald worden

Voorbeeld:

160 EPA

260 European Productivity Agency

Richtlijnen:

Zie hoofdstuk 4.11 van deze handleiding.

Toelichting:

De structuur van kmc 260 is gelijk aan die van kmc 160.

In het GGC kan op kmc 260 worden gezocht.

KMC 261: EXTRA INGANG (Engelse vertaling)

Betekenis:

Kmc 261 wordt gebruikt om Engelstalige synoniemen van de primaire Engelstalige descriptor (kmc 161) in de GTT op te nemen.

Invoer:

De extra ingang wordt in de volgorde van de natuurlijke taal ingevoerd.

Validatie:

- het is geen verplicht veld
- het kmc kan niet herhaald worden

Voorbeelden:

260 Apostolische Stoel
261 Holy See

260 Heilige Stoel
260 Sancta Sedes
260 Sedes Apostolica
260 Vaticaan (bestuursinstelling)
261 Holy See

260 NATO
261 North Atlantic Treaty Organisation

Richtlijnen:

Zie de hoofdstukken 4.11. en 5.3.10 van deze handleiding

Toelichting:

De structuur van kmc 261 is gelijk aan die van kmc 161.
In het GGC kan op kmc 261 worden gezocht.

KMC 460: BREDERE TERM

Betekenis:

Kmc 460 wordt gebruikt om een descriptor te koppelen aan een bredere term. Door gebruik van dit kmc wordt een hiërarchische relatie gelegd tussen twee descriptoren.

Invoer:

Kmc 460 bestaat uit één element:

- PPN van een bredere term uit de GOO-trefwoordenthesaurus tussen uitroeptekens.

Validatie:

- het is geen verplicht veld
- het kmc kan herhaald worden, maar dit ligt niet voor de hand
- een PPN dient aanwezig te zijn
- het PPN wordt inhoudelijk gecontroleerd

Voorbeelden:

160 Arowak (volk)

460 !ppn!Indianen

160 Eilandjes van @Langerhans

460 !ppn!Pancreas

160 Parijs

460 !ppn!Frankrijk

Richtlijnen:

Zie hoofdstuk 4.12. en 5.7.13. van deze handleiding.

Indexeerdere voeren BT's van geografische namen direct in kmc 460; de overige BT's uitsluitend als voorstel in kmc 960. Feitelijke relaties worden gelegd door de Beheerscommissie of de thesaurusbeheerders.

Toelichting:

Bij het leggen van hiërarchische relaties hoeft alleen de verwijzing naar de bredere term zelf gelegd te worden. Bij de bredere term kan geen relatie gelegd worden naar één of meer nauwere term(en). Het systeem zorgt zelf voor deze relatie(s). Via de familiepresentatie kan men een overzicht krijgen van alle bredere en nauwere termen bij een descriptor.

Na het invoeren van het PPN van de bredere term in kmc 460 zorgt het systeem voor het presenteren van de inhoud van deze term.

KMC 470: VERWANTE TERM

Betekenis:

Kmc 470 wordt gebruikt om een descriptor te koppelen aan een verwante term.

Invoer:

Kmc 470 bestaat uit één element:

- PPN van een verwante term uit de GOO-trefwoordthesaurus tussen uitroeptekens.

Validatie:

- het is geen verplicht veld
- het kmc kan herhaald worden
- een PPN dient aanwezig te zijn
- het PPN wordt inhoudelijk gecontroleerd

Voorbeelden:

160 Turkije   160 Osmaanse Rijk

470 !ppn!Osmaanse Rijk   470 !ppn!Turkije

Richtlijnen:

Zie hoofdstuk 4.13. en 5.7.13. van deze handleiding.

Indexeerdere voeren RT's uitsluitend in als voorstel kmc 970; feitelijke relaties worden gelegd door de Beheerscommissie of de thesaurusbeheerders.

Toelichting:

Bij het leggen van relaties met verwante termen dienen de verwijzingen wederkerig gelegd te worden.

Via de familiepresentatie kan men een overzicht krijgen van alle verwante termen bij een descriptor.

Na het invoeren van het PPN van de verwante term in kmc 470 zorgt het systeem voor het presenteren van de inhoud van deze term.

KMC 600: ALGEMENE VERWIJZING

Betekenis:

De algemene verwijzing attendeert de gebruiker van de OPC erop, dat over een bepaald onderwerp (ook) referenties onder andere descriptoren zijn te vinden.

Invoer:

In kmc 600 wordt de algemene verwijzing als vrije tekst ingevoerd.

Validatie:

- het is geen verplicht veld
- het kmc kan herhaald worden

Voorbeeld:

160 Gletsjers

600 Zie ook onder de namen van de afzonderlijke gletsjers

Richtlijnen:

Zie hoofdstuk 5.7.14. van deze handleiding.

Toelichting:

Algemene verwijzingen worden met name gemaakt om de gebruiker erop te attenderen, dat de concrete gevallen van een bepaalde categorie gezocht moeten worden onder de namen ervan.

In het GGC kan niet gezocht worden op de inhoud van kmc 600.

KMC 650: REGIOCODE

Betekenis:

Kmc 650 wordt gebruikt om aan een geografische descriptor een regiocode te koppelen.

Invoer:

Kmc 650 bestaat uit één element:

- regiocode uit de CCK-tabel

Validatie:

- het is geen verplicht veld voor het PICA-systeem, maar dient bij geografische descriptoren wel altijd te zijn ingevuld.

Voorbeelden:

160 Leiden

650 4.210.110

160 Moskou

650 4.940

160 Osmaanse Rijk

650 2

Richtlijnen:

Zie hoofdstuk 5.7.15. en 8.2. van deze handleiding.

Toelichting:

Iedere geografische descriptor dient van één regiocode te worden voorzien. Wanneer zo'n geografisch trefwoord in een titelbeschrijving gebruikt wordt, dan wordt in het GGC ook de regiocode gepresenteerd.

Een overzicht van de CCK-regiocodes is te vinden in hoofdstuk 8 van deze handleiding.

In het GGC kan niet gezocht worden op de regiocode

KMC 797: PICA PRODUCTIENUMMER

Betekenis:

Het Pica Productienummer (PPN) is het unieke volgnummer van het record binnen de GGC-database.

Invoer:

Kmc 797 wordt bij invoer van een record door het systeem gegenereerd.

Toelichting:

Het PPN wordt nooit in het scherm gepresenteerd als kmc. Het PPN staat bovenaan, midden in het scherm. Het PPN is niet zichtbaar voor het publiek.

In het GGC kan gezocht worden op PPN.

KMC 9XX: SCOPE NOTE / BRON / TOELICHTING / SUGGESTIE BT/RT/NT

Betekenis:

Kmc 9XX kan verschillende soorten annotaties en toelichtingen op descriptoren bevatten.

Invoer:

De volgende Scope Notes kunnen worden opgenomen:

901: Algemene toelichting t.b.v. het publiek. Is verplicht bij indicator 3 voor titels van boeken/kunstwerken: het jaar van eerste uitgave

911: Bron van de descriptor. Het kmc is herhaalbaar

921: Toepassingsregels voor de indexeerdere of andere relevante opmerkingen, b.v.: Er bestaat nog een taal met dezelfde naam

929: Paraaf akkoord Beheerscommissie /GOO-thesaurusbeheer

960: Voorstel voor bredere term

970: Voorstel voor verwante term

980: Voorstel voor nauwere term

Validatie:

- Pica accepteert de invoer van de ontsluiting als 9XX niet is toegevoegd, maar kmc 911 (bron van de descriptor) dient bij alle descriptoren wel altijd te zijn ingevuld.

- het kmc is herhaalbaar, *ook* per volgnummer. Bij twee bronvermeldingen wordt tweemaal kmc 911 toegevoegd

NB Volgens de handleiding is kmc 911 bij nieuwe invoer verplicht.

Voorbeelden:

1. 901 Nederlands dagblad
2. 911 WP9
3. 921 Uitsluitend gebruiken voor letterkundige teksten

Richtlijnen:

Zie hoofdstuk 4.15.2. van deze handleiding.

Toelichting:

Alle toelichtingen zijn zichtbaar binnen de GTT.

Alleen kmc 90X is tevens zichtbaar in de OPC.

8. Geografische tabel

8.1. Toelichting

De geografische indeling in de hierna volgende tabel is ontleend aan de regiocodetabel van de Centrale Catalogus van Kaarten (CCK). Dit hiërarchische coderingssysteem is gebaseerd op de staatkundig-administratieve indeling van de wereld. De volledige tabel benoemt alle subnationale eenheden. De tabel, die voor GOO wordt gebruikt, gaat niet verder dan het nationale niveau, met uitzondering van Nederland. Er is uitgegaan van de volledige CCK-tabel van januari 1991. De indeling van Oost-Europa geeft de staatkundige situatie weer van 1 januari 1993.

De hoofdindeling is als volgt:

- 0 Imaginaire wereld(en)
- 1 Ruimte buiten de aarde
- 2 Aarde (als geheel)
- 3 Oceanen en zeeën
- 4 Europa
- 5 Azië
- 6 Afrika
- 7 Amerika
- 8 Oceanië
- 9 Antarctica

De code bestaat uit maximaal drie cijfergroepen die door een punt worden gescheiden.

Het eerste cijfer benoemt het werelddeel: 4 = Europa

Een volgend groepje van drie cijfers benoemt het land: 4.210 = Nederland

Het laatste groepje van drie cijfers benoemt het subnationale niveau: 4.210.450 = Limburg

Groepen van provincies of landen worden ook met drie cijfergroepen gecodeerd. In de complete CCK-tabel wordt voor de benoeming van de opgenomen gebieden gebruik gemaakt van de lokaal gangbare benamingen. Ten behoeve van GOO zijn de geografische eenheden benoemd volgens de richtlijnen in hoofdstuk 5.7.

8.2. Gebruik

Voor het coderen van een gebied wordt in de tabel de kleinste eenheid opgezocht waarbinnen dit gebied volledig past. De bij deze eenheid vermelde regiocode dient binnen GOO gebruikt te worden. De regiocode wordt vastgelegd bij de geografische descriptor in de GTT. De tabel geeft de huidige staatkundige indeling. Voor het indelen van niet meer bestaande gebieden dient men dezelfde methode toe te passen om de juiste regiocode te vinden.

Voorbeelden:

Amsterdam ligt in Noord-Holland: 4.210.150

Pruisen ligt in Midden-Europa: 4.400

Gebieden die zich in meer dan één werelddeel bevinden, krijgen geen dubbele code, maar worden op 'Aarde (als geheel)' ingedeeld. Een gebied dat zich over meerdere landen uitstrekt krijgt de dichtstbijzijnde overkoepelende code.

Voorbeelden:

Islamitische wereld: 2

Romeinse Rijk: 2

Benelux: 4.200

Het invullen van de regiocode binnen GOO (in de geografische descriptor) en CvC (in de titelbeschrijving) heeft vooralsnog alleen een functie ten behoeve van CvC.

0 Imaginaire wereld(en)

1 Ruimte buiten de aarde

2 Aarde (*als geheel*)

3 Oceanen en zeeën

3.000 Noordelijke IJszee

3.010 Noordelijke IJszee (*oostelijk deel*)

3.011 Barentszee

3.012 Witte Zee

3.013 Karische Zee

3.014 Laptewzee

3.015 Oostsiberische Zee

3.020 Noordelijke IJszee (*westelijk deel*)

3.021 Tsjoeektsjenzee

3.022 Beaufortzee

3.023 Noordwestelijke passages

3.024 Baffinbaai

3.025 Lincolnzee

3.100 Atlantische Oceaan

3.110 Noordoostelijke Atlantische Oceaan

3.111 Groenlandzee

3.112 Noorse Zee

3.113 Noordzee

3.114 Skagerrak

3.115 Kattegat, Sont en Belten

3.116 Oostzee, Botnische Golf, Finse Golf en Golf van Riga

3.117 Binnenzeeën van de Westkust van Schotland

3.118 Ierse Zee en Saint George's Kanaal

3.119 Kanaal van Bristol

3.120 Keltische Zee

3.121 Het Kanaal

3.122 Golf van Biskaje

3.123 Middellandse Zee

3.124 Zee van Marmara

3.125 Zwarte Zee

3.126 Zee van Azow

3.127 Golf van Guinee

3.130 Zuidoostelijke Atlantische Oceaan

3.150 Zuidwestelijke Atlantische Oceaan

3.151 Río de la Plata

3.170 Noordwestelijke Atlantische Oceaan

3.171 Caribische Zee

3.172 Golf van Mexico

3.173 Fundybaai

3.174 Saint Lawrencebaai

3.175 Labradorzee

3.176 Straat Davis

3.177 Straat Hudson

3.178 Hudsonbaai

3.200 Indische Oceaan

- 3.210 Noordoostelijke Indische Oceaan
- 3.211 Golf van Bengalen
- 3.212 Andamanse Zee
- 3.213 Straat Malakka

- 3.230 Zuidoostelijke Indische Oceaan
- 3.231 Grote Australische Golf

- 3.250 Zuidwestelijke Indische Oceaan

- 3.270 Noordwestelijke Indische Oceaan
- 3.271 Straat Moçambique
- 3.272 Golf van Suez
- 3.273 Golf van Akaba
- 3.274 Rode Zee
- 3.275 Golf van Aden
- 3.276 Arabische Zee
- 3.277 Golf van Oman
- 3.278 Perzische Golf
- 3.279 Laccadivensee

3.300 Grote Oceaan

- 3.310 Noordoostelijke Grote Oceaan
- 3.311 Golf van Alaska
- 3.312 Kustwateren van Zuidoost-Alaska en Brits Columbia
- 3.313 Golf van California

- 3.330 Zuidoostelijke Grote Oceaan

- 3.350 Zuidwestelijke Grote Oceaan
- 3.351 Straat Bass
- 3.352 Tasmanzee
- 3.353 Koraalzee
- 3.354 Solomonzee
- 3.355 Bismarckzee
- 3.356 Wateren van de Oostindische Archipel

- 3.370 Noordwestelijke Grote Oceaan
- 3.371 Straat Singapore
- 3.372 Golf van Thailand
- 3.373 Zuidchinese Zee
- 3.374 Filipijnzee
- 3.375 Japanse Binnensee
- 3.376 Oostchinese Zee
- 3.377 Gele Zee
- 3.378 Japanse Zee
- 3.379 Zee van Ochotsk
- 3.380 Beringzee

4 Europa

4.000 Noord-Europa

- 4.010 IJsland
- 4.020 Noorwegen
- 4.030 Jan Mayen
- 4.040 Spitsbergen
- 4.050 Zweden
- 4.060 Finland
- 4.070 Denemarken
(voor Groenland zie 7.110)
- 4.080 Faerøer

4.100 Baltische staten

- 4.110 Estland
- 4.120 Letland
- 4.130 Litouwen

4.200 West-Europa

- 4.210 Nederland
  - 4.210.100 Noordwest-Nederland
  - 4.210.110 Zuid-Holland (*provincie*)
  - 4.210.150 Noord-Holland (*provincie*)
  - 4.210.200 Noordoost-Nederland
    - 4.210.210 Friesland (*provincie*)
    - 4.210.230 Groningen (*provincie*)
    - 4.210.250 Drente (*provincie*)
    - 4.210.270 Overijssel (*provincie*)
  - 4.210.300 Midden-Nederland
    - 4.210.310 Gelderland (*provincie*)
    - 4.210.330 Flevoland (*provincie*)
    - 4.210.350 Utrecht (*provincie*)
  - 4.210.400 Zuid-Nederland
    - 4.210.410 Zeeland (*provincie*)
    - 4.210.430 Noord-Brabant (*provincie*)
    - 4.210.450 Limburg (*provincie*)
- 4.220 België
- 4.230 Luxemburg
- 4.240 Verenigd Koninkrijk
- 4.250 Isle of Man
- 4.260 Kanaaleilanden
- 4.270 Ierland
- 4.280 Frankrijk
- 4.290 Monaco

4.400 Midden-Europa

- 4.415 Duitsland
- 4.430 Polen
- 4.435 Tsjechië
- 4.445 Slowakije
- 4.450 Hongarije
- 4.460 Oostenrijk
- 4.470 Liechtenstein
- 4.480 Zwitserland

- 4.600 Zuidwest-Europa**
- 4.610 Portugal
(voor de Madeira-archipel zie 6.115)
- 4.620 Azoren
- 4.630 Spanje
(voor de Canarische eilanden zie 6.105)
(voor de Spaanse bezittingen in Noord-Afrika zie 6.110)
- 4.640 Gibraltar
- 4.650 Andorra
- 4.660 Italië
- 4.670 San Marino
- 4.680 Vaticaanstad
- 4.690 Malta
- 4.800 Zuidoost-Europa**
(voor Turkije zie 5.205)
- 4.810 Roemenië
- 4.815 Slovenië
- 4.820 Kroatië
- 4.825 Bosnië-Herzegovina
- 4.865 Joegoslavië (nog niet erkende republieken)
- 4.870 Albanië
- 4.880 Bulgarije
- 4.890 Griekenland
- 4.900 Noordoost-Europa**
(Europees deel van de voormalige U.S.S.R., minus de Baltische staten)
(voor de Baltische staten zie 4.100)
- 4.935 Rusland (als geheel)
- 4.940 Rusland (Europees deel)
(voor Aziatisch Rusland zie 5.110)
- 4.950 Oekraïne
- 4.955 Moldavië
- 4.960 Wit-Rusland
- 4.980 Georgië
- 4.985 Armenië
- 4.990 Azerbaidzjan
- 5 Azië**
- 5.100 Noord-Azië**
(Aziatisch deel van de voormalige U.S.S.R.)
- 5.110 Rusland (Aziatisch deel)
(voor Rusland als geheel zie 4.935)
(voor Europees Rusland zie 4.940)
- 5.120 Kazachstan
- 5.130 Kirgizië
- 5.140 Tadzjikistan
- 5.150 Oezbekistan
- 5.160 Toerkmenistan

5.200	Zuidwest-Azië
5.205	Turkije
5.210	Cyprus
5.215	Syrië
5.220	Libanon
5.225	Israël
5.230	Jordanië
5.235	Irak
5.240	Iran
5.245	Kuweit
5.250	Saudi-Arabië
5.255	Jemen
5.265	Oman
5.270	Verenigde Arabische Emiraten
5.275	Katar
5.280	Bahrein
5.285	Neutrale zones
5.300	Oost-Azië
5.310	China
5.340	Taiwan
5.350	Mongolië
5.360	Noord-Korea
5.370	Zuid-Korea
5.380	Japan
5.390	Hongkong
5.395	Macau
5.400	Zuid-Azië
	<i>(voor het Brits Territorium in de Indische Oceaan zie 6.660)</i>
5.410	Afganistan
5.420	Pakistan
5.430	India
5.440	Maldiven
5.450	Sri Lanka
5.460	Nepal
5.470	Bhutan
5.480	Bangladesh
5.500	Zuidoost-Azië
5.510	Burma
5.520	Thailand
5.530	Laos
5.540	Cambodja (Kampuchea)
5.550	Viëtnam
5.560	Maleisië
5.565	Brunei
5.570	Singapore
5.580	Indonesië
5.590	Filipijnen
5.595	Cocoseilanden (Keelingeilanden)
5.596	Christmaseiland

6 Afrika

6.100 Noord-Afrika

- 6.105 Canarische Eilanden
- 6.110 Spaanse bezittingen in Noord-Afrika
- 6.115 Madeira-archipel
- 6.120 Marokko
- 6.125 Algerije
- 6.130 Tunesië
- 6.135 Libië
- 6.140 Egypte

7.200 West-Afrika

- 6.205 Kaapverdië
- 6.210 Mauritanië
- 6.215 Senegal
- 6.220 Gambia
- 6.225 Guinee-Bissau
- 6.230 Guinee
- 6.235 Sierra Leone
- 6.240 Liberia
- 6.245 Ivoorkust
- 6.250 Mali
- 6.255 Burkina (Burkina Faso)
- 6.260 Ghana
- 6.265 Togo
- 6.270 Benin
- 6.275 Nigeria
- 6.280 Niger
- 6.285 Westelijke Sahara

6.300 Midden-Afrika

- 6.305 Tsjaad
- 6.310 Centrafrika (Centraalafrikaanse Republiek)
- 6.315 Kameroen
- 6.320 Equatoriaal Guinea
- 6.325 São Tomé en Príncipe
- 6.330 Gabon
- 6.335 Kongo
- 6.340 Zaire
- 6.345 Rwanda
- 6.350 Burundi

6.400 Noordoost-Afrika

- 6.405 Sudan
- 6.410 Ethiopië
- 6.415 Djibouti
- 6.420 Somalia

6.500 Oost-Afrika

- 6.505 Uganda
- 6.510 Kenya
- 6.515 Tanzania

6.600	Zuidelijk Afrika
6.605	Saint Helena
6.610	Angola
6.615	Zambia
6.620	Malawi
6.625	Moçambique
6.630	Madagaskar
6.635	Comoren
6.640	Mayotte
6.645	Seychellen
6.650	Mauritius
6.655	Réunion
6.660	Brits Territorium in de Indische Oceaan
6.665	Namibië
6.670	Botswana
6.675	Zimbabwe
6.680	Zuid-Afrika
6.685	Lesotho
6.690	Swaziland

7 Amerika

7.100	Noord-Amerika
7.110	Groenland
7.120	Canada
7.140	Saint-Pierre et Miquelon
7.150	Verenigde Staten (voor Hawaii zie 8.305)
7.160	Alaska
7.170	Bermuda

7.300	Midden-Amerika
7.310	Mexico
7.320	Belize
7.330	Guatemala
7.340	Honduras
7.350	El Salvador
7.360	Nicaragua
7.370	Costa Rica
7.380	Panama
7.390	Panama Kanaal Zone

7.400	Caribisch gebied
7.410	Grote Antillen
7.411	Cuba
7.413	Jamaica
7.415	Haïti
7.417	Dominicaanse Republiek
7.419	Puerto Rico
7.421	Caymaneilanden
7.423	Navassa
7.431	Bahama's
7.433	Turks en Caicoseilanden
7.441	Amerikaanse Virgineilanden (Amerikaanse Maagdeneilanden)
7.443	Britse Virgineilanden (Britse Maagdeneilanden)

- 7.450   Kleine Antillen
- 7.451   Sint Christopher (Saint Kitts) en Nevis
- 7.453   Anguilla
- 7.454   Antigua en Barbuda
- 7.457   Montserrat
- 7.461   Guadeloupe
- 7.464   Dominica
- 7.467   Martinique
- 7.471   Sint Lucia
- 7.474   Sint Vincent en de Grenadines
- 7.477   Barbados
- 7.481   Grenada
- 7.483   Aruba
- 7.484   Nederlandse Antillen
                  (voor het Franse deel van Sint-Maarten zie 7.461)
- 7.491   Trinidad en Tobago

7.600   Zuid-Amerika

- 7.605   Colombia
- 7.610   Venezuela
- 7.615   Guyana
- 7.620   Suriname
- 7.625   Frans Guyana
- 7.630   Brazilië
- 7.635   Ecuador
- 7.640   Peru
- 7.645   Bolivia
- 7.650   Chili
                  (voor Paaseiland zie 8.395)
- 7.655   Argentinië
- 7.660   Uruguay
- 7.665   Paraguay
- 7.670   Falklandeilanden (Islas Malvinas)

8   Oceanië

8.000   Australië en Nieuw-Zeeland

- 8.010   Australië
                  (voor de Cocoseilanden zie 5.5950)
                  (voor Christmaseiland zie 5.596)
- 8.020   Nieuw-Zeeland

8.100   Melanesië

- 8.110   Papua Nieuw-Guinea
- 8.120   Nauru
- 8.130   Solomoneilanden
- 8.140   Vanuatu
- 8.150   Nieuw-Caledonië
- 8.160   Fiji

8.200   Micronesië

- 8.210   Belau (Palau)
- 8.220   Marshalleilanden
- 8.225   Federale Staten van Micronesië
- 8.230   Noordelijke Marianen
- 8.250   Guam
- 8.290   Wake

- 8.300 Polynesië**
8.305 Hawaii
8.310 Midway-eilanden
8.315 Johnston en Sand
8.320 Baker en Howland
8.325 Jarvis, Palmyra en Kingmanrif
8.330 Tuvalu
8.335 Kiribati
8.340 Wallis en Futuna
8.345 Tonga
8.350 Samoa (West-Samoa)
8.355 Amerikaans Samoa
8.360 Tokelau
8.365 Cookeilanden
8.370 Niue
8.375 Frans Polynesië
8.380 Pitcairn
8.395 Paaseiland

9 Antarctica

(voor de Chileense territoria zie 7.650)
(voor de Argentijnse territoria zie 7.655)

9.100 Noorse territoria in Antarctica

- 9.110 Koningin Maudland
9.120 Bouvet
9.130 Peter I Eiland

9.200 Australische territoria in Antarctica

- 9.210 Australisch Zuidpool Gebied
9.220 Heard en MacDonaldeilanden
9.230 Macquarie-eilanden

9.300 Franse Zuidelijke en Antarctische territoria

- 9.310 Adelieland
9.320 Crozeteilanden
9.330 Kerguelen
9.340 Nieuw-Amsterdameiland
9.350 Sint Paul

9.400 Nieuwzeelandse territoria in Antarctica

- 9.410 Ross Onderhorigheid
9.420 Balleny-eilanden
9.430 Scotteiland

9.500 Brits Antarctisch territorium

- (voor de Falklandeilanden zie 7.670)*
9.510 Zuid-Shetlandeilanden
9.520 Zuid-Orkney-eilanden
9.530 Zuid-Sandwicheilanden
9.540 Zuid-Georgië

9.600 Zuidafrikaanse territoria in Antarctica

- 9.610 Prince Edwardeilanden
9.620 Marioneiland

9. Lijst van vormdescriptoren

De vormdescriptoren zijn opgenomen in de GOO-trefwoordthesaurus en daarin voorzien van de nodige relaties, extra ingangen en waar nodig aanwijzingen voor het gebruik ervan. Alleen deze vormdescriptoren mogen binnen GOO gebruikt worden. De regelgeving voor het gebruik is te vinden in hoofdstuk 5.4. van de handleiding. Indien van toepassing is het toegestaan om meer dan één vormdescriptor aan een titelbeschrijving toe te kennen. In de hierbij gaande lijst zijn de toegestane vormdescriptoren vetgedrukt en voorzien van het te gebruiken ppn.

Adresboeken (vorm)

PPN: 088141322

Engelse descriptor: Directories (form)

Bredere term: !088144143!Naslagwerken (vorm)

Verwante term: !088144127!Naamlijsten (vorm)

Toelichting: Naslagwerken met alfabetisch of systematisch geordende adresgegevens van instellingen; voor personen wordt Naamlijsten (vorm) gebruikt.

Adviezen (vorm)

PPN: 088141403

Engelse descriptor: Advices (form)

Extra ingang: Preadviezen (vorm)

Extra ingang: Beleidsadviezen (vorm)

Afkortingen (vorm)

PPN: 088141446

Engelse descriptor: Abbreviations (form)

Extra ingang: Acroniemen (vorm)

Antiquariaatscatalogi (vorm)

PPN: 088141489

Engelse descriptor: Antiquarian catalogue

Bredere term: !088142264!Catalogi (vorm)

Toelichting: Catalogi van publicaties en handschriften die een antiquariaat in voorraad heeft

Archiefinventarissen (vorm)

PPN: 088141519

Verwante term: !088142264!Catalogi (vorm)

Atlassen (vorm)

PPN: 088141551

Engelse descriptor: Atlases (form)

Extra ingang: Kadastrale atlassen (vorm)

Extra ingang: Schoolatlassen (vorm)

Extra ingang: Sterrenatlassen (vorm)

Verwante term: !088143554!Kaarten (vorm)

Beeldwoordenboeken (vorm)

PPN: 078446538

Engelse descriptor: Visual dictionaries (form)

Bredere term: !088145425!Woordenboeken (vorm)

Besluiten (vorm)

PPN: 088141608

Engelse descriptor: Decisions (form)

Extra ingang: Resoluties (vorm)

Bewerkingen (vorm)

PPN: 088141632

Engelse descriptor: Adaptions (form)

Verwante term: !088145166!Vertalingen (vorm)

Toelichting: Alleen gebruiken bij literaire genres

Bibliografieën van bibliografieën (vorm)

PPN: 088141691

Engelse descriptor: Bibliographies of bibliographies (form)

Verwante term: !088141659!Bibliografieën (vorm)

Bibliografieën (vorm)

PPN: 088141659

Engelse descriptor: Bibliographies (form)

Extra ingang: Citaatindexen (vorm)

Verwante term: !088141756!Bibliotheekcatalogi (vorm)

Verwante term: !088143805!Literatuurgidsen (vorm)

Toelichting: Ook te gebruiken voor lijsten van handschriften

Bibliotheekcatalogi (vorm)

PPN: 088141756

Engelse descriptor: Library catalogs (form)

Bredere term: !088142264!Catalogi (vorm)

Verwante term: !088141659!Bibliografieën (vorm)

Extra ingang: Aanwinstenlijsten (vorm)

Biografieën (vorm)

PPN: 088141799

Engelse descriptor: Biographies (form)

Verwante term: !088141845!Biografische woordenboeken (vorm)

Verwante term: !088144194!Necrologieën (vorm)

Verwante term: !08814433X!Persoonsbibliografieën (vorm)

Extra ingang: Levensbeschrijvingen (vorm)

Extra ingang: Heiligenlevens (vorm)

Biografische woordenboeken (vorm)

PPN: 088141845

Engelse descriptor: Biographical dictionaries (form)

Bredere term: !088144143!Naslagwerken (vorm)

Verwante term: !088141799!Biografieën (vorm)

Bloemlezingen (vorm)

PPN: 078455723

Engelse descriptor: Anthologies (form)

Toelichting: Alleen gebruiken voor bloemlezingen van literaire teksten.

Boekhandelscatalogi (vorm)

PPN: 08814285X

Engelse descriptor: Publisher's catalogues (form)

Extra ingang: Fondscatalogi (vorm)

Extra ingang: Uitgeverscatalogi (vorm)

Extra ingang: Voorraadcatalogi (vorm)

Bredere term: !088142264!Catalogi (vorm)

Toelichting: Lijsten van publicaties die bij een boekhandel, uitgever of combinatie van uitgevers uit voorraad leverbaar zijn.

Toelichting: Voor catalogi van andere producten, gebruik: Handelscatalogi (vorm)

Toelichting: Vermeld in kmc 540X de boekhandel, uitgever (eventueel de inhoud) of in kmc 542X het land, waarop de catalogus betrekking heeft.

Brieven (vorm)

PPN: 088142167

Engelse descriptor: Letters (form)

Extra ingang: Briefwisselingen (vorm)

Bronnen (vorm)

PPN: 088142175

Engelse descriptor: Sources (form)

Verwante term: !088143732!Kronieken (vorm)

Extra ingang: Informatiebronnen (vorm)

Extra ingang: Oorkonden (vorm)

Casestudies (vorm)

PPN: 08814223X

Engelse descriptor: Case studies (form)

Extra ingang: Gevalsstudies (vorm)

Catalogi (vorm)

PPN: 088142264

Engelse descriptor: Catalogs (form)

Verwante term: !088141519!Archiefinventarissen (vorm)

Extra ingang: Inventarissen (vorm)

Centrale catalogi (vorm)

PPN: 088142310

Engelse descriptor: Central catalogs (form)

Verwante term: !088142264!Catalogi (vorm)

Extra ingang: Nationale catalogi (vorm)

Toelichting: Gebruiken voor catalogi van boeken of handschriften aanwezig in een bepaald land, regio of plaats

Chronologische overzichten (vorm)

PPN: 110999274

Engelse descriptor: Chronological surveys (form)

Citaten (vorm)

PPN: 088142329

Engelse descriptor: Quotations (form)

Extra ingang: Uitspraken (vorm)

Classificaties (vorm)

PPN: 08814237X

Engelse descriptor: Classifications (form)

Verwante term: !088145026!Thesauri (vorm)

Commentaren (vorm)

PPN: 088142418

Engelse descriptor: Commentaries (form)

Concordanties (vorm)

PPN: 088142434

Engelse descriptor: Concordances (form)

Verwante term: !088144666!Registers (vorm)

Toelichting: Alfabetisch register van in het oeuvre van een auteur of in een anoniem werk voorkomende woorden met opgave van de vindplaatsen en hun context

Congressen (vorm)

PPN: 088142469

Engelse descriptor: Congresses (form)

Extra ingang: Conferenties (vorm)

Extra ingang: Symposia (vorm)

Curiosa (vorm)

PPN: 088142493

Engelse descriptor: Curiosa (form)

Dagboeken (vorm)

PPN: 088142523

Engelse descriptor: Diaries (form)

Extra ingang: Notitieboeken (vorm)

Verwante term: !088141578!Herinneringen (vorm)

Discografieën (vorm)

PPN: 088142558

Engelse descriptor: Discographies (form)

Bredere term: !088141659!Bibliografieën (vorm)

Discussies (vorm)

PPN: 088142582

Engelse descriptor: Discussions (form)

Verwante term: !088144399!Polemieken (vorm)

Extra ingang: Debatten (vorm)

Extra ingang: Parlementaire debatten (vorm)

Encyclopedieën (vorm)

PPN: 088142620

Engelse descriptor: Encyclopedias (form)

Bredere term: !088144143!Naslagwerken (vorm)

Verwante term: !088145425!Woordenboeken (vorm)

Toelichting: Beschrijvende en voorlichtende woordenboeken voor alle terreinen van wetenschap, kunst en maatschappij, of een onderdeel daarvan bestaande uit afzonderlijke artikelen die alfabetisch of systematisch zijn geordend.

Enquêtes (vorm)

PPN: 088142663

Engelse descriptor: Surveys (form)

Feestbundels (vorm)

PPN: 088142817

Engelse descriptor: Festschrifts (form)

Bredere term: !088142957!Gelegenheidsuitgaven (vorm)

Verwante term: !088143341!Herdenkingsbundels (vorm)

Extra ingang: Libri amicorum (vorm)

Extra ingang: Huldebundels (vorm)

Toelichting: Verzamelwerken aangeboden aan in wetenschap of maatschappij vooraanstaande personen bij hun jubileum of afscheid.

Filmografieën (vorm)

PPN: 088142833

Engelse descriptor: Cinematographies (form)

Bredere term: !088141659!Bibliografieën (vorm)

Toelichting: Betreft ook videofilms

Frequentiewoordenboeken (vorm)

PPN: 088142906

Engelse descriptor: Frequency dictionary (form)

Bredere term: !088145425!Woordenboeken (vorm)

Gebedenboeken (vorm)

PPN: 128022906

Engelse descriptor: Prayer books (form)

Gelegenheidsuitgaven (vorm)

PPN: 088142957

Engelse descriptor: Special publications (form)

Extra ingang: Feestbundels (instellingen) (vorm)

Extra ingang: Gedenkboeken (vorm)

Extra ingang: Gelegenheidsbundels (vorm)

Toelichting: Publicaties die zijn samengesteld ter gelegenheid van een bepaalde gebeurtenis, zoals een jubileum, een feest of een herdenking.

Genealogieën (vorm)

PPN: 088143171

Engelse descriptor: Genealogies (form)

Extra ingang: Geslachtsregisters (vorm)

Extra ingang: Kwartierstaten (vorm)

Extra ingang: Parentelen (vorm)

Extra ingang: Stambomen (vorm)

Extra ingang: Stamreeksen (vorm)

Geschiedenis (vorm)

PPN: 088143147

Engelse descriptor: History (form)

Toelichting: Alleen te gebruiken om een historische benadering van een onderwerp aan te geven in gevallen waar het gebruik van jaartallen of anderszins een periodeaanduiding niet zinvol is.

Gidsen (vorm)

PPN: 088143201

Engelse descriptor: Guides (form)

Extra ingang: Determinatiewerken (vorm)

Extra ingang: Handleidingen (vorm)

Extra ingang: Laboratoriumhandboeken (vorm)

Extra ingang: Onderzoeksgidsen (vorm)

Extra ingang: Voorlichtingsboeken (vorm)

Extra ingang: Veldgidsen (vorm)

Bredere term: !088144143!Naslagwerken (vorm)

Grammatica's (vorm)

PPN: 078524962

Engelse descriptor: Grammars (form)

Extra ingang: Taalbeschrijvingen (vorm)

Toelichting: ALLEEN gebruiken als vormdescriptor. Gebruik de descriptor Grammatica voor publicaties over grammatica.

Handboeken (vorm)

PPN: 088143252

Engelse descriptor: Textbooks (form)

Bredere term: !088144143!Naslagwerken (vorm)

Toelichting: Werken waarin een stelselmatige samenvatting wordt gegeven van een tak van wetenschap.

Handelscatalogi (vorm)

PPN: 167251678

Engelse descriptor: Trade lists (form)

Extra ingang: Bestelcatalogi (vorm)

Extra ingang: Prijscouranten (vorm)

Extra ingang: Fabrikantencatalogi (vorm)

Extra ingang: Prijslijsten (vorm)

Bredere term: !088142264!Catalogi (vorm)

Toelichting: Catalogi uitgegeven door een fabrikant of één of meer handelsondernemingen met een overzicht van de verkrijgbare producten (en hun prijzen)

Toelichting: Voor voorraadcatalogi van publicaties, gebruik: Boekhandelscatalogi (vorm)

Toelichting: Vermeld in kmc 540X de betreffende fabrikant of de producten waarop de catalogus betrekking heeft

Handschriften (vorm)

PPN: 088143309

Engelse descriptor: Manuscripts (form)

Extra ingang: Autografen (vorm)

Extra ingang: Facsimiles van handschriften (vorm)

Extra ingang: Manuscripten (vorm)

Verwante term: !173857973!Typoscripten (vorm)

Toelichting: ALLEEN gebruiken voor facsimile's van handschriften, NIET voor elke uitgave van een tekst die oorspronkelijk in handschrift is overgeleverd

Herdenkingsbundels (vorm)

PPN: 088143341

Engelse descriptor: Commemorative publications (form)

Bredere term: !088142957!Gelegenheidsuitgaven (vorm)

Verwante term: !088142817!Feestbundels (vorm)

Extra ingang: Gedenkbundels (vorm)

Toelichting: Verzamelwerken verschenen na het overlijden van de geëerde persoon.

Herinneringen (vorm)

PPN: 088141578

Engelse descriptor: Memoirs (form)

Extra ingang: Autobiografieën (vorm)

Extra ingang: Jeugdherinneringen (vorm)

Extra ingang: Memoires (vorm)

Bredere term: !088141799!Biografieën (vorm)

Verwante term: !088142523!Dagboeken (vorm)

Historische atlassen (vorm)

PPN: 097864544

Engelse descriptor: Historical atlases (form)

Bredere term: !088141551!Atlassen (vorm)

Extra ingang: Geschiedkundige atlassen (vorm)

Informatiebladen (vorm)

PPN: 088143376

Engelse descriptor: Information bulletins (form)

Extra ingang: Mededelingenbladen (vorm)

Toelichting: Tijdschriften uitgegeven door of vanwege een bepaalde organisatie met korte verslagen over de werkzaamheden en/of officiële en bestuurlijke informatie.

Inscripties (vorm)

PPN: 112192254

Engelse descriptor: Inscriptions (form)

Toelichting: Tekstuitgaven van in steen, metaal of ander hard materiaal gebeitelde of gegraveerde opschriften.

Interculturele vergelijkingen (vorm)

PPN: 088143406

Engelse descriptor: Intercultural comparisons (form)

Extra ingang: Cross-culturele vergelijkingen (vorm)

Extra ingang: Cultuurvergelijkingen (vorm)

Toelichting: Vergelijkende studies over bepaalde verschijnselen die bij verschillende culturen worden beschreven.

Interviews (vorm)

PPN: 088143449

Engelse descriptor: Interviews (form)

Extra ingang: Vraaggesprekken (vorm)

Toelichting: Teksten of verslagen van interviews.

Jaarboeken (vorm)

PPN: 097864927

Engelse descriptor: Yearbooks (form)

Verwante term: !08814349X!Jaarverslagen (vorm)

Toelichting: Seriële publicaties die eenmaal per jaar verschijnen.

Jaarverslagen (vorm)

PPN: 08814349X

Engelse descriptor: Annual reports (form)

Verwante term: !097864927!Jaarboeken (vorm)

Extra ingang: Jaaroverzichten (vorm)

Toelichting: Jaarlijks verschijnende verslagen van de resultaten en/of werkzaamheden van een organisatie.

Jurisprudentie (vorm)

PPN: 08814352X

Engelse descriptor: Jurisprudence (form)

Extra ingang: Arresten (vorm)

Extra ingang: Rechtspraak (vorm)

Kaarten (vorm)

PPN: 088143554

Verwante term: !088141551!Atlassen (vorm)

Extra ingang: Panoramakaarten (vorm)

Extra ingang: Plattegronden (vorm)

Extra ingang: Topografische kaarten (vorm)

Extra ingang: Wandkaarten (vorm)

Extra ingang: Wegenkaarten (vorm)

Engelse descriptor: Maps (form)

Toelichting: Wordt alleen gebruikt voor kaarten die als 'boek' worden gecatalogiseerd.

Kampioenschappen (vorm)

PPN: 088143627

Engelse descriptor: Championships (form)

Extra ingang: Wereldkampioenschappen (vorm)

Verwante term: !088145034!Toernooien (vorm)

Toelichting: Verslagen van schaak- en damkampioenschappen.

Toelichting: ALLEEN gebruiken voor schaak- en damkampioenschappen; gebruik voor publicaties over andere kampioenschappen 'Kampioenschappen', eventueel gecombineerd met 'Overzichten (vorm)'

Kinderboeken (vorm)

PPN: 088143635

Engelse descriptor: Children's books (form)

Extra ingang: Jeugdboeken (vorm)

Toelichting: Uitsluitend te gebruiken voor non-fictie. Voor verhalende kinderboeken dienen genredescriptoren te worden gebruikt. Vgl. Kinderverhalen (teksten), Kinderliedjes (teksten), Kindertoneelstukken (teksten) of Kindergedichten (teksten)

Kranten (vorm)

PPN: 088143708

Engelse descriptor: Newspapers (form)

Extra ingang: Dagbladen (vorm)

Extra ingang: Nieuwsbladen (vorm)

Toelichting: Alleen te gebruiken voor algemene dagbladen die verder niet met een onderwerpsdescriptor kunnen worden aangeduid

Kronieken (vorm)

PPN: 088143732

Engelse descriptor: Chronicles (form)

Verwante term: !088142175!Bronnen (vorm)

Landenoverzichten (vorm)

PPN: 088143740

Engelse descriptor: Country surveys (form)

Toelichting: Behandeling van een bepaald onderwerp in meer dan drie landen.

Leermiddelen (vorm)

PPN: 088143767

Engelse descriptor: Educational tools(form)

Extra ingang: Cursusmaterialen (vorm)

Extra ingang: ABC-boeken (vorm)

Extra ingang: Conversatiegidsen (vorm)

Extra ingang: Leerboeken (vorm)

Extra ingang: Oefeningenboeken (vorm)

Extra ingang: Populariserende werken (vorm)

Extra ingang: Readers (vorm)

Extra ingang: Schoolboeken (vorm)

Extra ingang: Syllabi (vorm)

Extra ingang: Testboeken (vorm)

Extra ingang: Leesboeken (vorm)

Extra ingang: Lesboeken (vorm)

Letterproeven (vorm)

PPN: 078573319

Engelse descriptor: Catalogues of types (form)

Liedboeken (vorm)

PPN: 134869338

Engelse descriptor: Hymnbooks (form)

Extra ingang: Kerkelijke liedboeken (vorm)

Toelichting: Bedoeld voor liedboeken die in de kerk gebruikt worden. Niet voor teksten van liederen. Zie daarvoor de GENREdescriptor: Lieder (teksten)

Literatuurgidsen (vorm)

PPN: 088143805

Engelse descriptor: Guides to literature (form)

Extra ingang: Bibliografische gidsen (vorm)

Extra ingang: Documentatiegidsen (vorm)

Bredere term: !088143201!Gidsen (vorm)

Verwante term: !088141659!Bibliografieën (vorm)

Toelichting: Oriënterende overzichten van de belangrijkste bibliografieën, naslagwerken en handboeken op een bepaald vakgebied of over een bepaald onderwerp; meestal selecterend en evaluerend.

Liturgische boeken (vorm)

PPN: 134869141

Engelse descriptor: Liturgical books (form)

Toelichting: Vermeld in kmc 540X bij voorkeur datgene waar het boek de liturgie van geeft (bijv. mis, doop, Goddelijke liturgie...). Indien dit niet mogelijk is, vermeld dan in kmc 540X het betreffende kerkgenootschap.

Lokale bibliografieën (vorm)

PPN: 088143880

Engelse descriptor: Local bibliographies (form)

Extra ingang: Regionale bibliografieën (vorm)

Bredere term: !088141659!Bibliografieën (vorm)

Toelichting: Bibliografieën van publicaties die in een bepaalde regio of plaats zijn verschenen.

Longitudinale onderzoeken (vorm)

PPN: 088143902

Engelse descriptor: Longitudinal researches (form)

Extra ingang: Follow up studies (vorm)

Extra ingang: Vervolgonderzoeken (vorm)

Meertalige woordenboeken (vorm)

PPN: 088143945

Engelse descriptor: Multilingual dictionaries (form)

Bredere term: !088145425!Woordenboeken (vorm)

Toelichting: Woordenboeken die meer dan twee talen bevatten.

Modellen (vorm)

PPN: 088143961

Engelse descriptor: Models (form)

Extra ingang: Simulatiemodellen (vorm)

Extra ingang: Wiskundige modellen (vorm)

Verwante term: !088145328!Voorbeelden (vorm)

Museumcatalogi (vorm)

PPN: 088144003

Engelse descriptor: Museumcatalogues (form)

Bredere term: !088142264!Catalogi (vorm)

Toelichting: Gebruiken voor catalogi waarin het volledige bezit van een museum, of een afgerond gedeelte daarvan, is beschreven.

Muziekwerken (vorm)

PPN: 238071812

Toelichting: Alleen gebruiken voor muziekwerken die als boek zijn gecatalogiseerd. NIET gebruiken voor bladmuziek.

Naamlijsten (vorm)

PPN: 088144127

Engelse descriptor: Lists of names (form)

Extra ingang: Ledenlijsten (vorm)

Extra ingang: Prosopografieën (vorm)

Extra ingang: Namenlijsten (vorm)

Bredere term: !088144143!Naslagwerken (vorm)

Verwante term: !088141322!Adresboeken (vorm)

Toelichting: Naslagwerken met alfabetisch of systematisch geordende naam- en/of adresgegevens van personen; voor instellingen zie: Adresboeken (vorm).

Naslagwerken (vorm)

PPN: 088144143

Engelse descriptor: Reference books (form)

Extra ingang: Compendia (vorm)

Extra ingang: Reference (vorm)

Extra ingang: Repertoria (vorm)

Extra ingang: Vademecums (vorm)

Extra ingang: Referentiewerken (vorm)

Toelichting: Overkoepelende term die gebruikt wordt voor werken die een combinatie bevatten van adresboek, woordenboek e.d. Gebruik bij voorkeur een specifiekere term.

Toelichting: De term reference kan ook gebruikt worden voor niet-boekmateriaal cd-rom, etc.

Nationale bibliografieën (vorm)

PPN: 08814416X

Engelse descriptor: Nationale bibliographies (form)

Bredere term: !088141659!Bibliografieën (vorm)

Toelichting: Bibliografieën van publicaties die in een bepaald land zijn verschenen.

Necrologieën (vorm)

PPN: 088144194

Engelse descriptor: Necrologies (form)

Verwante term: !088141799!Biografieën (vorm)

Extra ingang: In memoriams (vorm)

Normen (vorm)

PPN: 088144232

Engelse descriptor: Standards (form)

Verwante term: !088144615!Regels (vorm)

Toelichting: Vastomlijnde, aanbevolen dan wel verplicht gestelde richtlijnen met betrekking tot een werkwijze of product, opgesteld door een (inter)nationaal normalisatie-instituut.

Oeuvrecatalogi (vorm)

PPN: 097865435

Engelse descriptor: Oeuvre-catalogues (form)

Verwante term: !08814433X!Persoonsbibliografieën (vorm)

Bredere term: !088142264!Catalogi (vorm)

Overheidspublicaties (vorm)

PPN: 088144267

Engelse descriptor: Government publications (form)

Extra ingang: Staatsbladen (vorm)

Overzichten (vorm)

PPN: 088144283

Engelse descriptor: Surveys (form)

Extra ingang: Lijsten (vorm)

Toelichting: Voor chronologische overzichten gebruikte men 'Chronologische overzichten (vorm)'. Voor lijsten van namen gebruikte men 'Naamlijsten (vorm)'

Pamfletten (vorm)

PPN: 153040033

Engelse descriptor: Pamphlets (form)

Extra ingang: Schotschriften (vorm)

Extra ingang: Smaadschriften (vorm)

Extra ingang: Vlugschriften (vorm)

Toelichting: ALLEEN gebruiken als vormdescriptor!

Toelichting: Niet periodiek geschrift van meestal geringe omvang, dat actuele gebeurtenissen, toestanden, personen, onderwerpen enz. - beschrijvend en veelal op kritische, opinierende of propagandistische wijze -, al of niet van illustratie voorzien, behandelt.

Papyri (vorm)

PPN: 138922292

Engelse descriptor: Papyri (form)

Bredere term: !088143309!Handschriften (vorm)

Toelichting: Tekstuitgaven van op papyrus geschreven teksten.

Partijen (vorm)

PPN: 088144313

Engelse descriptor: Games (form)

Extra ingang: Verzamelde partijen (vorm)

Extra ingang: Verzamelde spellen (vorm)

Toelichting: Verslagen van allerlei soorten bord- en andere spelen, zoals schaak- of dampartijen.

Persoonsbibliografieën (vorm)

PPN: 08814433X

Engelse descriptor: Bibliographies of persons (form)

Bredere term: !088141659!Bibliografieën (vorm)

Verwante term: !088141799!Biografieën (vorm)

Verwante term: !097865435!Oeuvrecatalogi (vorm)

Toelichting: Deze descriptor wordt zowel gebruikt voor bibliografieën van als over de desbetreffende persoon.

Plaatwerken (vorm)

PPN: 088144356

Engelse descriptor: Pictorial works (form)

Extra ingang: Afbeeldingen (vorm)

Extra ingang: Cartoons (vorm)

Extra ingang: Fotoboeken (vorm)

Extra ingang: Grafische voorstellingen (vorm)

Plannen (vorm)

PPN: 088144364

Engelse descriptor: Plans (form)

Extra ingang: Meerjarenplannen (vorm)

Polemieken (vorm)

PPN: 088144399

Engelse descriptor: Polemics (form)

Verwante term: !088142582!Discussies (vorm)

Preken (vorm)

PPN: 105413275

Extra ingang: Gelegenheidspreken (vorm)

Engelse descriptor: Sermons (form)

Proefschriften (vorm)

PPN: 088144445

Engelse descriptor: Dissertations (form)

Extra ingang: Dissertaties (vorm)

Prognoses (vorm)

PPN: 088144453

Engelse descriptor: Prognoses (form)

Extra ingang: Toekomstverwachtingen (vorm)

Extra ingang: Voorspellingen (vorm)

Extra ingang: Toekomstverkenningen (vorm)

Programma's (vorm)

PPN: 088144488

Engelse descriptor: Programs (form)

Extra ingang: Partijprogramma's (vorm)

Extra ingang: Politieke programma's (vorm)

Extra ingang: Verkiezingsprogramma's (vorm)

Radio- en tv-programma's (vorm)

PPN: 08814450X

Engelse descriptor: Radio and television programmes (form)

Extra ingang: Radioprogramma's (vorm)

Extra ingang: Televisieprogramma's (vorm)

Extra ingang: Televisiedocumentaires (vorm)

Recensies (vorm)

PPN: 088142140

Engelse descriptor: Reviews (form)

Extra ingang: Besprekingen (vorm)

Extra ingang: Boekbesprekingen (vorm)

Extra ingang: Filmrecensies (vorm)

Extra ingang: Toneelrecensies (vorm)

Recepten (vorm)

PPN: 08814366X

Engelse descriptor: Recipes (form)

Extra ingang: Kookboeken (vorm)

Toelichting: NIET gebruiken voor recepten van medicijnen e.d.

Rechtsvergelijking (vorm)

PPN: 088144526

Engelse descriptor: Comparative law (form)

Extra ingang: Vergelijkend recht (vorm)

Toelichting: Vormaanleiding voor publicaties waarin het recht of rechtssysteem van twee of meer afzonderlijke gebieden, landen of groepen wordt vergeleken

Redes (vorm)

PPN: 088144550

Engelse descriptor: Lectures (form)

Extra ingang: Lezingen (vorm)

Extra ingang: Lijkredes (vorm)

Extra ingang: Lofredes (vorm)

Extra ingang: Oraties (vorm)

Extra ingang: Voordrachten (vorm)

Referaattijdschriften (vorm)

PPN: 088144577

Engelse descriptor: Abstract journals (form)

Verwante term: !08814481X!Samenvattingen (vorm)

Extra ingang: Referaatbladen (vorm)

Regels (vorm)

PPN: 088144615

Engelse descriptor: Rules (form)

Verwante term: !088144232!Normen (vorm)

Extra ingang: Reglementen (vorm)

Extra ingang: Richtlijnen (vorm)

Extra ingang: Spelregels (vorm)

Extra ingang: Voorschriften (vorm)

Registers (vorm)

PPN: 088144666

Engelse descriptor: Registers (form)

Extra ingang: Auteursregisters (vorm)

Extra ingang: Indexen (vorm)

Extra ingang: Indices (vorm)

Extra ingang: Onderwerpsregisters (vorm)

Verwante term: !088142434!Concordanties (vorm)

Toelichting: Geordende lijsten van geselecteerde termen, namen of onderwerpsaanduidingen die in een gegevensverzameling, document of groep van documenten voorkomen met verwijzingen naar de plaats waar het door de term aangeduide onderwerp te vinden is.

Reisbeschrijvingen (vorm)

PPN: 088144704

Engelse descriptor: Travel books (form)

Extra ingang: Logboeken (vorm)

Extra ingang: Scheepsjournalen (vorm)

Extra ingang: Reisverslagen (vorm)

Verwante term: !088144755!Reisgidsen (vorm)

Toelichting: Verslagen van werkelijk gemaakte reizen

Reisgidsen (vorm)

PPN: 088144755

Engelse descriptor: Travel guides (form)

Verwante term: !088144704!Reisbeschrijvingen (vorm)

Extra ingang: Routebeschrijvingen (vorm)

Toelichting: Gidsen voor het maken van reizen.

Retrograde woordenboeken (vorm)

PPN: 088144771

Engelse descriptor: Retrograde dictionaries (form)

Bredere term: !088145425!Woordenboeken (vorm)

Rijmwoordenboeken (vorm)

PPN: 078655234

Engelse descriptor: Rhyming dictionaries (foprm)

Bredere term: !088145425!Woordenboeken (vorm)

Samenvattingen (vorm)

PPN: 08814481X

Engelse descriptor: Summaries (form)

Extra ingang: Excerpten (vorm)

Extra ingang: Regesten (vorm)

Extra ingang: Synopsen (vorm)

Extra ingang: Uittreksels (vorm)

Verwante term: !088144577!Referaattijdschriften (vorm)

Scripties (vorm)

PPN: 088144844

Engelse descriptor: Theses (form)

Extra ingang: Afstudeerverslagen (vorm)

Extra ingang: Doctoraalscripties (vorm)

Extra ingang: Master's theses (form)

Statistieken (vorm)

PPN: 088144860

Engelse descriptor: Statistics (form)

Extra ingang: Jaarstatistieken (vorm)

Extra ingang: Productiestatistieken (vorm)

Verwante term: !097865982!Tabellen (vorm)

Statuten (vorm)

PPN: 088144879

Engelse descriptor: Statutes (form)

Studiegidsen (vorm)

PPN: 088144887

Engelse descriptor: Study guides (form)

Bredere term: !088143201!Gidsen (vorm)

Tabellen (vorm)

PPN: 097865982

Engelse descriptor: Tables (form)

Bredere term: !088144143!Naslagwerken (vorm)

Verwante term: !088144860!Statistieken (vorm)

Toelichting: Overzichten van min of meer vaststaande grootheden, die in tabelvorm worden gepresenteerd. Niet gebruiken voor statistieken.

Teksten (vorm)

PPN: 138474974

Engelse descriptor: Texts (form)

Toelichting: Ter aanduiding van teksten die dateren van vóór 1800 waarvan het onderwerp niet op een goede manier te benoemen is. Dus NIET gebruiken SAMEN MET KMC 540X.

Toelichting: NB Voor het aanduiden van letterkundige teksten dient de term Didactisch proza (teksten) of Didactische poëzie (teksten) te worden gebruikt; voor het aanduiden van documenten voor de kennis van een bepaalde taal Bronnen (vorm).

Tentoonstellingen (vorm)

PPN: 088144933

Engelse descriptor: Exhibitions (form)

Extra ingang: Wereldtentoonstellingen (vorm)

Bredere term: !088142957!Gelegenheidsuitgaven (vorm)

Verwante term: !088144984!Tentoonstellingscatalogi (vorm)

Toelichting: Uitgaven ter gelegenheid van een tentoonstelling, die niet (tevens) de tentoonstellingscatalogi zijn.

Tentoonstellingscatalogi (vorm)

PPN: 088144984

Engelse descriptor: Exhibition catalogues (form)

Bredere term: !088142264!Catalogi (vorm)

Verwante term: !088144933!Tentoonstellingen (vorm)

Toelichting: Voor catalogi waarin het volledige bezit van een museum, of een afgerond gedeelte daarvan, is beschreven, zie: Museumcatalogi (vorm)

Thesauri (vorm)

PPN: 088145026

Engelse descriptor: Thesauri (form)

Extra ingang: Trefwoordenlijsten (vorm)

Verwante term: !08814237X!Classificaties (vorm)

Verwante term: !088145425!Woordenboeken (vorm)

Toernooien (vorm)

PPN: 088145034

Engelse descriptor: Tournaments (form)

Extra ingang: Matches (vorm)

Extra ingang: Tweekampen (vorm)

Verwante term: !088143627!Kampioenschappen (vorm)

Toelichting: Verslagen van schaak- of damtoernooien

Toelichting: ALLEEN gebruiken voor schaak- en damtoernooien

Tyoscripten (vorm)

PPN: 173857973

Engelse descriptor: Tyoscripts (form)

Extra ingang: Typescripten (vorm)

Extra Engelse ingang: Typescripts (form)

Verwante term: !088143309!Handschriften (vorm)

Veilingcatalogi (vorm)

PPN: 088145069

Engelse descriptor: Auction catalogues (form)

Extra ingang: Auctiecatalogi (vorm)

Bredere term: !088142264!Catalogi (vorm)

Toelichting: Catalogi van publicaties of andere voorwerpen die op een veiling te koop worden aangeboden.

Toelichting: Vermeld in kmc 540X de inhoud van de catalogus of in kmc 560X de persoon op wiens bezit de catalogus betrekking heeft

Verdragsteksten (vorm)

PPN: 088145093

Engelse descriptor: Treaties (texts, form)

Extra ingang: Verdragen (vorm)

Verslagen (vorm)

PPN: 088145131

Engelse descriptor: Reports (form)

Extra ingang: Notulen (vorm)

Vertalingen (vorm)

PPN: 088145166

Engelse descriptor: Translations (form)

Verwante term: !088141632!Bewerkingen (vorm)

Toelichting: Gebruiken voor literaire genres

Verzamelde werken (vorm)

PPN: 088145174

Engelse descriptor: Collected works (form)

Extra ingang: Volledige werken (vorm)

Toelichting: Alle werken van een auteur, uitgegeven als één publicatie in een of meer banden.

Voorbeelden (vorm)

PPN: 088145328

Engelse descriptor: Examples (form)

Verwante term: !088143961!Modellen (vorm)

Wereldatlassen (vorm)

PPN: 123766974

Engelse descriptor: Atlases of the world (form)

Bredere term: !088141551!Atlassen (vorm)

Wereldkaarten (vorm)

PPN: 147810825

Engelse descriptor: Maps of the world (form)

Bredere term: !088143554!Kaarten (vorm)

Wetsontwerpen (vorm)

PPN: 088145360

Engelse descriptor: Bills (form)

Extra ingang: Wetsvoorstellen (vorm)

Extra ingang: Voorontwerpen van wet (vorm)

Verwante term: !088145387!Wetteksten (vorm)

Wetteksten (vorm)

PPN: 088145387

Engelse descriptor: Law texts (form)

Extra ingang: Wetten (vorm)

Verwante term: !088145360!Wetsontwerpen (vorm)

Woordenboeken (vorm)

PPN: 088145425

Engelse descriptor: Dictionaries (form)

Extra ingang: Lexica (vorm)

Extra ingang: Woordenlijdsten (vorm)

Verwante term: !088142620!Encyclopedieën (vorm)

Verwante term: !088145026!Thesauri (vorm)

Bredere term: !088144143!Naslagwerken (vorm)

Toelichting: Alfabetisch of systematisch geordende lijsten van woorden, of een categorie van woorden, van een taal met hun betekenis en/of vertaling in een andere taal.

10. Lijst van genredescriptoren

De genredescriptoren zijn opgenomen in de GOO-trefwoordenthesaurus en daarin voorzien van de nodige relaties, extra ingangen, een bron en aanwijzingen voor het gebruik ervan. Alleen deze genredescriptoren mogen binnen GOO gebruikt worden. De regelgeving voor het gebruik is te vinden in hoofdstuk 5.4 van deze handleiding. In de hierbij gaande lijst zijn de toegestane literaire genredescriptoren vetgedrukt en voorzien van het te gebruiken ppn.

Aforismen (teksten)

PPN: 112192548

Engelse descriptor: Aphorisms (texts)

Extra ingang: Gnomische vormen (teksten)

Extra ingang: Spreuken (teksten)

Anekdoten (teksten)

PPN: 112191991

Engelse descriptor: Anecdotes (texts)

Extra ingang: Grappen (teksten)

Extra ingang: Moppen (teksten)

Bredere term: !112192424!Proza (teksten)

Toelichting: Mededelingen van een kenschetsende bijzonderheid, een schilderachtige of vermakelijke trek uit iemands leven.

Balladen (teksten)

PPN: 112192017

Engelse descriptor: Ballads (texts)

Extra ingang: Volksballaden (teksten)

Bredere term: !112192203!Gedichten (teksten)

Toelichting: Korte verhalende liederen, ontstaan uit het heldenlied. Er zijn drie soorten:

Toelichting: 1. De anonieme volksballaden, die zich kenmerken door een eenvoudige taal, door een afwisseling van dialoog en actie en vaak door een tragische afloop. Bijvoorbeeld Heer Halewijn, Van twee conincskinderen.

Toelichting: 2. De literaire baladevorm die in Frankrijk onstond en vooral in de 14de en 15de eeuw populair werd.

3. Rederijkersbaladen.

Belletrie (teksten)

PPN: 112192041

Engelse descriptor: Belles-lettres (texts)

Extra ingang: Letterkunde (teksten)

Toelichting: Voor verzamelwerken met meer dan twee literaire genres en voor de aanduiding van bellettristisch werk dat niet met een andere genredescriptor aan te duiden is.

Toelichting: Bij verzamelwerken van twee literaire genres wordt elk genre apart benoemd.

Columns (teksten)

PPN: 112192076

Engelse descriptor: Columns (texts)

Bredere term: !112192424!Proza (teksten)

Toelichting: Op regelmatige basis en doorgaans op een vaste plaats in een krant of weekblad verschijnende bijdragen over actuele gebeurtenissen en trends in de maatschappij.

Didactisch proza (teksten)

PPN: 112192122

Engelse descriptor: Didactical prose (texts)

Extra ingang: Wetenschappelijk proza (teksten)

Bredere term: !112192424!Proza (teksten)

Toelichting: Prozaïsche non-fictie met een lerende bedoeling en die behoort tot het corpus van een aantal talen (voornamelijk Grieks, Latijn, Arabisch en een aantal Indische talen) en begrensd in de tijd.

Toelichting: Het gebruik beperkt zich tot de cultuurperiodes waarin de wetenschap nog niet zelfstandig was, dus de oudheid en de middeleeuwen. Voor zover te benoemen wordt het onderwerp met de kmc's 54XX en/of 56XX aangegeven.

Toelichting: Voorts mag deze term alleen worden gebruikt in combinatie met de basiscode 17.75 of met een basiscode uit de 18.XX-rubriek.

Didactische poëzie (teksten)

PPN: 112192092

Engelse descriptor: Didactical poetry (texts)

Extra ingang: Leerdichten (teksten)

Extra ingang: Wetenschappelijke poëzie (teksten)

Bredere term: !112192203!Gedichten (teksten)

Verwante term: !112192122!Didactisch proza (teksten)

Toelichting: Poëtische non-fictie met een lerende bedoeling en die behoort tot het corpus van een aantal talen (voornamelijk Grieks, Latijn, Arabisch en een aantal Indische talen) en begrensd in de tijd.

Toelichting: Het gebruik beperkt zich tot de cultuurperiodes waarin de wetenschap nog niet zelfstandig was, dus de oudheid en de middeleeuwen. Voor zover te benoemen wordt het onderwerp met de kmc's 54XX en/of 56XX aangegeven.

Toelichting: Voorts mag deze term alleen worden gebruikt in combinatie met de basiscode 17.75 of met een basiscode uit de 18.XX-rubriek.

Emblemata (teksten)

PPN: 112192130

Engelse descriptor: Emblems (texts)

Bredere term: !112192203!Gedichten (teksten)#emblemata teksten#

Toelichting: Werken met een driedelige eenheid van opschrift, beeld en onderschrift.

Epen (teksten)

PPN: 112192165

Engelse descriptor: Epics (texts)

Extra ingang: Volksepen (teksten)

Bredere term: !112192203!Gedichten (teksten)

Toelichting: Belangrijkste vorm van versepiek van de oudheid tot in de 17de eeuw.

Essays (teksten)

PPN: 112192173

Engelse descriptor: Essays (texts)

Bredere term: !112192424!Proza (teksten)

Toelichting: Opstellen of verhandelingen waarin de auteur zijn persoonlijke visie geeft op actuele of algemeen-menselijke problemen.

Fabels (teksten)

PPN: 11219219X

Engelse descriptor: Fables (texts)

Extra ingang: Dierenfabels (teksten)

Extra ingang: Volksfabels (teksten)

Bredere term: !112192203!Gedichten (teksten)

Bredere term: !112192424!Proza (teksten)

Toelichting: Kort didactisch verhaal, vaak in versvorm, dat een algemeen bekende waarheid of wijsheid aan de hand van een treffend en passend (voor)beeld aanschouwelijk voorstelt.

Gedichten (teksten)

PPN: 112192203

Engelse descriptor: Poems (texts)

Extra ingang: Poëzie (teksten)

Bredere term: !112192041!Bellettrie (teksten)

Toelichting: Literaire teksten die in een vers gesteld zijn en die op zich een eenheid vormen. Specifieke versvormen als sonnetten worden ook met deze genredescriptor benoemd.

Toelichting: Wordt ook gebruikt voor verzamelwerken met meer dan twee vormen van gedichten die in de nauwere termen van deze genredescriptor worden genoemd.

Hoorspelen (teksten)

PPN: 112192246

Engelse descriptor: Radio plays (scripts)

Bredere term: !112192629!Toneelstukken (teksten)

Toelichting: Door de radio uitgezonden toneelspelen voor stemmen en geluidsdecor.

Kindergedichten (teksten)

PPN: 112192270

Engelse descriptor: Children's poems (texts)

Extra ingang: Kinderliedjes (teksten)

Extra ingang: Kinderr dmpjes (teksten)

Bredere term: !112192203!Gedichten (teksten)

Toelichting: Gedichten voor kinderen.

Kindertoneelstukken (teksten)

PPN: 112192289

Engelse descriptor: Children's plays (texts)

Bredere term: !112192629!Toneelstukken (teksten)

Toelichting: Toneelstukken voor kinderen.

Kinderverhalen (teksten)

PPN: 112192319

Engelse descriptor: Children's stories (texts)

Extra ingang: Jeugdverhalen (teksten)

Bredere term: !112192424!Proza (teksten)

Toelichting: Verhalen voor kinderen.

Legenden (teksten)

PPN: 112192335

Engelse descriptor: Legends (texts)

Extra ingang: Mythen (teksten)

Extra ingang: Sagen (teksten)

Bredere term: !112192424!Proza (teksten)

Toelichting: Legendes zijn stichtelijke, religieus geïnspireerde verhalen rond Maria, God, heiligen of godsdienstige/gewijde voorwerpen.

Toelichting: Mythen zijn verhalen over goden, halfgoden of helden uit het verleden van een bepaalde culturele entiteit, die meestal na een lange mondelinge overlevering zijn vastgelegd.

Toelichting: Sagen zijn verhalen met een historische kern, waarvan de inhoud in tegenstelling tot het sprookje, ruimtelijk en tijdelijk gesitueerd wordt.

Libretto's (teksten)

PPN: 112192351

Engelse descriptor: Librettos (texts)

Bredere term: !112192629!Toneelstukken (teksten)

Toelichting: Teksten van opera's of operettes.

Liederen (teksten)

PPN: 112192378

Extra ingang: Liedboeken (teksten)

Bredere term: !112192203!Gedichten (teksten)

Toelichting: Eenheid van gedicht en melodie. Liederen waren oorspronkelijk bedoeld om gezongen te worden, met of zonder instrumentale begeleiding.

Toelichting: Gebruik voor uitgaven van kerkelijke liedboeken de VORMdescriptor 'Liedboeken (vorm)'

Middeleeuwse romans (teksten)

PPN: 112192394

Engelse descriptor: Mediaeval romances (texts)

Extra ingang: Epische romans (teksten)

Extra ingang: Hoofse romans (teksten)

Extra ingang: Ridderromans (teksten)

Extra ingang: Versromans (teksten)

Bredere term: !112192203!Gedichten (teksten)

Bredere term: !112192424!Proza (teksten)

Toelichting: Voornamelijk avontuurlijke of hoofse vertelkunst, in de tijd beperkt tot de middeleeuwen. Bijvoorbeeld de Arthurromans, Chansons de geste, Reinaert, etc.

Proza (teksten)

PPN: 112192424

Engelse descriptor: Prose (texts)

Bredere term: !112192041!Bellettrie (teksten)

Toelichting: Voor verzamelwerken met meer dan twee vormen van proza EN voor de aanduiding van bellettristisch werk dat niet met een andere genredescriptor aan te duiden is.

Toelichting: Bij verzamelwerken met twee vormen van proza wordt elk genre apart benoemd.

Religieuze toneelstukken (teksten)

PPN: 112192440

Engelse descriptor: Religious drama (texts)

Extra ingang: Mirakelspelen (teksten)

Extra ingang: Mysteriespelen (teksten)

Extra ingang: Liturgische drama's (teksten)

Bredere term: !112192629!Toneelstukken (teksten)

Toelichting: Dramavormen die ontstaan zijn in de middeleeuwen tegen de achtergrond van de kerkelijke liturgie.

Het gebruik beperkt zich tot TEKSTEN UIT DE MIDDELEEUWEN met een uitloop in de zestiende eeuw.

Romans (teksten)

PPN: 112192483

Engelse descriptor: Novels (texts)

Extra ingang: Briefromans (teksten)

Bredere term: !112192424!Proza (teksten)

Toelichting: In prozastijl geschreven verhalen van betrekkelijk grote omvang, waarin lotgevallen en meestal ook karakter(ontwikkeling) van een of meer personen beschreven worden, vaak in verband met bepaalde milieus.

Toelichting: Aan briefromans wordt NIET de vormdescriptor 'Brieven (vorm)' toegevoegd.

Scenario's (teksten)

PPN: 112192513

Engelse descriptor: Scenarios (texts)

Extra ingang: Draaiboeken (teksten)

Extra ingang: Filmscenario's (teksten)

Extra ingang: Televisiescenario's (teksten)

Extra Engelse ingang: Film scenarios (texts)

Toelichting: Uitgeschreven teksten met alle gegevens voor de uiteindelijke opvoering of verfilming.

Sprookjes (teksten)

PPN: 112192564

Engelse descriptor: Fairy tales (texts)

Extra ingang: Kunstsprookjes (teksten)

Bredere term: !112192424!Proza (teksten)

Toelichting: Het belangrijkste kenmerk is de ongebreidelde fantasie. In tegenstelling tot de sagen is er sprake van een osmose van realiteit en bovennatuurlijke wereld. De lokale kleur of tijdsaanduiding ontbreken.

Toelichting: Formele kenmerken zijn de eenvoudige zinsbouw, structuur en karaktertekening.

Strips (teksten)

PPN: 112192599

Engelse descriptor: Comic strips (texts)

Extra ingang: Beeldverhalen (teksten)

Extra ingang: Stripverhalen (teksten)

Bredere term: !112192424!Proza (teksten)#strips teksten#

Toelichting: Beeldverhalen in stroken (strips) met afbeeldingen naast elkaar en de tekst vaak in zogenaamde tekstballonnen, waardoor de integratie van beeld en tekst wordt verhoogd. In het zuivere beeldverhaal daarentegen zijn tekst en prent volledig gescheiden.

Toneelstukken (teksten)

PPN: 112192629

Engelse descriptor: Drama (texts)

Extra ingang: Drama's (teksten)

Extra ingang: Komedies (teksten)

Extra ingang: Tragedies (teksten)

Bredere term: !112192041!Bellettrie (teksten)

Toelichting: Samenstel van samenspraken, geschreven om op toneel vertoond te worden.

Verhalen (teksten)

PPN: 112192645

Engelse descriptor: Stories (texts)

Extra ingang: Korte verhalen (teksten)

Extra ingang: Novellen (teksten)

Extra ingang: Saga's (teksten)

Extra ingang: Vertellingen (teksten)

Bredere term: !112192424!Proza (teksten)

Toelichting: In ruime zin elke vorm van verhalende literatuur. De term wordt hier in engere zin gebruikt voor een kortere epische literatuursoort.

Volksboeken (teksten)

PPN: 112192661

Engelse descriptor: Chapbooks

Bredere term: !112192424!Proza (teksten)

Toelichting: Benaming voor populaire bewerkingen van meestal anonieme werken die vanaf de 15de eeuw onder het volk werden verspreid. Het gaat hier niet alleen over literaire teksten.

Volksliederen (teksten)

PPN: 11219267X

Engelse descriptor: Folk songs (texts)

Bredere term: !112192203!Gedichten (teksten)

Toelichting: Eenvoudige gezongen liederen die een collectieve uiting zijn van een gemeenschap of volk. De melodieën zijn eenvoudig, de tekst is primair.

Volksverhalen (teksten)

PPN: 112192696

Engelse descriptor: Folk tales (texts)

Bredere term: !112192424!Proza (teksten)

Toelichting: Verzamelnaam voor de meestal mondeling overgeleverde 'volkse' verhaalgenres.

Toelichting: Niet gebruiken voor fabels, legenden, sagen en sprookjes, want die worden apart benoemd.

11. Lijst van taalcodes

Voor de actuele lijst van taalcodes wordt u verwezen naar de website van OCLC/PICA:
<http://www.oclc.org/pica/?id=12&ln=nl&sec=k-1500#taalcodes>

NB:

Meertalig / veeltalig mis (verschillende teksten in verschillende talen)
mul (zelfde tekst in verschillende talen)

Abchazisch	abk	Apache	apa
Acehs, Atjehs	ace	Arabisch	ara
Acoli	aco	Aramees	ars
Adangme	ada	Arapahoe	arp
Adyghe, Adygei	ady	Araukaans	arn
Afar	aar	Arawak	arw
Afgaans, zie: Pashto		Armeens	arm
Afrihili	ari	Assameens	asm
Afrikaans	afr	Athapaskische talen	ath
Afro-aziatische talen (overage)	afa	Atjehs, zie: Acehs	
Akan	aka	Australische talen	aus
Akkadisch	akk	Avestisch	ave
Albanees	alb	Awaars	awa
Aleut	ale	Awadhi	aad
Algonkium	alg	Aymara	aym
Aljamia	ajm	Azerbajdjaans	aze
Aluku, Boni	alu	Balinees	bli
Amharisch	amh	Baloetsji	bal
Angelsaksisch	ang	Baltische talen (overige)	bat
Annamees, zie: Vietnamees		Bambara	bam

Bamileketalen	bai	Buriat	bua
Banda	bad	Burmees	bur
Bantoetalen (overige)	bnt	Caddo	cad
Basa	baa	Cambodjaans	cam
Basjkiers	bak	Caribisch	car
Baskisch	bas	Catalaans	cat
Bataktalen	btk	Cebuano	ceb
Beja	bej	Celebestalen, Sulawesitalen	cel
Belorussisch, zie: Wit-Russisch		Chagatai	chg
Bemba	bem	Chamictalen	cmc
Bengaals	ben	Chamorro	cha
Berbertalen	ber	Chechen, zie: Tsjetsjeens	
Bhoipuri	bho	Cherokee	chr
Bihari	bih	Chewa, zie: Nyanja	
Bikol	bik	Cheyenne	chy
Bini	bin	Chibcha	chb
Bislama	bis	Chinees	chi
Blackfoot	bla	Chinook	chn
Boni, zie: Aluku		Chipewyan	chp
Borneotalen, Kalimantantalen	bor	Choctaw	cho
Bosnisch	bos	Cornisch	cor
Braj	bra	Corsicaans	cos
Bretons	bre	Cree	cre
Buginees	bug	Creools en Pidgin	crp
Bulgaars	bul	Creools en Pidgin Frans (overige)	cpf

Creools en Pidgin Portugees (overige)	cpp	Esperanto	esp
Cru	cru	Estisch	est
Dakota	dak	Ethiopisch	eth
Dayak	day	Ewe	ewe
Deens	dee	Ewondo	ewo
Delaware	del	Faeroer	far
Dinka	din	Fang	fan
Divehi	div	Fanti	fat
Dogri	dog	Fenicisch	phn
Dogrib	dgr	Fidji	fij
Dravidische talen (overige)	dra	Filippijnse talen (overige)	phi
Duala	dua	Fins	fin
Duits	dui	Fins-Oegriscbe talen	fio
Duits, Middel-Hoog-	dmh	Foenicisch, zie: Fenicisch	
Duits, Neder-	ndu	Fon	fon
Duits, Oud-Hoog	doh	Frans	fra
Dyula	dyu	Frans, Middel-	frm
Dzongkha	dzo	Frans, Oud-	fro
Efik	efi	Fries	fri
Egyptisch	egy	Friulaans	fur
Ekajuk	eka	Fula	ful
Elamitisch	ela	Ga	gaa
Engels	eng	Gaelisch	gae
Engels, Middel-	enm	Galicisch	gag
Eskimotaal	esk	Galla	gal

Gayo	gay	Hittitisch	hit
Gbaya	gba	Hmong	hmn
Gebarentaal	sgn	Hongaars	hon
Georgisch	geo	Hupa	hup
Germaanse talen (overige)	ger	Iban	iba
Gilbertees	gil	Ibo	ibo
Gondi	gon	Ido	ido
Gorontalo	gor	Iers	ier
Gotisch	got	Iers, Middel- (ca. 1100-1500)	mga
Grebo	grb	Iers, Oud- (tot 1100)	sga
Grieks, klassiek	grk	Ijo	ijo
Grieks, modern	grn	IJslands	ijs
Guarani	gua	Ilocano	ilo
Gujarati	guj	Indianentalen (Centraal-Amerika)	ica
Gwich'in	gwi	Indianentalen (Noord-Amerika)	ina
Haida	hai	Indianentalen (Zuid-Amerika)	iza
Halmaheratalen	hal	Indische talen (overige)	inc
Hausa	hau	Indo-Europese talen (overige)	ine
Hawaiïtaal	haw	Indonesisch	ind
Hebreeus	heb	Interlingua	int
Herero	her	Inuktitut	iku
Hiligaynon	hil	Inupiaq	ipk
Himachali	him	Iraans (overige)	ira
Hindi	hin	Iriantalen, zie: Papoea	
Hiri Motu	hmo	Irokees	iro

Italiaans	ita	Khotanees	kho
Jao	jao	Kikuyu	kik
Japans	jap	Kimbundu	kmb
Javaans	jav	Kinyarwanda	kin
Jiddisch	jid	Kirgizisch	kir
Joruba	jor	Kleine Sunda Eilanden m.u.v. Balinees	ksu
Judeo-Arabisch	jrb	Koerdisch	kur
Judeo-Perzisch	jpr	Koesjitische talen (overige)	koe
Judeo-Spaans	jus	Komi	kom
Kachin	kac	Kongo	kon
Kalatlissut	kal	Konkani	kok
Kalimantantalen, zie: Borneotalen		Koptisch	kop
Kamba	kam	Koreaans	kor
Kanarees	kan	Kpelle	kpe
Kanuri	kau	Kroatisch, zie ook: Servo- Kroatisch (Latijns)	kro
Karakalpaks	kaa	Kuanyama	kua
Karen	kar	Kumyk	kum
Kasjmiri	kas	Kunstmatige talen (overige)	art
Kaukasisch	kak	Kurukh	kru
Kawi	kaw	Kusaie	kus
Kazaks	kaz	Kutenai	kut
Keltische talen (overige)	kel	Kwinti	kwi
Kerkslavisch	slk	Ladino, zie: Judeo-Spaans	
Khasi	kha	Lahnda	lah
Khoisan talen (overige)	khi		

Lamba	lam	Malayalam	mly
Langue d'Oc	lan	Maleis	mal
Laotiaans	lao	Maleis-Polynesische talen (overige)	map
Laps	lap	Malinke	mlk
Latijn	lat	Maltees	mlt
Lets	let	Manchu	mnc
Lezgian	lez	Mandar	mdr
Lingala	lin	Manipuri	mni
Litouws	lit	Mandingo, zie: Malinke	
Lolo	lol	Manobo	mno
Lozi	loz	Manx	man
Luba	lub	Maori	mao
Luba-Luala	lua	Marathi	mar
Luganda	lug	Mari	chm
Luisend	lui	Marshall	mah
Lunda	lun	Marwari	mwr
Luo	luo	Massai	mas
Lushai	lus	Mayan	myn
Luxemburgs	ltz	Mbundu, zie: Umbundu	
Macedonisch	mac	Mende	men
Madagascars	mad	Micmac	mic
Madurees	mdu	Middel-Engels, zie: Engels, Middel-	
Magahi	mag	Middel-Frans, zie: Frans, Middel-	
Maithili	mai	Middel-Hoog-Duits, zie: Duits,	
Makasar	mak		

Middel-Hoog-		Nieuw-Grieks, zie: Grieks, modern	
Middel-Iers, zie: Iers, Middel-		Niger-Kongo talen (overige)	nic
Middel-Nederlands, zie: Nederlands, Middel-		Niuean	niu
Minangkabau	min	Noord-Sotho	nso
Mohawk	moh	Noors	noo
Moldavisch	mol	Noors, Oud-	non
Molukse talen	muk	Nuba	nub
Mongools	mon	Nusa Tenggara, zie: Kleine Sunda Eilanden	
Mon-Khmertalen (m.u.v. Cambodjaans)	mkh	Nyamwesi	nym
Mossi	mos	Nyanja, Chewa	nya
Munda talen	mun	Nyankole	nyn
Muskogee	mus	Nyoro	nyo
Nahuatl	nah	Nzima	nzi
Nauru	nau	Occidental, zie: Interlingua	
Navaho	nav	Occitaans, zie: Langue d'Oc	
Ndebele	nde	Oeigoers	oei
Ndebele (Zuid-Afrika)	nbl	Oekraïens	oek
Ndonga	ndo	Oesbeeks	oes
Neder-Duits, zie: Duits, Neder-		Ojibwa	oji
Nederlands	ned	Onbepaald/onbekend	onb
Nederlands, Middel-	mind	Oriya	ori
Nepalees	nep	Osage	osa
Newari	new	Osmaans-Turks	ota
Nias	nia	Ossetisch	oss

Otomi	oto	Provencaals	pro
Oud-Frans, zie: Frans, Oud-		Pushto, zie: Pashto	
Oud-Hoog-Duits, zie: Duits, Oud-Hoog-		Quechua	que
Oud-Iers, zie: Iers, Oud-		Rajasthani	raj
Oud-Noors, zie: Noors, Oud-		Rapanui	rap
Oud-Perzisch, zie: Perzisch, Oud-		Rarotongan	rar
Pacifictalen	pac	Rhaeto-Romaans	rho
Pahari	pah	Roemeens	roe
Pahlavi	pal	Romaanse talen (overige)	roa
Palauan	pau	Romani, zie: Zigeunertalen	
Pali	pli	Rundi	run
Pampanga	pam	Russisch	rus
Pangasinan	pag	Salishan talen	sal
Panjabi	pan	Samaritaans	sam
Papiamento	pap	Sami, noord	sme
Papoea	ppa	Samisch, zie: Laps	
Pashto	pas	Samoaans	sao
Perzisch, modern	per	Sandawe	sad
Perzisch, Oud-	peo	Sango	sag
Phoenicisch, zie: Fenicisch		Sanskrit	san
Ponape	pon	Santali	sat
Pools	poo	Saramaccaans	sac
Portugees	por	Sardisch	srd
Prakrit	pra	Sarnami Hindustani	sar
		Sasak	sas

Schots (Lallans)	sco	Sranan	sra
Selkup	sel	Sub-Sahara Afrikaanse talen (overige)	ssa
Semitische talen (overige)	sem	Sukuma	suk
Serer	srr	Sulawesitalen, zie: Celebestalen	
Servisch, zie ook: Servo- Kroatisch (Cyrillisch)	ser	Sumatraanse talen m.u.v. Acehs, Bataks, Minangkabau	sum
Servo-Kroatisch (Cyrillisch)	scc	Sundanees	sun
Servo-Kroatisch (Latijns)	scr	Surinaams-Javaans	suJ
Shan	shn	Surinaams-Nederlands	sne
Shona	sho	Susu	sus
Sidamo	sid	Swahili	swa
Sindhi	snd	Swazi	swz
Singalees	snh	Syrisch	syr
Sino-Tibetaanse talen (overige)	sit	Tadjik	tad
Siouan talen	sio	Tagalog	tag
Slave	den	Tahitisch	tah
Slavische talen (overige)	sla	Tai talen (overige)	tai
Slovaaks	slo	Tamashek	tmh
Sloveens	slw	Tamil	tam
Soemerisch	soe	Tataars	tat
Sogdisch	sog	Telugu	tel
Somalisch	som	Temne	tem
Songhai	son	Tereno	ter
Soninke	snk	Tetum	tet
Sorbisch	sor		
Spaans	spa		

Thai	tha	Twi	twi
Tibetaans	tib	Ugaritisch	uga
Tigre	tig	Umbundu	umb
Tigrina	tir	Unuit, zie: Eskimotaal	
Tiv	tiv	Urdu	urd
Tlingit	tli	Vai	vai
Tok Pisin	tpi	Venda	ven
Tokelau	tkl	Verschillende teksten in verschillende talen	mis
Tonga	ton	Vietnamees	vie
Tonga (Nyassa)	tog	Vlaams, zie: Nederlands	
Trio	tri	Volapük	vol
Truk	tru	Waals, zie: Frans	
Tsimshian	tsi	Wakashan talen	wak
Tsjechisch	tse	Walamo	wal
Tsjetsjeens	che	Waphisana	wap
Tsjoevasjisch	tsj	Waray	war
Tsonga	tso	Washo	was
Tswana	tsw	Wayana	way
Tumbuka	tum	Welsh	wel
Turks, Ottomaans-, zie: Ottomaans-Turks		Wendisch, zie: Sorbisch	
Turkmeens	tuk	Wit-Russisch	wit
Turks	tur	Wolof	wol
Turks-Tataarse talen (overige)	tut	Wotisch	wot
Tuvalu	tvl	Xhosa	xho
Tuviniaans	tyv	Yakut	sah

Yar	yar
Yoruba, zie: Joruba	
Yupik	ypk
Zande	znd
Zapotec	zap
Zelfde tekst in verschillende talen	mul
Zenega	zen
Zhuang	zha
Zigeunertalen	zig
Zuid-Sotho	sso
Zulu	zul
Zuni	zun
Zweeds	zwe

Laatste bewerkingsdatum: januari 2007

12. Lijst van standaardperiodes

Tot 3500 v.C.	1500-2000 [Hierbij: Nieuwe tijd]
3500 v.C. - 800 v.C. [Voor-Klassiek]	. 1500-1800 [Vroegmoderne tijd]
. 3500 v.C. - 2000 v.C.	. . 1500-1600
. . 3500 v.C. - 3000 v.C.	. . . 1500-1550
. . 3000 v.C. - 2500 v.C.	. . . 1550-1600
. . 2500 v.C. - 2000 v.C.	. . 1600-1700
. 2000 v.C. - 1200 v.C.	. . . 1600-1650
. . 2000 v.C. - 1500 v.C.	. . . 1650-1700
. . 1500 v.C. - 1200 v.C.	. . 1700-1800
. 1200 v.C. - 800 v.C.	. . . 1700-1750
. . 1200 v.C. - 1000 v.C.	. . . 1750-1800
. . 1000 v.C. - 900 v.C.	. 1800-2000 [Hierbij: Nieuwste tijd]
. . 900 v.C. - 800 v.C.	. . 1800-1900 [Negentiende eeuw]
	. . . 1800-1850
800 v.C. - 500 n.C. [Klassieke oudheid]	 1800-1810
. 800 v.C. - 300 v.C.	 1810-1820
. . 800 v.C. - 500 v.C.	 1820-1830
. . . 800 v.C. - 700 v.C.	 1830-1840
. . . 700 v.C. - 600 v.C.	 1840-1850
. . . 600 v.C. - 500 v.C.	 1850-1900
. . 500 v.C. - 300 v.C.	 1850-1860
. . . 500 v.C. - 400 v.C.	 1860-1870
. . . 400 v.C. - 300 v.C.	 1870-1880
. 300 v.C. - 0	 1880-1890
. . 300 v.C. - 100 v.C. [Hierbij: Hellenisme]	 1890-1900
. . . 300 v.C. - 200 v.C.	. . 1900-2000 [Twintigste eeuw]
. . . 200 v.C. - 100 v.C.	. . . 1900-1950
. . 100 v.C. - 0	 1900-1910
. 0-500 [Hierbij: Vroege Kerk]	. . . . 1910-1920 [Hierbij: Wereldoorlog I]
. . 0-100	 1920-1930
. . 100-200	 1930-1940
. . 200-300	 1940-1950
. . 300-400	. . . . 1940-1945 [Hierbij: Wereldoorlog II]
. . 400-500	 1945-1950
	 1950-2000
500-1500 [Middeleeuwen]	 1950-1960
. 500-1000 [Hierbij: Vroege Middeleeuwen]	 1960-1970
. . 500-800	 1970-1980
. . . 500-600	 1980-1990
. . . 600-700	 1990-2000
. . . 700-800	
. . 800-1000	2000-2100 [Eenentwintigste eeuw]
. . . 800-900	. 2000-2050
. . . 900-1000	. . 2000-2010
. 1000-1500	. . 2010-2020
. . 1000-1300	. . 2020-2050
. . . 1000-1100	. 2050-2100
. . . 1100-1200	
. . . 1200-1300	
. . 1300-1500 [Hierbij: Late Middeleeuwen]	
. . . 1300-1400	
. . . 1400-1500	

13. Lijst van naslagwerken

Algemene bronnen

Als algemene bronnen voor descriptoren noemt de Handleiding GOO een tweetal Nederlandse encyclopedieën. Bij de spelling van de descriptoren worden de spellingsregels van 'Van Dale' gevolgd.

Winkler Prins encyclopedie (9e of 8e druk)

Grote Larousse encyclopedie

Van Dale. Groot woordenboek der Nederlandse taal. 13e dr., ed. G. Geerts en H. Heestermans.

Herziene woordenlijst van de Nederlandse taal. Den Haag, 1990 en latere oplagen.

Bijzondere encyclopedieën

Bronnen

Woordenboek der Oudheid. Encyclopedisch overzicht van de Grieks-Romeinse wereld, het oude Nabije Oosten, het oude Egypte, het vroege Christendom, ed. J. Nuchelmans e.a. Bussum, 1965-1986. 3 dln.

G.H. Halsberghe, *Standaard woordenboek van de klassieke oudheid.* Antwerpen enz., 1970.

Naslagwerken

Paulys Realenencyclopädie der classischen Altertumswissenschaft. Stuttgart usw., 1894-1972. 50 dln.

Der kleine Pauly. Lexikon der Antike auf der Grundlage von Pauly's Realenencyclopädie, ed. K. Ziegler und W. Sontheimer. Stuttgart, 1964-1975. 5 dln.

Oxford Classical Dictionary, ed. N.G.L. Hammond and H.H. Scullard. Oxford, 1970 en latere edities.

Reallexicon für Antike und Christentum, ed. Th. Klauser e.a. Stuttgart, 1941-...

Lexikon des Mittelalters, ed. R. Auty e.a. München, 1980-....

Dictionary of the Middle Ages, ed. J.R. Strayer e.a. New York, 1982-1989. 13 dln.

Oxford Dictionary of Byzantium, ed. A.P. Kazhdan e.a. New York etc., 1991. 3 dln.

J. IJdewijn, *Companion to neo-Latin studies.* Amsterdam enz., 1977.

Intussen is dl. I van de herziene ed. verschenen,

M.E. Cosenza, *Biographical and bibliographical dictionary of the Italian humanists and of the world of classical scholarship in Italy, 1300-1800.* Boston, Mass., 1962-1967. 6 dln.

M.E. Cosenza, *Checklist of non-Italian humanists, 1300-1800.* Boston (Mass.), 1969.

Vrouwenthesaurus. Lijst van gecontroleerde termen voor het ontsluiten van informatie over de positie van vrouwen en vrouwenstudies. Amsterdam enz., 1992.

5 Communicatiewetenschap

Bronnen

J. Knecht, B.G.J. Stoelinga, *Communicatiebegrippenlijst.* 2e dr. Deventer, 1992.

B.G.J. Stoelinga, J. Knecht, J.D. Noordhoff, *Mediabegrippenlijst.* 5e dr. Deventer, 1991.

H. Vreekamp, *Journalistiek begrippenlijst, woordenlijst vaktermen algemene journalistiek.* Deventer, 1989.

Naslagwerken

International encyclopedia of communications, E. Barnouw e.a. New York enz., 1989. 4 dln.

6 Documentaire informatie

Bronnen

BDI-terminologie. Verklarend woordenboek van Nederlandse termen op het gebied van bibliotheek en documentaire informatie, ed. P.J. van Swigchem en E.J. Slot. Den Haag, 1990.

F.J.M. Wijnokus, *Elsevier's dictionary of the printing and allied industries.* 2e herz. ed. Amsterdam, 1983.

H. van Krimpen, *Grafisch zakboek,* De Bilt, 1988.

Lexicon van Nederlandse archief termen. Den Haag, 1983.

De descriptione codicum... [etc.], ed. J.M.M. Hermans en G.C. Huisman. 3e opl. Groningen, 1981.

Naslagwerken

Harrod's librarians' glossary of terms used in librarianship, documentation and the book crafts and reference book, ed. R. Prytherch. 7e dr. Aldershot enz., 1990.

8 Filosofie

Bronnen

Encyclopedie van de filosofie, ed. K. Kuypers. 2e dr. Amsterdam enz., 1979 (Winkler Prins Bibliotheek).

J. Waldram, *Encyclopedie van de filosofie*. Met medew. van Th. van Kooten. Baarn, 1991.

A.R. Lacey, *Een woordenboek van de filosofie. 'Begrippen, stromingen, denkers'*. Vert. uit het Engels. Amsterdam, 1989.

Prisma van de filosofie ed. N. Groen en R. Veen. Utrecht, 1990. (Prisma: 2671).

Woordenboek filosofie, ed. H. Willemsen. Assen enz., 1992.

Naslagwerken

W. Totok, *Handbuch der Geschichte der Philosophie*. Frankfurt a.M., 1964-1990. 6 dln.

Encyclopedia of philosophy, ed. P. Edwards e.a. New York etc., 1967. 8 dln.

Er is ook een repr. ed. uit 1972.

Philosophisches Wörterbuch, begr. von H. Schmidt. 21. Aufl. bearb. von G. Schischkoff. Stuttgart, 1982 (Kröners Taschenausgabe: 13).

H. von Glasenapp, *Die Philosophie der Inder. Eine Einführung in ihre Geschichte und ihre Lehren*. 4. Aufl. Stuttgart, 1985 (Kröners Taschenausgabe: 195).

The Cambridge history of renaissance philosophy, ed. C.B. Schmitt e.a. Cambridge, 1988.

11 Theologie, godsdienstwetenschap

Bronnen

Bijbelse encyclopedie, ed. W.H. Gispen e.a. 5e dr, Kampen 1985.

Th.C. Vriezen en A.S. van der Woude, *De literatuur van OudIsraël*. 8e dr. Katwijk, 1984. .

Bijbels woordenboek, ed. A. van den Born e.a. 3e dr. Roermond, 1966-1969.

B. Reicke en L. Rost, *Bijbels-historisch woordenboek*. Vert. uit het Duits. Utrecht enz., 1969-1970. 6 dln. (Aula-boeken: 391-396).

Theologisch woordenboek, ed. H. Brink e.a. Roermond, 1952-1958. 3 dln.

Katholieke encyclopaedie, ed. P. van der Meer, F. Baur, L. Engelbrecht. 2e dr. Amsterdam enz., 1949-1955. 25 dln.

Christelijke encyclopedie, ed. F.W. Grosheide en G.P. van Ifferzon. Kampen, 1977. 6 dln. Ongewijzigde herd. van de 2e dr. 1959-1961.

Woordenlijst van het protestantisme, ed. F.H. Fokkema e.a. Nijkerk, 1987.

W.H.T. Knippenberg en F. Oudejans, *Katholiek woordenboek*. Amsterdam enz., 1987.

Liturgisch woordenboek, ed. L. Brinkhoff e.a. Roermond, 1958-1970. 3 dln. + suppl.: *Liturgische oriëntatie na Vaticanum II*, ed. A. Hollaardt, 1970.

Encyclopedie van de godsdiensten, kerken en secten, ed. J.E. Bijl e.a. Amsterdam, 1978. (Winkler Prins Bibliotheek).

Naslagwerken

Religion in Geschichte und Gegenwart, ed. K. Galling e.a. 3. Aufl. Tübingen, 1957-1965. 7 dln.

Theologische Realenzyklopädie, ed. G. Krause und G. Müller. Berlin, 1977-.... Ook bekend als TRE.

Lexikon für Theologie und Kirche, ed. M. Buchberger e.a. 3. Aufl. Freiburg, 1993. 11 dln. Oorspr. uitgave 1957-1968.

Oxford Dictionary of the Christian Church, ed. F.L. Cross. 2e ed. Oxford, 1974.

Neutestamentliche Apokryphen in deutscher übersetzung. ed. W. Schneemelcher. 2 dln. Tübingen 1987-1989.

Dictionnaire de droit canonique contenant tous les termes de droit canonique avec un sommaire de l'histoire et des institutions et de l'état actuel de la discipline. ed. R. Naz. 7 dln. Paris, 1935-1965.

New Catholic Encyclopedia, ed. W.J. McDonald e.a. Repr. Palatine, Ill., 1981. 17 dln. Oorspr. uitgave 1967 (15 dln.).

The Encyclopedia of Religion, ed. M. Eliade e.a. New York enz., 1987. 16 dln.

Encyclopaedia judaica. Jerusalem, 1972. 16 dln.

Encyclopedia of Islam. New ed. Leiden enz., 1960-....

15 Geschiedenis

Bronnen

Meestal bieden de algemene encyclopedieën voldoende uitkomst. Voorts:

Historische W.P. encyclopedie, ed. Ph. de Vries en Th. Luykx. Amsterdam enz., 1957-1959. 3 dln.

Nijhoffs geschiedenislexicon Nederland en België, ed. H.W.J. Volmuller. Den Haag, 1981.

H.P.H. Jansen, *Kalendarium. Geschiedenis van de Lage Landen in jaartallen*. Utrecht enz., 1999

C. Pama, *Prisma van heraldiek & genealogie*, 2e, geh. herz. dr. Utrecht, 1990. (Prisma: 2690).

The Hutchinson dictionary of world history / [ed. Jennifer Speake ... et al.], 1993

World history : a dictionary of important people, places, and events, from ancient times to present / Bruce Wetterau, 1994

Daten der Weltgeschichte / [Text und Zusammenstellung: Brigitte Esser ... et al. ; in Zusammenarbeit mit Matthias Felsmann ... et al. ; Red.: Birgit Willmann], 1997

Chambers dates / G.L. Hough, 1989

Chronology of world history, verschenen sinds 1999

Rulers and governments of the world / general ed.: C. G. Allen, 1977-1978

Lexicon geschiedenis van Nederland & België / [eindred.: Liek Mulder ; met medew. van: Jan Brouwers ... et al.], 1994

Vademecum van de Oost- en West-Indische Compagnie : historisch-geografisch overzicht van de Nederlandse aanwezigheid in Afrika, Amerika, Azië en West-Australië vanaf 1602 tot heden / Peter van Wiechen, 2002

Archeologie

Bronnen

Er wordt verwezen naar de algemene (historische) naslagwerken

Naslagwerken

L. Réau, *Lexique polyglotte des termes d'art en d'archéologie*. Paris, 1928-...

Princeton encyclopedia of classical sites, ed. R. Stillwell e.a. Princeton, 1979.

Macmillan dictionary of archaeology, ed. R.D. Whitehouse. London, 1983.

Dictionnaire de la préhistoire, ed. A. Leroi-Gourhan. Paris, 1988.

17-18 Taal- en letterkunde

Bronnen

Lexicon van literaire termen. Stromingen en genres, theoretische begrippen, retorische procédés en stijlfiguren, ed. H. van Gorp e.a. 5e dr. Groningen, 1991.

Moderne encyclopedie van de wereldliteratuur, ed. A.G.H. Bachrach e.a. 2e dr. Haarlem enz., 1980-1986. 10 dln.

G.E. Booij, J.G. Kerstens, H.J. Verkuyl, *Lexicon van de taalwetenschap*. Utrecht enz., 1980.

C. Buddingh', *Lexicon der poëzie*. 3e dr. Amsterdam, 1978.

Algemene Nederlandse spraakkunst, ed. G. Geerts e.a. Groningen enz., 1984. Ook bekend als ANS.

T. van den Hoek, J. Houtman, J. Jullens, *Grammaticaal woordenboek. Termen en begrippen van de traditionele grammatica en hun equivalenten in het Latijn, Duits, Engels en Frans*. Leiden, 1988.

Naslagwerken

D. Crystal, *A dictionary of linguistics and phonetics*. 3e ed. Oxford, 1991.

M. Ruhlen, *A guide to the world's languages, Vol. 1: Classification*. Stanford, 1987.

C.F. en F.M. Voegelin, *Classification and index of the world's languages*. New York, 1977.

Neues Handbuch der Literaturwissenschaft, ed. K. van See e.a. 25 dln. Wiesbaden, 1972-...

Kindlers neues Literatur Lexikon, ed. W. Jens. 20 dln. München, 1988-1992.

Naslagwerken naar afzonderlijke talen en taalgroepen

Author bibliography of English language fiction in the Library of Congress trough 1950, ed. R.G. Wright e.a. 8 dln. Boston, 1973.

Contemporary poets, ed. T. Chevalier. 5th ed. Chicago, 1991.

Contemporary dramatists, ed. D.L. Kirkpatrick. 4th ed. Chicago, 1988.

Contemporary novelists, ed. L. Henderson. 5th ed. Chicago, 1991.

Die Deutsche Literatur des Mittelalters, ed. W. Stammer e.a. Berlin etc., 1978-...
Dictionnaire des littératures de langue Française, ed. J.-P. de Beaumarchais. 4 dln. Nouv. ed. Paris, 1987.
Dizionario critica della letteratura Italiana, ed. V. Branca. 4 dln. 2e ed. Torino, 1986
Canon of Greek authors and works, ed. L. Berkowitz. 3rd ed. New York etc., 1990.
Oxford latin dictionary, ed. P.G.W. Glare e.a. Oxford, 1982.
Language atlas of the Pacific area. ed. S.A. Wurm e.a. 2 dln. Canberra, 1981-1983.
A. Teeuw, *Modern Indonesian literature*. Den Haag, 1986.
P.J. Zoetmulder, *Kalangwan. A survey of Old Javanese literature*. Den Haag, 1978.

21 Afzonderlijke kunstvormen

Beeldende kunst

Bronnen

H. Lützel, *Verklarend kunst-woordenboek*. Vert. uit het Duits. Amerongen, 1982.
S. Jaeger, *Stijlengids. Stijlen, stromingen en begrippen in de kunst van 1860 tot heden*. De Bilt 1985.
Winkler Prins van de kunst. *Encyclopedie van de architectuur, beeldende kunst, kunstnijverheid*. ed. W.R. Juynboll en V. Denis. Amsterdam enz., 1958/1959. 3 dln.
Schilder en beeldhouwkunst, ed. D. Piper e.a. Vert. uit het Engels. Utrecht enz., 1986. 2 dln.
P.T.A. Swillens, *Woordenboek teken en schilderkunst*, 7e, voll. herz. dr. Utrecht enz., 1987. (Prisma: 499).1

Naslagwerken

E. Lucie-Smith, *Thames and Hudson dictionary of art terms*. London, 1984.
Oxford Companion to Art, ed. H. Osborne. Oxford, 1970.
Oxford Companion to Twentieth-Century Art, ed. H. Osborne. Oxford, 1981.
International directory of arts. 21st ed. München, 1993.

Architectuur

Bronnen

E.J. Haslinghuis, *Bouwkundige termen*. Bew. door F.H.M. Bosch-Kruimel e.a. Utrecht, 1986.

Naslagwerken

Encyclopedia of architecture. Design, engineering & construction, ed. J.A. Wilkes e.a. New York, 1988-1990. 5 dln.

Fotografie

Naslagwerken

A.S.H. Craeybeckx, *Elsevier's dictionary of photography In three languages, English, French and German*. Amsterdam, 1965.

Kunstnijverheid

Naslagwerken

J. Fleming and H. Honour, *The penguin dictionary of decorative arts*. New ed. London enz., 1989.
H. Osborne, *Oxford Companion to the Decorative Arts*. Oxford, 1975.

24 Theaterwetenschap, muziekwetenschap

Bronnen

E. Hilbers, T. Mink, A. Rombout, *Theater terminologie*. Groningen, 1982.
R. Barbier, *ABC van het ballet*. Antwerpen enz., 1979.
W. de Poorter, *Filmllexicon*. Brugge enz., 1975.
Speelfilmencyclopedie, ed. L. Maltin e.a. 2e ed. Haarlem, 1984.
Foto en film encyclopedie, ed. P. Heyse Sr. e.a. 4e geh. herz., uitgebr. dr. Amsterdam, enz., 1981.

Naslagwerken

- W. Kosch, *Deutsches Theaterlexikon. Biographisches und bibliographisches Handbuch*. Klagenfurt enz., 1953-....
K. Rae and R. Southern, *Lexique international des termes techniques de théâtre en huit langues*. Brussel, 1964.
Oxford companion to the theatre, ed. P. Hartnoll. London, 1967.
Theater-lexikon, ed. H. Rischbieter. Zürich, 1983.
A. Chujoy, *The dance encyclopedia*. New York, 1967.
H. Koegler, *The concise Oxford dictionary of ballet*. 2e ed. Oxford, 1982.
O. Schneider, *Tanzlexikon. Volkstanz, Kulttanz, Gesellschaftstanz, Kunstdanz, Ballett, Tänzer, Tänzerinnen...* Mainz, 1985.
I. Königsberg, *The complete film dictionary*. New York, 1987.
Oxford companion to film, ed. L.A. Bawden. London enz., 1976.

Muziekwetenschap

Bronnen

- Algemene muziekencyclopedie*, ed. J. Robijns en M. Zijlstra. Haarlem, 1979-1984. 10 dln.
C. Headington, *Geïllustreerd muzieklexicon*. Vert. uit het Engels. Amerongen, 1984.
T. Willemze, *Spectrum muzieklexicon*. 4e dr. Utrecht, 1975.
P. Korenhof, *Winkler Prins encyclopedie van de opera*, Amsterdam enz., 1986.

Naslagwerken

- Pipers Enzyklopädie des Musiktheaters. Oper, Operette, Musical, Ballett*, ed. C. Dahlhaus e.a. München, 1986-....
New Grove dictionary of music and musicians, ed. S. Sadie. London, 1989. 20 dln.
New Oxford Companion to Music, ed. D. Arnold. Oxford enz., 1983. 2 dln.
Die Musik in Geschichte und gegenwart. Allgemeine Enzyklopädie der Musik, ed. F. Blume. München, 1989. 17 dln.
Oorspr. uitg. 1949-1986.

30 Natuurwetenschappen in het algemeen

Naslagwerken

- McGraw-Hill Encyclopedia of Science and Technology*. 7e dr. New York enz., 1982. 20 dln.
McGraw-Hill dictionary of scientific and technical terms, ed. S. Parker. 5th ed. New York, 1994
Groot polytechnisch woordenboek, ed. G. Schuurmans Stekhoven e.a. Deventer, 1993.

31 Wiskunde

Bronnen

- P.L. Brinkman, *Handboek voor de communicatie in de wiskunde. EngelsNederlands, NederlandsEngels : met aanvullende woordenlijsten NederlandsDuitsFrans, DuitsNederlands, FransNederlands*. Amsterdam enz., 1974.

Naslagwerken

- Encyclopaedia of mathematics*, ed. M. Hazewinkel. Dordrecht enz., 1987.... Bijgew. en geann. vert. van: *Matematicheskaja entsiklopedija*. Moskva, 1977/1985.
Prisma van de wiskunde, ed. E. van Kervel. Utrecht, 1990. (Prisma: 2660).

33 Natuurkunde

Naslagwerken

- Physics and Astronomy Classification Scheme*
Encyclopedia of physics, ed. R.G. Lerner and G.L. Trigg. 2e ed. New York enz., 1991.
INSPEC thesaurus, a thesaurus of terms for physics, electrotechnology, computers and control. London, 1973....
Encyclopedia of physical science and technology, ed. R.A. Meyers. Orlando, enz., 1987. 15 dln.
Encyclopaedic dictionary of physics : general, nuclear, solid state, molecular, chemical, metal and vacuum physics, astronomy, geophysics, biophysics and related subjects, ed. J. Thewlis e.a. Oxford, enz., 1961.... 9 dln. + 5 suppl. dln.

35 Scheikunde

Bronnen

Chemische feitelijkheden. Actuele encyclopedie over chemie in relatie tot gezondheid, milieu en veiligheid, ed. Commissie Voorlichting en Publiciteit van de Kon. Ned. Chemische Vereniging. Alphen a.d. Rijn, 1991.... Voortz. van: Chemische feitelijkheden. Aktuele chemische encyclopedie. Losbladige uitg. met aanvullingen.

Naslagwerken

Van Nostrand Reinhold encyclopedia of chemistry, ed. D.M. Considine e.a. 4e ed. New York, 1984.
Prisma van de scheikunde. Utrecht, 1990 (Prisma: 2654).
Dictionary of biochemistry and molecular biology, ed. J. Stenesh. 2nd ed. New York, 1989.
Concise encyclopedia biochemistry, ed. Th.A. Scott e.a. 2nd ed. Berlin, 1988.

38 Aardwetenschappen

Bronnen

Geological nomenclature. English, Dutch, French, German, Spanish, ed. W.A. Visser. Utrecht enz., 1980.
Verklarende hydrologische woordenlijst, ed. J.C. Hooghart e.a. 's-Gravenhage, 1986.

Naslagwerken

The concise Oxford dictionary of earth sciences, ed. A. Allaby en M. Allaby. Oxford enz., 1991.
The encyclopaedic dictionary of physical geography, ed. A. Goudie e.a. Oxford, 1988.

39 Astronomie

Bronnen

Winkler Prins encyclopedie van de astronomie. Amateursterrenkunde, ruimtevaart en sterrenkunde, sterrenbeeldenatlas ..., ed. R. Ernest e.a. Amsterdam enz., 1986.

Naslagwerken

Prisma van de sterrenkunde, ed. G. Schilling. Utrecht, 1992.

42 Biologie

Bronnen

Winkler Prins Encyclopedie van het plantenrijk, ed. L.J. Audus e.a. Amsterdam enz., 1981. 4 dln.
Winkler Prins Encyclopedie van het dierenrijk, ed. M. Burton e.a. Amsterdam enz., 1980. 6 dln.
Elsevier's dictionary of wild and cultivated plants. In Latin, English, French, Spanish, Italian, Dutch and German, ed. W.E. Clason. Amsterdam enz., 1989.
B. Grzimek, *Het leven der dieren. Encyclopedie van het dierenrijk*. 16 dln. Utrecht, 1973-1976.

Naslagwerken

Elsevier's dictionary of botany, ed. P. Macura. Amsterdam enz., 1979/1982. 2 dln. In English, French, German and Russian.
W. Nultsch, *Algemene botanie*. Vert. uit het Duits. 3de dr. Utrecht enz., 1976. 2 dln. (Aulaboeken: 573574).
D.J. Mabberley, *The plantbook. A portable dictionary of the higher plants, utilising Cronquist's An integrated system of classification of flowering plants (1981) and current botanical literature arranged largely on the principles of edition 16 (1896/971931) of Willis's A dictionary of the flowering plants and ferns*. Cambridge enz, 1987.
Oxford dictionary of natural history, ed. M. Allaby. Oxford enz., 1985.
Lehrbuch der Zoologie begründet von Hermann Wurbach, ed. Rolf Siewing, 3e ed., Stuttgart, 1980. Met name Bd. II: Systematik.
Oxford companion to animal behaviour, ed. D. McFarland. Oxford enz., 1981.
Henderson's dictionary of biological terms. Harlow, 1989.
Collins dictionary of biology. ed. W. Hale e.a. London, 1988

43 Milieukunde

Bronnen

J.C. Enderman e.a., *Milieuthesaurus. Systeem van gecontroleerde termen voor het ontsluiten van milieuinformatie*. Bilthoven enz., 1990. Losbladige uitgave, met 2 diskettes.

Encyclopedie van het milieu. Een compleet handboek over onze omgeving: wat is er gaande, wat bedreigt haar en wat kunnen we daaraan doen, ed. J.G. ten Houten en H. Gysels. Utrecht enz., 1984. Titel op stofomslag: De Larousse encyclopedie van het milieu.

Terminologie écologique = Ecological terminology = Ecologische terminologie ..., uitg. Europees Parlement. Luxembourg, 1982.

Naslagwerken

McGrawHill encyclopedia of environmental science & engineering, ed. S.P. Parker and R.A. Corbitt. 3e ed. New York, 1993. Voornamelijk ontleend aan McGrawHill encyclopedia of science & technology, 7e ed.

44 Geneeskunde

Bronnen

Thesaurus zorg en welzijn, ed. M. van der Sommen. Utrecht, 1993.

Woordenboek der geneeskunde, ed. P.L.M. Kerkhof. Houten, 1993.

H. Pinkhof, M.M. Hilfman, *Geneeskundig woordenboek*, ed. J.J.E. van Everdingen. 9e dr. Utrecht, 1992.

Codex medicus, ed. E. Eyskens e.a. 9e dr. Amsterdam enz., 1991.

Winkler Prins medische encyclopedie, ed. P. Fiedeldij Dop en J. Bijl. Amsterdam enz., 1980/1981. 7 dln.

Codex verpleegkunde, red. P.J.M. Koopman e.a. 2e dr. Amsterdam, 1978.

Naslagwerken

International dictionary of medicine and biology, ed. E. Lovell Becker e.a. New York enz., 1986. 3 dln.

Encyclopedia and dictionary of medicine, nursing and allied health, ed. B.F. Miller e.a. 4th ed. Philadelphia, 1987. n of 097524921

Dorland's illustrated medical dictionary, ed. D. Arnold. 27e dr. Philadelphia enz., 1988.

Churchill's illustrated medical dictionary, New York, 1989.

Stedman's medical dictionary, 25th ed. Baltimore, 1990.

Oxford companion to medicine, ed. J. Walton e.a. Oxford enz., 1986. 2 dln.

Medical subject headings. Annotated alphabetical list, Washington, 1972-...

EMTREE Thesaurus, Amsterdam, 1991-...

46 Diergeneeskunde

Naslagwerken

Black's veterinary dictionary, ed. G.P. West. 17e dr. London, 1992.

Concise veterinary dictionary, ed. R.S. Hine. Oxford enz., 1988.

48 Landbouwwetenschappen

Bronnen

T. Huitenga, *NederlandsEngels woordenboek voor landbouwwetenschappen*. Leiden, 1976.

Pflanzenproduktion. MehrsprachenBildwörterbuch = Plant production. Weikersheim, 1992. (GTZBildwörterbuch).

Naslagwerken

G. Haensch and G. Haberkamp de Antón, *Dictionary of agriculture. In six languages, German, English, French, Spanish, Italian, Russian; systematical and alphabetical*. Amsterdam enz., 1986.

Elsevier's dictionary of horticulture. In nine languages, English, French, Dutch, German, Danish, Swedish, Spanish, Italian, Latin, ed. J. Nijdam en A. de Jong. Amsterdam enz., 1970.

49 Huishoudkunde

Bronnen

Grote Larousse van de gastronomie. Encyclopedie van de culinaire wereld, de ingrediënten en de bereidingen, ed. R.J. Courtine e.a. Ede enz., 1989. 2 dln.

Winkler Prins culinaire encyclopedie, ed. C.A.H. Haitsma Mulier-Van Beusekom. 5e dr. Amsterdam enz., 1974.

Naslagwerken

R. Hering, *Lexicon der Küche*. 18e dr. Giessen, 1978.

50 Technische wetenschappen in het algemeen

Bronnen

Winkler Prins technische encyclopedie, ed. J.C. Vlugter e.a. Amsterdam, 1982. 6 dln.

Kluwer's universeel technisch woordenboek, ed. G. Schuurmans Stekhoven. Deventer, [1977]. Ned.Engels, waarin opgenomen het Viertalig technisch woordenboek van Ten Bosch.

Elsevier's dictionary of measurement and control. In six languages, English/American, French, Spanish, Italian, Dutch and German, ed. W.E. Clason. Amsterdam enz., 1977.

Naslagwerken

Poly-technisch zakboekje, ed. S. Tysma e.a. 45e dr. Arnhem, 1993.

McGrawHill encyclopedia of science & technology. 7e dr. New York enz., 1992. 20 dln.

Ei Thesaurus, ed. J.L. Milstead. Hoboken, NJ, 1992.

INSPEC thesaurus. A thesaurus of terms for physics, electrotechnology, computers and control. London, 1973....

Encyclopedia of physical science and technology, ed. R.A. Meyers. Orlando, enz., 1987. 15 dln.

McGraw-Hill dictionary of scientific and technical terms, ed. S. Parker. 5th ed. New York, 1994

51 Materiaalkunde

Bronnen

W.E. Clason, *Elsevier's dictionary of metallurgy and metal working. In six languages, English/American, French, Spanish, Italian, Dutch and German*. 2e ed. Amsterdam enz., 1978.

52 Werktuigbouwkunde

Bronnen

Illustrated dictionary of mechanical engineering. English, German, French, Dutch, Russian, ed. V.V. Schwartz e.a. The Hague enz., 1984.

W.E. Clason, *Elsevier's dictionary of tools and ironware. In six languages, English/American, French, Spanish, Italian, Dutch and German*. Amsterdam enz., 1982.

53 Elektrotechniek

Bronnen

W.E. Clason, *Elsevier's dictionary of television and video recording. In six languages, English/American, French, Spanish, Italian, Dutch and German*. Amsterdam enz., 1975.

W.E. Clason, *Elsevier's telecommunication dictionary. In six languages, English/American, French, Spanish, Italian, Dutch and German*. 2e ed. Amsterdam enz., 1976.

W.E. Clason, *Elsevier's dictionary of electronics and waveguides. In six languages, English/American, French, Spanish, Italian, Dutch and German*. 2e ed. Amsterdam enz., 1979.

Naslagwerken

IEEE standard dictionary of electrical and electronics terms, ed. F. Jay. 5th ed. New York, 1972.

54 Informatica

Bronnen

Lexicon informatica. Alphen a.d. Rijn enz., 1990-.... 2 dln. Losbladig, met aanvullingen.

Nieuw computerwoordenboek, ed. H. Ekels, 2e dr. Amsterdam, 1992.

Poly automatiserings zakboekje, ed. Th.M.A. Bemelmans e.a. 5e dr. Arnhem, 1992.

H. Biemond, *Woordenboek automatisering. Vertalingen en verklaringen van Engelstalige begrippen en afkortingen op het gebied van computers, telecommunicatie en automatisering*. 3e dr. Arnhem, 1988.

R. Bakker, *Kluwer's woordenboek informatica*. Deventer enz., 1985. 2 dln.

A.J. Meadows, M. Gordon, A. Singleton, *Woordenboek nieuwe informatietechnologie*. Vert. uit het Engels. Utrecht enz., 1985. (Aula-boeken: 96).

Webster's computer lexicon. Meer dan 3000 basistermen voor computer gebruik met duidelijke definities en verwijzingen voor een snel begrip, ed. L. Darcy, L. Boston. Vert. uit het Engels. Rijswijk, 1984.

A. Chandor, *Verklarend woordenboek informatica*. Vert. uit het Engels. Utrecht enz., 1983. (Aula-boeken: 81).

H. van Steenis, *Computerjargon, praktische gids voor veelgebruikte termen uit het*

AmerikaansEngelse computerjargon. 2e bijgew. dr., Soest, enz., 1992.

Verklarend informatica woordenboek, ed. C. van Uitert e.a. 2e dr. Alphen a/d Rijn, 1989.

Naslagwerken

P.G. Jansen, *Excerpta informatica thesaurus, an indexing language for applied computer science and automation*. 6e dr. Tilburg, 1993.

55 Verkeerstechniek, vervoerstechniek

Bronnen

Maritieme encyclopedie. Bussum, 1970-1973. 7 dln.

Naslagwerken

P.E. Segditsas, *Elsevier's nautical dictionary*. Amsterdam enz., 1966.

56 Civiele techniek, bouwkunde

Bronnen

L.Y. Chaballe and J.P. Vandenberghe, *Elsevier's dictionary of building tools and materials. In five languages ....* Amsterdam enz., 1982.

70 Sociale wetenschappen in het algemeen

Naslagwerken

Polysociaal zakboekje, ed. M.R. Creemers e.a. 2e ed. Arnhem, 1988.

International encyclopedia of the social sciences, ed. D.L. Sills. Repr ed. New York, 1972. 17 dln. in 8 bdn.4

The social science encyclopedia, ed. A. Kuper en J. Kuper. London enz., 1985.

71 Sociologie

Bronnen

Sociologische encyclopedie, ed. L. Rademaker. Utrecht enz., 1978. 2 dln.

G. Duitemeijer, *Encyclopedie van sociale arbeid*. 5e dr. Den Haag, 1981.

Naslagwerken

Encyclopedia of sociology, ed. E.F. Borgatta. 4 dln. New York, 1992.

73 Culturele antropologie

Naslagwerken

- Companion encyclopedia of anthropology*, ed. T. Ingold. London, 1994.
D.H. Price, *Atlas of world cultures. A geographical guide to ethnographic literature*. Newbury Park enz., 1989.
C. SeymourSmith, *Macmillan dictionary of anthropology*. London enz., 1986.
W. Hirschberg, *Neues Wörterbuch der Völkerkunde*. Berlin, 1988.

74 (Sociale) geografie, cartografie, planologie, demografie

Bronnen

- Winkler Prins encyclopedie van de aardrijkskunde*, ed. E. Jones. Amsterdam enz., 1977/1978. 4 dln.
Kartografisch woordenboek, ed. E.S. Bos e.a. (Werkgroep Kartografische Terminologie). Zwolle, 1991.
Vademecum ruimtelijke planning, L. Bak. Utrecht enz., 1983.
De bronnen voor het maken descriptoren van geografische namen zijn te vinden in 5.7.4. van de Handleiding GOO.

Naslagwerken

- International geographical glossary = Glossaire géographique internationale = Internationales geographisches Glossarium*. Stuttgart, 1985.
International encyclopedia of population, ed. J.A. Ross e.a. New York enz., 1982. 2 dln.
The dictionary of human geography, ed. R.J. Johnston e.a. 2e dr. Oxford, 1986.

76 Recreatie, vrijetijdsbesteding

Naslagwerken

- Wörterbuch der Sportwissenschaft. Deutsch, englisch, französisch = Dictionary of sport science ... = Dictionnaire des sciences du sport ...*, ed. E. Beyer. Schorndorf, 1987.

77 Psychologie

Bronnen

- A.S. Reber, *Woordenboek van de psychologie. Termen, theorieën en verschijnselen*. Vert. uit het Engels. Amsterdam, 1989.
L.E. Boer-Hoff, *EngelsNederlands psychologisch woordenboek*. Deventer. 1977.
Encyclopedie van de psychologie, ed. H.C.J. Duijker. Amsterdam enz., 1977.
F.F.O. Holzhauer, J.J.R. van Minden, *Handwoordenboek der psychologie. 2500 begrippen uit de psychologie, voor onderwijs en praktijk*. Deventer, 1977.
H.C.J. Duijker, P.A. Vroon, *Codex psychologicus*. Amsterdam enz., 1981.
Psychologische encyclopedie, ed. H.J. Schoo en M. VervoortIndorf. Utrecht enz., 1981. 4 dln. (Aulaboeken: 690693).
A.Evers e.a., *Documentatie van tests en testresearch in Nederland*. Amsterdam, 1992

Naslagwerken

- Encyclopedia of psychology*, ed. R.J. Corsini. 4 dln. 2nd ed. New York etc. 1994

80-81 Pedagogiek, onderwijs

Bronnen

- P.W. Beunder, *Thesaurus. Nederlandse onderwijsthesaurus voor de verwerking van literatuurinformatie*. 3e dr. 'sGravenhage, 1987. 2 dln.
- J. Turkstra e.a., *Lexicon voor opvoeding en onderwijs. Een verklarend woordenboek van begrippen met literatuurverwijzing*. Zeist, 1986.
- Standaard encyclopedie voor opvoeding en onderwijs*, ed. A. De Block e.a. Antwerpen enz., 1974/1983. 4 dln.
- Thesaurus. Europese onderwijs thesaurus*, ed. Commissie van de Europese Gemeenschappen. 3e dr. Luxemburg, 1991.

Naslagwerken

- Poly-onderwijs zakboekje*, ed. C.B. Bisschop e.a. Arnhem, 1988.

83 Economie

Bronnen

- E. Lekanne, *Bedrijfs economiegids. Begrippen uit de bedrijfseconomie en uit de bedrijfsadministratie*. 2e dr. Zutphen, 1992.
- A.F. van Zweeden en F.G. van Herwaarden, *Economentaal*. Schoonhoven, 1990.
- L. Hoffman, *Economische termen. Concrete en heldere omschrijvingen van zo'n 500 economische begrippen met een indeling in themavelden: macroeconomie, prijstheorie, bedrijfseconomie, geldkapitaal, beleid, internationale betrekkingen, algemeen*. Leiden enz., 1989. Voortzetting van Keesings woordenboek voor maatschappijleer en economie, hoofdstuk Economie.
- Banklexicon*. ed. H.G. Advokaat e.a. Amsterdam, 1987. Bevat NederlandEngelse woordenlijst.

Naslagwerken

- J. Zeldenrust, *Kernpunten van de economie*. Groningen, 1990.
- Polyeconomisch zakboekje*, ed. A.J. van 't Klooster e.a. 6e dr. Arnhem, 1992.
- F. Broekman, *Prisma van de algemene economie*. Utrecht, 1992.
- Encyclopedie van de economie*, ed. F. Hartog e.a. Amsterdam enz., 1979. 2 dln.
- Encyclopedie van de bedrijfseconomie*, ed. C. van Dam. 3e dr. Deventer enz., Kluwer, 1983/1985. 8 dln.
- Reuters glossary. International economic & financial terms*, ed. by the senior staff of Reuters Limited. Harlow, 1989.
- The New Palgrave dictionary of money & finance*, ed. P. Newman, e.a. London, enz., 1992. 3 dln.
- The New Palgrave*, ed. J. Eatwell e.a. London, 1989.... .. dln.
- Macmillan dictionary of modern economics*, ed. D.W. Pearce. 3e dr. London enz., 1986.
- The McGrawHill encyclopedia of economics*, ed. D. Greenwald e.a. 2nd ed. New York, 1994.

85 Bedrijfskunde, organisatiekunde, arbeidswetenschappen

Bronnen

- Bedrijfskundig woordenboek. Verklarend woordenboek van bedrijfskundige en aanverwante termen*. Alphen aan den Rijn enz., 1992- ....
- Management woordenboek. Verklarend zakwoordenboek van bedrijfskundige termen*, ed. C.A. Braun. 'sGravenhage enz., 1986.
- Logistiekbegrippenlijst*, ed. M.E.A. Striekwold. 2e, herz. dr. Deventer, 1990.
- Marketingbegrippenlijst*, ed. F.F.O. Holzhauser e.a. Deventer, 1989.

Naslagwerken

- The encyclopedia of management*, ed. Carl Heyel. 3rd ed. New York enz., 1982.

86 Recht

Bronnen

Fockema Andreea's juridisch woordenboek, ed. N.E. Algra en H.R.W. Gokkel. 6e dr. Alphen a.d. Rijn, 1990.

V. Lebesque, *Juristentaal*. Schoonhoven, 1991.

D. Bronkhorst, *Prisma van de mensenrechten*, Utrecht, 1992.

Naslagwerken

Polyjuridisch zakboekje, ed. N.E. Algra e.a. 3e geh. herz. dr. Arnhem, 1991.

88 Bestuurskunde

Bronnen

Verklarend woordenboek Openbaar Bestuur, ed. J.B.J.M. ten Berge e.a. Alphen a.d. Rijn, 1992.

89 Politicologie

Bronnen

A. Hoogerwerf, *Politicologie. Begrippen en problemen*. 2e dr. Alphen a.d. Rijn enz., 1979.

G. Kuypers, *Grondbegrippen van politiek*. 2e dr. Utrecht enz., 1976. (Aulaboeken: 490).

Kernthema's van de politicologie, ed. M.P.C.M. van Schendelen. 4e dr. Meppel enz., 1990.

D. Houwaart en W. Breedveld, *Bestuurderstaal. Een staatkundig en politiek woordenboek*. Schoonhoven, 1991.

K.A. Nederlof e.a., *Lexicon politiek/militairstrategische termen*. 3e geh. herz. dr. Houten enz., 1992.

Naslagwerken

G. Roberts and A. Edwards, *A new dictionary of political analysis*. London enz., 1991.

Encyclopedia of government and politics, ed. M. Hawkesworth e.a. 2 dln. London, 1992.

Compendium voor politiek en samenleving, ed. H. Daalder en C.J.M. Schuyt. Alphen a.d. Rijn, 1986-.... Losbladige uitgave met aanvullingen.